

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ
THE CREATION OF ELECTRONIC KNOWLEDGE BOOK ON THE ROYAL BARGE SONG
IN THAI LITERATURE FOR FOREIGNERS

ชลวัสน์ เสริมศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2565

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE CREATION OF ELECTRONIC KNOWLEDGE BOOK ON THE ROYAL BARGE SONG
IN THAI LITERATURE FOR FOREIGNERS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS

(Thai)

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

2022

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ
ของ
ชลวิทย์ เสริมศิลป์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาราการ)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิสิทธิ์ กอบบุญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธอร พรอำไพสกุล)

ชื่อเรื่อง	การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ
ผู้วิจัย	ชลวัสน์ เสริมศิลป์
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภัค มหาวรรการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน (Literature based approach) เพื่อสร้างเครื่องมือวิจัย และประยุกต์แนวทางการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยการไปทัศนศึกษาตามทฤษฎีกรวยประสบการณ์ ของ เฮดการ์ เดล ผู้วิจัยสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวน 8 บท ได้แก่ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกาพย์เห่เรือ บทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์ บทที่ 3 “การเลือกใช้คำ” เพื่อสร้างวรรณศิลป์ บทที่ 4 “อุปมา” ในวรรณคดี บทที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค บทที่ 6 ความงามของสาวชาววังในกาพย์เห่เรือ บทที่ 7 พระมหากษัตริย์กับความเชื่อที่เกี่ยวกับเรือพระราชพิธี และบทที่ 8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เครื่องมือวิจัยดังกล่าวผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง (Try Out) เพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย หลังจากนั้นจึงนำเครื่องมือวิจัยไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักศึกษาต่างชาติชาวจีนและชาวกัมพูชาเพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) และหาค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ คือ $E1/E2 = 75/75$ ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติมีค่าประสิทธิภาพ 84.20/79.6 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหลังใช้เครื่องมือวิจัย ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ผลการทดลองดังกล่าวแสดงว่า การใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานเพื่อสอนวรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือแบบรอบด้าน ทั้งความรู้เรื่องฉันทลักษณ์ วรรณศิลป์ในวรรณคดี รวมถึงความรู้เรื่องวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับกาพย์เห่เรือ ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจวรรณคดีมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับกาพย์เห่เรือ ซึ่งเป็นสถานที่จัดแสดงศิลปวัฒนธรรมที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานของไทย และได้พัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดีไทย ซึ่งเป็นการอ่านในระดับสูง เหมาะกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ, ชาวต่างชาติ

Title	THE CREATION OF ELECTRONIC KNOWLEDGE BOOK ON THE ROYAL BARGE SONG IN THAI LITERATURE FOR FOREIGNERS
Author	CHONLAWAT SERMSIL
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2022
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Supak Mahavarakorn

The objective of this thesis is to create and determine the efficiency of an electronic book on the Royal Barge Song in Thai literature for foreigners by using a literature-based approach to create research instruments and applied the concept of learning from real experiences by going on a field trip based on the theory of Edgar Dale called the "Cone of Experience". There were eight researchers for this electronic book: Chapter One: Introduction to the Royal Barge Song; Chapter Two: Style of Poetry; Chapter Three: Word Selection to Create Literary Art; Chapter Four: Figures of Speech in Literature; Chapter Five: The Royal Barge Procession; Chapter Six: The Beauty of the Royal Girl in the Royal Barge Song; Chapter Seven: King and Faith about the Royal Barge Song; and Chapter Eight: National Museum of Royal Barge Songs. The research instrument passed validation of the test as accuracy of approval by specialists and implementation with experimental groups to ensure quality for the research instrument before being received by the targeted group. The data were analyzed from the post-tests of all eight lessons to determine the efficiency of E1 and analyzing the data from the scores of the achievement test after learning to determine the efficiency of E2. The criteria of E1/E2 are 75/75. The findings identified the Electronic Knowledge Book on the Royal Barge Song in Thai Literature for Foreigners had a performance value of 84.20/79.6. This value was higher than the criteria. The researcher evaluated the satisfaction of the target group after using the research instrument. The average satisfaction level was at the most satisfied level. The experiment showed that the literature- based approach in teaching the Royal Barge Song can increase knowledge in Thai literature for the target group, including knowledge of the culture related to Royal Barge Song, helped the targeted group to understand literature more. They also learned about the learning resources connected to the Royal Barge Song, to demonstrate the long history of Thai art and culture and also improve the reading skills to foreigners, who studied Thai as a foreign language.

Keyword : Electronic book, The Royal barge song in Thai literature, foreigners

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความเมตตา และความช่วยเหลืออย่างยิ่งจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ. ดร. สุภัค มหาวรากร อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ที่ให้ความกรุณาสละเวลาคอยชี้แนะแนวทางและให้คำแนะนำการเขียนปริญญานิพนธ์ตั้งแต่การเริ่มคิดวางโครงเรื่อง รวมถึงความทุ่มเทในการปรับแก้เครื่องมือวิจัยและรูปเล่ม จนเป็นเล่มปริญญานิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา นอกจากการให้คำปรึกษาเรื่องการเรียนและปริญญานิพนธ์แล้ว อาจารย์ยังเมตตาให้คำแนะนำและสั่งสอนเกี่ยวกับการทำงานและการดำเนินชีวิตอยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอาจารย์มา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ. ดร. นิธิอร พรอำไพสกุล ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคนแรกในขณะเรียนในหลักสูตร อาจารย์คอยดูแล ให้กำลังใจ และให้คำปรึกษานิสิตในหลักสูตรด้วยความรัก ความห่วงใยด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทยทุกท่าน ที่ถ่ายทอดความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตา ทำให้ได้รับทั้งความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ. ดร. ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ ประธานสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ จนสามารถพัฒนาหัวข้อปริญญานิพนธ์จนสำเร็จ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจสอบและให้แนวทางการปรับปรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ และที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. พิสิทธิ์ กอบบุญญ ที่กรุณาให้คำแนะนำการปรับปรุงแก้ไขปริญญานิพนธ์เล่มนี้ให้ประสบความสำเร็จตั้งแต่การสอบหัวข้อปริญญานิพนธ์ การปรับแก้ไขเครื่องมือวิจัย และเป็นประธานสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้อง ๆ ผู้ร่วมหลักสูตรสาขาภาษาไทยทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และดูแลกันอย่างอบอุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนางสาวศุภกานต์ มาลยาภรณ์ เพื่อนร่วมสถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี จนถึงปริญญาโท

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุคคลที่สำคัญที่สุดคือ นายสมบัติ เสริมศิลป์ นางอุไร เสริมศิลป์ และนางสาวสุวิธสา เสริมศิลป์ ผู้สนับสนุนค่าเทอมตลอดการศึกษา ผู้ให้กำลังใจด้วยความอบอุ่นและความเข้าใจเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและอดทนจนประสบความสำเร็จ

ชลวิธส์ เสริมศิลป์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 ความรู้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี และวิธีการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ	7
1. การสอนวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ.....	7
2. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	13
“พิพิธภัณฑสถานเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร และเป็นสถาบันถาวรที่ให้บริการแก่สังคม และ ..	13
3. การศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ สำหรับชาวต่างชาติ	27
บทที่ 3 การออกแบบและการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย.....	32
เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ.....	32
1. กระบวนการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย	32

2. การใช้เครื่องมือวิจัยกับกลุ่มเป้าหมาย	66
3. การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ผลคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง ภาพย่นเรือ สำหรับชาวต่างชาติ.....	71
1. ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย	71
1.1 การวิเคราะห์ผลคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ จากผู้เชี่ยวชาญ.....	71
1.2 การวิเคราะห์ผลคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ จากกลุ่มทดลอง (Try Out)	84
1.3 การวิเคราะห์ผลคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ จากกลุ่มเป้าหมาย	87
2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย	98
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
1. สรุปผลการวิจัย.....	109
2. อภิปรายผลการวิจัย	116
3. ข้อเสนอแนะ.....	120
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก.....	125
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	126
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	126
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	127
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องภาพย่นเรือ สำหรับชาวต่างชาติ มี 3 ท่าน ดังนี้.....	127
ประวัติผู้เขียน.....	153

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 คำถามที่ใช้สัมภาษณ์นักศึกษาชาวต่างชาติ	33
ตาราง 2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม	35
ตาราง 3 โครงสร้างเนื้อหาบทอ่านในเครื่องมือวิจัย.....	37
ตาราง 4 สื่อมัลติมีเดียที่ใช้ในบทอ่านแต่ละบท	43
ตาราง 5 ตัวอย่างข้อสอบ	57
ตาราง 6 ประเมินคุณภาพเครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ	58
ตาราง 7 แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างคำถามในแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	61
ตาราง 8 การเก็บข้อมูลกลุ่มทดลอง	63
ตาราง 9 แสดงการปรับแก้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติหลังทดลองกลุ่มทดลอง (Try out)	64
ตาราง 10 แสดงขั้นตอนการเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย.....	67
ตาราง 11 แบบประเมินความพึงพอใจการใช้เครื่องมือ	69
ตาราง 12 คะแนนการประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านเนื้อหา	72
ตาราง 13 คะแนนการประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ.....	73
ตาราง 14 คะแนนการประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	75
ตาราง 15 คะแนนการประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านการวัดและประเมินผล	76
ตาราง 16 คะแนนการประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านภาษา	77
ตาราง 17 แสดงคะแนนความสอดคล้องของคำถามในแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน	77
ตาราง 18 รายละเอียดการแก้ไขเครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำของรองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร.....	79

ตาราง 19 รายละเอียดการแก้ไขเครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา.....	82
ตาราง 20 รายละเอียดการแก้ไขเครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรม สอนสมุทร.....	83
ตาราง 21 คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มทดลอง (Try out)	85
ตาราง 22 คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน.....	87
ตาราง 23 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มเป้าหมาย.....	89
ตาราง 24 แสดงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับบทที่ 6	90
ตาราง 25 แสดงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับบทที่ 2	92
ตาราง 26 แสดงผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมาย	94
ตาราง 27 แสดงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับเครื่องมือวิจัย	105
ตาราง 28 แสดงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ	106

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 ภาพเรือยาวพระที่นั่งต้นของสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม	1
ภาพประกอบ 2 ภาพเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์	3
ภาพประกอบ 3 แผนผังการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์	17
ภาพประกอบ 4 ภาพเรือสุรยาวักษ์	18
ภาพประกอบ 5 ภาพเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช	19
ภาพประกอบ 6 ภาพเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์	20
ภาพประกอบ 7 ภาพเรือครุฑเหินเห็จ	21
ภาพประกอบ 8 ภาพเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์	22
ภาพประกอบ 9 ภาพเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9	23
ภาพประกอบ 10 ภาพเรือกระป๋องปราบเมืองมาร	24
ภาพประกอบ 11 ภาพเรือเอกชัยเหินหาว	25
ภาพประกอบ 12 ภาพพิพิธภัณฑ์เสมือนของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	34
ภาพประกอบ 13 เนื้อหาด้านภาษาและวรรณคดีในกายพย์เห่เรือ	37
ภาพประกอบ 14 ตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่แทรก QR code วิดีทัศน์การเห่เรือ	45
ภาพประกอบ 15 ตัวอย่างอินโฟกราฟิกส์แสดงข้อมูลตามลำดับเวลาข้อมูล	46
ภาพประกอบ 16 ตัวอย่างอินโฟกราฟิกส์แบบแสดงลำดับขั้นตอนการอบรมผ้า	47
ภาพประกอบ 17 จุดประสงค์การเรียนรู้	48
ภาพประกอบ 18 บทอ่านเรื่องลักษณะของหญิงไทย	49
ภาพประกอบ 19 บทอ่านเรื่องเครื่องหอมของสาวชาววัง	50
ภาพประกอบ 20 บทอ่านเรื่องบุหงารำไป	51
ภาพประกอบ 21 บทอ่านเรื่องน้ำอบน้ำปรุง	52

ภาพประกอบ 22 บทอ่านเรื่องเครื่องแต่งกายสาวชาววัง.....	53
ภาพประกอบ 23 บทอ่านเรื่องการอบรำผ้า.....	54
ภาพประกอบ 24 บทอ่านเรื่องการกรอมาลัย	55
ภาพประกอบ 25 บทอ่านเสริมความรู้เรื่องเคล็ดลับความงามของสาวชาววัง	56
ภาพประกอบ 26 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองกลุ่มเป้าหมาย.....	67
ภาพประกอบ 27 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยการประเมินคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ	72
ภาพประกอบ 28 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยรายบทเรียงลำดับคะแนนจากมากไปน้อย	85
ภาพประกอบ 29 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือ	88
ภาพประกอบ 30 แผนภูมิแสดงคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มเป้าหมาย	89
ภาพประกอบ 31 แผนภูมิแสดงคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียน.....	95
ภาพประกอบ 32 แผนภูมิแสดงค่าประสิทธิภาพของกลุ่มเป้าหมาย.....	97
ภาพประกอบ 33 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย	99
ภาพประกอบ 34 สรุปผลด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ จาก Google form	99
ภาพประกอบ 35 สรุปผลด้านการออกแบบ จาก Google form	101
ภาพประกอบ 36 สรุปผลด้านเนื้อหาจาก Google form	102
ภาพประกอบ 37 สรุปผลด้านการวัดและประเมินผล จาก Google form	103
ภาพประกอบ 38 สรุปผลด้านภาษา จาก Google form	104
ภาพประกอบ 39 ขั้นตอนการสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ	109
ภาพประกอบ 40 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	111
ภาพประกอบ 41 ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	113

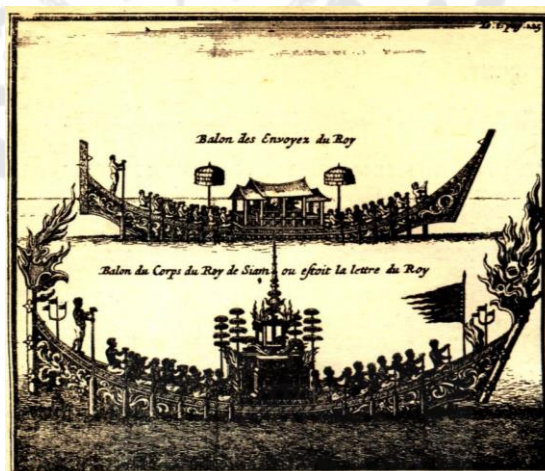
บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อปี พ.ศ. 2228 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ทรงส่งราชทูตฝรั่งเศสชื่อ ลา ลูแบร์ เข้ามากรุงศรีอยุธยา ลา ลูแบร์จดบันทึกเรื่องราวระหว่างการเดินทางมาประเทศไทยและสิ่งที่ได้พบเห็น ไว้ในหนังสือเกี่ยวกับประเทศไทย ชื่อ *A New Historical Relation of the Kingdom of Siam* มีชื่อไทยว่า **จดหมายเหตุลา ลูแบร์** บันทึกวิถีชีวิตของคนไทย และสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ของคนในสมัยกรุงศรีอยุธยา เนื้อหาตอนหนึ่งลา ลูแบร์เขียนถึงลักษณะของเรือหลวง และความอลังการของกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคที่จัดต้อนรับเอกอัครราชทูตพิเศษ (ลา ลูแบร์, 2510, น. 190-191) ไว้ว่า

ข้าพเจ้าสารภาพว่า เมื่อคณะเอกอัครราชทูตพิเศษแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (กรุงฝรั่งเศส) เคลื่อนเข้าสู่ลำแม่น้ำ (เจ้าพระยา) นั้น ความสง่างามของริ้วขบวนแห่แหนทำให้ข้าพเจ้าได้รับความประหลาดใจอย่างไม่นึกฝันเป็นอันมาก... ทั้งสองฟากฝั่งแม่น้ำก็มีสวนผลไม้เขียวชอุ่มติดต่อกันไปไม่ขาดระยะ น่าจะเป็นเวทีละครอันงามยิ่งของโลกสำหรับประกอบงานเฉลิมฉลองได้อย่างโก้และภูมิฐานนัก เรือยาว 70 หรือ 80 ลำ มาร่วมขบวนแห่แหนคณะเอกอัครราชทูตพิเศษ ลอยขนานไปเป็นสองแถว ให้เรือของคณะเอกอัครราชทูตพิเศษอยู่ตรงกลาง

ภาพประกอบ 1 ภาพเรือยาวพระที่นั่งต้นของสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม

ทรงเชิญพระราชสารของสมเด็จพระเจ้ากรุงฝรั่งเศส

ที่มา จดหมายเหตุลา ลูแบร์ ฉบับสมบูรณ เล่ม 1

นอกจากนี้ยังมีชาวต่างชาติที่ติดตามคณะเผยแผ่ศาสนาเข้ามาประเทศไทยในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช คือนิโกลาส์ แชรแวส นักเดินทางชาวฝรั่งเศส เขียนหนังสือ *Histoire Naturelle et Politique du Royaume de Siam* ชื่อไทยว่า **ประวัติศาสตร์ธรรมชาติและการเมืองแห่งราชอาณาจักรสยาม** ในตอนหนึ่งอธิบายลักษณะของเรือ และการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชว่า “การจัดตั้งเรือขบวนนำดูมาก...มีเรือตั้ง 250 ลำจอดเรียงรายอยู่เป็นระยะทั้งสองฟากฝั่งแม่น้ำ...เวลาเขาพายพร้อม ๆ กันเป็นจังหวะจะโคน พายนันทาทองเหมือนกัน เสียงพายกระทบกันเบาๆ ประสานกับทำนองเพลงที่เขาเหยยอพระเกียรติพระเจ้าแผ่นดิน เป็นคล้ายเสียงดนตรีที่เสนาะโสตของพวกชาวบ้านเมืองเป็นอันมาก” (แชร์แวส, 2550, น. 229-231) บันทึกดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าชาวต่างชาติชื่นชมความยิ่งใหญ่ของพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค

นอกจากนี้**ภาพยนต์เรือพระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศไชยเชษฐาสุริยวงศ์** หรือเจ้าฟ้ากุ้ง ก็มีการชมความงามเรือพระราชพิธีในบทเห่ชมกระบวนเรือ และมีบทที่กล่าวถึงการเห่เรือว่า “ร้องให้เห่ ให้อั้วเห่มา” จากบันทึกของชาวต่างชาติ และ**ภาพยนต์เรือ**แสดงให้เห็นว่ามีพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค และมีการเห่เรือในกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคของพระมหากษัตริย์ตั้งแต่สมัยอยุธยา

วรรณคดีเป็นเครื่องบันทึกวัฒนธรรมของสังคมทั้งความเชื่อ ประเพณี สะท้อนวิถีชีวิต และภูมิปัญญาต่าง ๆ ที่สืบทอดต่อกันมา ถือเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษสร้างและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เนื้อหาใน**ภาพยนต์เรือ**พรรณนาเรือพระราชพิธีและธรรมชาติระหว่างการเดินทาง ต่อมาจึงนำมาใช้เพื่อเห่เรือประกอบพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค และเป็นต้นแบบภาพยนต์เรือในปัจจุบัน **ภาพยนต์เรือ**จึงเป็นวรรณคดีที่บันทึกประวัติศาสตร์ศิลปวัฒนธรรมของไทย เนื้อหาใน**ภาพยนต์เรือ**ยังบอกเล่าวัฒนธรรมที่มีความสำคัญไทย

แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ**ภาพยนต์เรือ**และการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค คือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีเป็นสถานที่รวบรวม และจัดแสดงเรือพระราชพิธีลำปัจจุบันที่ใช้ในกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค ซึ่งแสดงถึงภูมิปัญญาของช่างหลายแขนง ทั้งช่างแกะสลัก ช่างลงรัก ช่างประดับกระจก ช่างไม้ ช่างเขียนลาย เป็นต้น และเป็นเรือที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน (รินฤทัย, 2556, น.18) รวมถึงแสดงอุปกรณ์ประกอบพระราชพิธี และนำโคลงสี่สุภาพบทเห่ชมกระบวนเรือแปลเป็นภาษาอังกฤษมาจัดแสดงไว้ดังนี้

Royal Barge Songs

Klong

The Royal Price travels by water
In a royal barge named King Kaew,
Complete with retinue and processions:
The leading barge displays beautiful gold paddles.

ภาพยนต์เรือ

	โคลง
ปางเสด็จประเวศด้าว	ชลาลัย
ทรงรัตนพิमानชัย	กิ่งแก้ว
พริ้งพร้อมพวงพลไกร	แห่นแห่
เรือกระบวนต้นแพรว	เพริศพริ้งพายทอง

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, น. 87)

ในปี พ.ศ. 2535 องค์การเรือโลกแห่งสหราชอาณาจักรมอบรางวัลมรดกทางทะเลประจำปี พ.ศ. 2535 ให้กับเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ (The world ship trust maritime heritage award “Suphannahong royal barge” 1992) และทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญรางวัลมรดกทางทะเลแด่รัชกาลที่ 9 (กรมศิลปากร, 2539, น. 132) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเรือพระราชพิธีของไทยได้รับการชื่นชมจากชาวต่างชาติตั้งแต่จนถึงปัจจุบัน

ภาพประกอบ 2 ภาพเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์
ที่มา รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2565

ภาพยนต์เหวี่ยง จึงเป็นวรรณคดีที่โดดเด่นทั้งทางด้านวรรณศิลป์ วัฒนธรรม และมีแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจแนวความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน หรือ Literature based approach ที่พัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนโดยใช้วรรณคดีเป็นสื่อการสอน การสอนเนื้อหาวรรณคดีให้ชาวต่างชาติเป็นเพียงการแปลความหมายคำศัพท์จึงควรแทรกความรู้เรื่องวัฒนธรรมให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจบริบท และความหมายของเนื้อหาในวรรณคดีมากทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และนำไปสู่ความจำระยะยาว หรือ Long term memory โดยบูรณาการกิจกรรมทัศนศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ศึกษาเรียนรู้มากกว่าการเรียนรู้เพียงเนื้อหาในหนังสือ และเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ตรง (Direct learning experience) ตามทฤษฎีกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ของเอดการ์ เดล (Dale (1969, น. 108-112) ที่กล่าวว่า “มนุษย์จะเรียนรู้ได้ดีขึ้นหากการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์รูปธรรม และการเรียนรู้จะน้อยลงหากการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์นามธรรม” การศึกษานอกสถานที่หรือการทัศนศึกษา (Field trip) จึงเป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้ความเข้าใจความรู้ที่เป็นรูปธรรม และสร้างเป็นองค์ความรู้ที่แท้จริง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนวรรณคดีไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการผลิตสื่อการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นเนื้อหาเพื่อผลิตสื่อการสอนวรรณคดีสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติในรูปแบบต่าง ๆ เช่น **หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง “สังข์ทอง” สำหรับนักศึกษาชาวจีน** (จิ, 2559) **หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง “รามเกียรติ์” สำหรับชาวต่างประเทศ** (อัจฉริยา, 2560) และ**หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม** (เหียงน เกียว, 2562) งานวิจัยทั้ง 3 เรื่องผู้วิจัยผลิตสื่อการสอนวรรณคดีไทยเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องวรรณคดีควบคู่กับวัฒนธรรมไทย เป็นการเรียนวัฒนธรรมที่ช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรม และความเชื่อในวรรณคดีมากยิ่งขึ้น สื่อการสอนดังกล่าวยังช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษาชาวต่างชาติอีกด้วย

การสร้างหนังสือเพื่อให้ความรู้เรื่อง**ภาพยนต์เหวี่ยง** และการทัศนศึกษาที่พิพิธภัณฑ์จะช่วยให้การเรียนวรรณคดีไทยน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นสื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกเหมาะกับการเรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นการบูรณาการเนื้อหาเรื่องวรรณคดี วัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้ และใช้มีเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกและช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างชาติได้เรียนรู้เกี่ยวกับ**ภาพยนต์เหวี่ยง** ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างเป็น

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** เพื่อให้นักศึกษาชาวต่างชาติ ระดับปริญญาโทที่เรียนวิชาเอกภาษาไทยมีความรู้ความเข้าใจวรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** ซึ่งเป็นวรรณคดีที่มีความโดดเด่นทั้งด้านวรรณศิลป์ วัฒนธรรมไทย และแหล่งเรียนรู้สำคัญ คือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** สำหรับชาวต่างชาติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ**

ความสำคัญของการวิจัย

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** สำหรับชาวต่างชาติ ช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับภาษา วรรณกรรม และศิลปวัฒนธรรมในบริบทสังคมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การทดลองแบบ One shot case study ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลองกับกลุ่มเป้าหมายเพียงกลุ่มเดียว และวัดผลจากการทำแบบทดสอบ โดยให้กลุ่มเป้าหมายศึกษาเครื่องมือวิจัยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** สำหรับชาวต่างชาติ และประเมินผลจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนแต่ละบท จำนวน 8 บท และแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินผลการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายเพียงกลุ่มเดียว

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชาวต่างชาติ ระดับปริญญาโท วิชาเอกภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 5 คน ที่ลงทะเบียนรายวิชาวรรณกรรมไทยเพื่อชาวต่างชาติ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายยินดีเป็นกลุ่มทดลองในการวิจัย

3. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ** จำนวน 8 บท แบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** สำหรับชาวต่างชาติ จำนวน 8 บท ได้แก่

บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกาพย์เห่เรือ

บทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์

บทที่ 3 “การเลือกใช้คำ” เพื่อสร้างวรรณศิลป์

บทที่ 4 “อุปมา” ในวรรณคดี

บทที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค

บทที่ 6 ความงามของสาวชาววังในกาพย์เห่เรือ

บทที่ 7 พระมหากษัตริย์กับความเชื่อที่เกี่ยวกับเรือพระราชพิธี

บทที่ 8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

3.2 แบบทดสอบระหว่างเรียน ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวนบทละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด 80 ข้อ

3.3 แบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

3.4 แบบประเมินความพึงพอใจการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหนังสือ ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านภาษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

นิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ หมายถึง เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ จำนวน 8 บท

ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแบบสอบถาม

กาพย์เห่เรือ หมายถึง วรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือพระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ตอนที่ 1 ได้แก่ บทเห่ชมกระบวนเรือ บทเห่ชมปลา บทเห่ชมไม้ และบทเห่ชมนก

บทที่ 2

ความรู้ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี และวิธีการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูล และการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับชาวต่างชาติ โดยแบ่ง
ประเด็นการศึกษาเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. การสอนวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ
2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
3. การศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชาวต่างชาติ

1. การสอนวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ

คนไทยสมัยก่อนมีความผูกพันกับวรรณคดี เพราะวรรณคดีเป็นทั้งมรดกเพื่อ
ความบันเทิง เป็นบทเรียนสอนใจ เป็นกฎเกณฑ์ของคนในสังคม และเป็นบทอ่านในหนังสือเรียน
วิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทยจึงปรากฏอยู่ในวรรณคดี **กาพย์เห่เรือ**เป็นวรรณคดีเรื่องหนึ่งที่มี
ความงดงามทางวรรณศิลป์ และสะท้อนวิถีชีวิต วัฒนธรรมไทยให้คนได้ศึกษาเรียนรู้ โดยผู้วิจัย
แบ่งการศึกษาวรรณคดีเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ความสำคัญของการสอนวรรณคดีไทยสำหรับ
ชาวต่างชาติ และวรรณคดีไทยเรื่อง**กาพย์เห่เรือ** พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร

1.1 ความสำคัญของการสอนวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ

คำว่า “วรรณคดี” เป็นศัพท์บัญญัติว่า Literature ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษโดย
พจนานุกรม *Oxford ESL distionary* 2004, น. 687) ให้ความหมายว่า วรรณคดีเป็นงานเขียนที่มี
คุณค่าด้านศิลปะ เช่น นวนิยาย บทละคร บทกวี เป็นต้น” ความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับ
Dr. James C. Fernand นักเขียนชาวอเมริกันที่อธิบายคำว่า literature คือ หนังสือแต่งขึ้นด้วย
ความประณีต เรียกว่า polite literature (ประณีตวรรณคดี) บางทีเรียกว่า belles-letters
(วรรณวิจิตร) คือบทประพันธ์ที่มีรสนิยม ความรู้สึก ความคิดที่ลึกซึ้ง และสำนวนภาษาไพเราะ
งดงาม (เปลื้อง ณ, 2541, น. 1) สำนักราชบัณฑิตยสภาระบุความหมายของวรรณคดีไว้ใน
หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ((2556, น. 1100) ว่า “น. วรรณกรรม
ที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดีมีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ถึงขนาด”

จากนิยามคำว่าวรรณคดีข้างต้นสรุปได้ว่า วรรณคดีคืองานเขียนทั้งร้อยแก้วและ
ร้อยกรองที่แต่งดีและได้รับยกย่องว่าเป็นงานเขียนที่โดดเด่นด้านวรรณศิลป์ เพราะกวีใช้เลือก

ภาษาไพเราะ และเป็นหนังสือมีคุณค่าที่ควรเผยแพร่เพื่อให้คนรุ่นหลังศึกษา การเรียนวรรณคดีร่วมกับหลักภาษา แบบเรียนภาษาไทยมักแต่งเป็นบทร้อยกรอง เช่น **จินตามณี**ของพระโหราธิบดีหรือ**กาพย์พระไชยสุริยา**ของสุนทรภู่ที่แต่งด้วยกาพย์ตลอดเรื่อง ปัจจุบันการเรียนวรรณคดีแยกออกจากการเรียนหลักภาษา

อัจฉริยา วสุนันต์ (2560) ศึกษาการเรียนวรรณคดีไทยของผู้เรียนชาวจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทยในระดับปริญญาตรี พบว่า เรียนนิชาววรรณคดีไทยในชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นปีที่มาเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนที่ประเทศไทย เอกสารการสอนที่ใช้เรียนวรรณคดีเป็นเอกสารที่ผู้สอนรวบรวมและเขียนขึ้นเอง ผู้สอนมักให้ผู้เรียนศึกษาวรรณคดีไทยจากเรื่องย่อ ประวัติผู้แต่ง โครงเรื่อง ตัวละคร คุณค่าของวรรณคดี และสอนอ่านออกเสียงตัวบทวรรณคดี สอดคล้องกับ ชี ไฉ (2559, น.2) ที่อธิบายหลักสูตรวิชาภาษาไทยที่สอนนิชาววรรณคดีไทยในประเทศจีนว่า หลักสูตรของแต่ละมหาวิทยาลัยกำหนดให้นิชาววรรณคดีไทยเป็นวิชาที่จำเป็นต้องเรียนใน เพื่อให้ให้นักศึกษาชาวจีนรู้จักวรรณคดีไทย เช่น **ไตรภูมิพระร่วง รามเกียรติ์ ขุนช้างขุนแผน อิเหนา สังข์ทอง** เป็นต้น ผู้สอนส่วนใหญ่สอนประวัติการแต่งวรรณคดี ผู้แต่ง เนื้อหา ตัวละคร และอธิบายให้นักศึกษาชาวจีนรู้จักประเพณี วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อจากวรรณคดีเหล่านี้โดยสังเขป

ประเทศเวียดนามเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีหลักสูตรภาษาไทยและเปิดสอนนิชาววรรณคดีไทย ดังที่ เหงียน เกียว (2562, น. 58) กล่าวถึงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) สอนนิชาววรรณคดีไทย 3 เรื่อง ได้แก่ **พระอภัยมณี รามเกียรติ์ และขุนช้างขุนแผน** นอกจากนี้มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติกรุงฮานอย และมหาวิทยาลัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ (University of Social Science and Humanities (USSH)) นครโฮจิมินห์ เปิดสอนนิชาววรรณคดีต่างประเทศ เช่น วรรณคดีอินเดีย วรรณคดีของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนวรรณคดีไทยที่นำมาสอนมากที่สุดคือเรื่อง **อิเหนา ขุนช้างขุนแผน พระมหาชนก มหาภารตะ และรามเกียรติ์**

สรุปได้ว่าหลายประเทศให้ความสำคัญกับการสอนวรรณคดี ซึ่งการสอนวรรณคดีไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติเหมาะสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในระดับสูง เพราะผู้เรียนต้องมีทักษะทางภาษาระดับสูง วรรณคดีไทยที่นิยมสอนในประเทศจีนและประเทศเวียดนาม ได้แก่ **ไตรภูมิพระร่วง รามเกียรติ์ อิเหนา สังข์ทอง ขุนช้างขุนแผน และพระอภัยมณี** ส่วนใหญ่

สอนเนื้อหาโดยสรุปทั้งที่มาของวรรณคดี ประวัติผู้แต่ง เรื่องย่อ คุณค่าของวรรณคดี และใช้เอกสารที่ผู้สอนแต่งขึ้น หรือรวบรวม จึงทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเห็นความสำคัญของการเรียนวรรณคดีไทยน้อย

จากการศึกษาการสอนวรรณคดีไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติพบว่าผู้สอนมักสอนเพียงเรื่องย่อ และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี ปัจจุบันจึงมีงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนวรรณคดีไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นการสร้างบทอ่านเพื่อให้ความรู้เรื่องวรรณคดีควบคู่กับการเรียนเรื่องวัฒนธรรมไทย โดยผู้วิจัยเลือกวรรณคดีที่มีโครงเรื่องใกล้เคียงกับวรรณคดีของต่างชาติซึ่งจะทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจวัฒนธรรมได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่น งานวิจัยเรื่อง **หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง “สังข์ทอง” สำหรับนักศึกษาชาวจีน** (ทิ, 2559) ผู้วิจัยเลือกวรรณคดีไทยเรื่อง **สังข์ทอง** มาสร้างหนังสืออ่านประกอบเพื่อสอนนักศึกษาชาวจีน ทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนรู้วรรณคดีไทย วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อ และคติสอนใจในประเทศจีนมีนิทานพื้นบ้านที่โครงเรื่องคล้ายเรื่อง **สังข์ทอง** ของไทย คือนิทานเรื่อง **คนหน้าจักจั่น** และนิทานเรื่อง **อะลองหอยขาว** งานวิจัยเรื่อง **การเรียนการสอนวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม** (เหงียน เกียว, 2562) ผู้วิจัยเลือกวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** และวรรณคดีเวียดนามเรื่อง **นางเกี้ยว** (Truyen Kieu) ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันเพื่อให้ผู้เรียนชาวเวียดนามเห็นสภาพสังคม วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของ 2 ประเทศ และมีงานวิจัยที่ออกแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยนำการท่องเที่ยวมาเป็นแหล่งการเรียนรู้วรรณคดีไทย ทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติสนใจวรรณคดีมากยิ่งขึ้น ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง **หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ** (อัชญริยา, 2560) ผู้วิจัยนำเสนอเนื้อหาวรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** ควบคู่การท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจวรรณคดีไทย และสอดแทรกความรู้เรื่องสำนวนภาษาไทย วัฒนธรรมไทย

งานวิจัยทั้ง 3 เรื่องสอนเนื้อหาวรรณคดีไทยควบคู่กับวัฒนธรรม โดยงานวิจัยบางเรื่องนำวัฒนธรรมต่างชาติมาเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจแนวคิด เรื่องราวในวรรณคดีมากยิ่งขึ้น และงานวิจัยที่เชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับวรรณคดี ช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความสนใจ และเน้นบูรณาการความรู้สาขาต่าง ๆ งานวิจัยทั้ง 3 เรื่อง แสดงให้เห็นว่า การสอนวรรณคดีควบคู่กับการสอนวัฒนธรรมทำให้การเรียนวรรณคดีไทยน่าสนใจ และช่วยให้ชาวต่างชาติเข้าใจวรรณคดีไทยมากยิ่งขึ้น

1.2 วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร

กาพย์เห่เรือเป็นวรรณคดีที่โดดเด่นทั้งด้านเนื้อหา และด้านวรรณศิลป์ เพราะมีโวหารภาพพจน์ และมีการใช้สัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะเพื่อให้ภาษาในวรรณคดีไพเราะ **กาพย์เห่เรือ**จึงเป็นต้นแบบด้านเนื้อหาและรูปแบบคำประพันธ์จนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อศึกษา 3 หัวข้อ ได้แก่ อธิบายที่มาของ**กาพย์เห่เรือ** ลักษณะคำประพันธ์ และกลวิธีการวรรณศิลป์ใน**กาพย์เห่เรือ** มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ที่มาของกาพย์เห่เรือ

เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรไชยเชษฐาสุริยวงศ์ทรงเป็นพระราชของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ และสมเด็จพระพันวัสสาใหญ่ (กรมหลวงอภัยนุชิต) พระองค์ทรงนิพนธ์**กาพย์เห่เรือ**เมื่อตามเสด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคไปนมัสการรอยพระพุทธรูปที่สระบุรี ซึ่งขณะนั้นพระองค์ทรงเป็นพระอุปราช กรมพระยาดำรงราชานุภาพสันนิษฐานว่า เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรทรงนิพนธ์**กาพย์เห่เรือ**เป็นบทเห่เรือเล่น ไม่ได้ใช้เป็นบทเห่เรือหลวงในพระราชพิธี ต่อมาภายหลังจึงใช้บทเห่เรือดังกล่าวเป็นบทเห่เรือหลวง (กรมศิลปากร, 2553, น. 4-5)

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ (กรมศิลปากร, 2553, น. 2) อธิบายข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับการเห่เรือของไทยว่า ได้แบบแผนจากประเทศอินเดีย โดยครั้งหนึ่งเมื่อสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพเดินทางไปราชการยุโรป ขากลับเดินทางมาทางประเทศอินเดีย และได้แวะที่เมืองพาราณสี จึงต้องนั่งเรือข้ามฟากแม่น้ำไปรามนคร ขณะเรือข้ามแม่น้ำคงคา ฝีพายเห่เรือจนข้ามถึงท่าเรือ กรมพระยาดำรงราชานุภาพจึงสอบถามฝีพายถึงสิ่งที่ขับร้องขณะพายเรือ ฝีพายตอบว่าการเห่ดังกล่าวเป็นคำขับบูชาพระราม พระลักษมณ์ ดังนั้น การขานยาว “เหยอว เยื่อว” ของไทยน่าจะเป็นภาษาสันสกฤตมาจากพราหมณ์

กาพย์เห่เรือพระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร มี 7 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 บทเห่ชมเรือพระราชพิธี เริ่มด้วยการชมกระบวนเรือพระที่นั่ง และเรือพระราชพิธีต่าง ๆ ซึ่งเป็นบทพรรณนาความงดงามและความน่าเกรงขามของเรือพระราชพิธีลำต่าง ๆ โดยปรากฏเรือในกระบวนแห่เสด็จ 3 ประเภท คือ 1. เรือกิ่งมี 4 ลำ ได้แก่ เรือครุฑ เรือหงส์ เรือศรีสมรรตไชย และเรือไกรสรमुख 2. เรือชัย คือเรือที่มีเจ้าพนักงานคอยกระทุ้งเสาเพื่อให้สัญญาณ และแห่นาเสด็จ 3. เรือเหล่าแสนยากรเป็นขบวนเรือเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น เรือราชสีห์ เรือคชสีห์ เรือม้า เป็นต้น

ตอนที่ 2 บทเห่ชมปลา เป็นบทรำพึงถึงนางผู้เป็นที่รักโดยการเปรียบกับปลาชนิดต่าง ๆ

ตอนที่ 3 บทเห่ชมไม้ เป็นบทที่กล่าวชมดอกไม้พร้อมกับการรำพึงถึงนางผู้เป็นที่รัก

ตอนที่ 4 บทเห่ชมนก เป็นบทที่พรรณนาให้เห็นภาพบรรยากาศยามเย็นขณะพระอาทิตย์กำลังตกดิน โดยรำพึงเปรียบเทียบกับนกชนิดต่าง ๆ

ตอนที่ 5 บทเห่เรื่องกาก็ กวีนำตัวละครในวรรณคดีเรื่องกาก็มาใช้เปรียบให้เห็นความทุกข์ของกวีโดยนำความจากตอนหนึ่งของวรรณคดีเรื่องกาก็มานิพนธ์

ตอนที่ 6 บทเห่สังวาส เป็นบทที่กวีพรรณนาถึงนางผู้เป็นที่รัก และคำนึงถึงช่วงเวลาที่เคยอยู่ร่วมกัน

ตอนที่ 7 บทเห่ครวญ เป็นบทบรรยายบรรยากาศห้วงคำที่ท้องฟ้ามีแสงจันทร์ส่องสว่างทำให้คิดถึงนางยิ่งขึ้น จนถึงเวลาตีสามกวีจึงหลับ และฝันถึงนาง

1.2.2 ลักษณะคำประพันธ์

เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรทรงเป็นผู้ริเริ่มนิพนธ์คำประพันธ์ที่เรียกว่า “กาพย์เห่เรือ” ประกอบด้วยคำประพันธ์ประเภทโคลงและกาพย์ โดยขึ้นต้นด้วยโคลงสี่สุภาพจำนวน 1 บทเป็นโคลงนำ แล้วตามด้วยกาพย์ยานี 11 ตั้งแต่ 2 บทขึ้นไป เนื้อความของกาพย์ยานี 11 บทแรกเลียนแบบเนื้อความและขยายความโคลงนำ จากนั้นจึงบรรยายเนื้อความด้วยกาพย์ยานี 11 จนจบตอน เมื่อจบเนื้อหาตอนหนึ่งและจะขึ้นเนื้อหาตอนใหม่ต้องเริ่มต้นด้วยโคลงสี่สุภาพเป็นโคลงนำบทใหม่ 1 บท และตามด้วยกาพย์ยานี 11

กาพย์เห่เรือ พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรเป็นแม่แบบของการแต่งกาพย์เห่เรือของกวีในยุคต่อมา เช่น **กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน** พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 2 **กาพย์เห่เรือ** พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 5 **กาพย์เห่เรือ** พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 6 และ **กาพย์เห่เรือ** เจริญพระเกียรติรัชกาลที่ 9 ซึ่งประพันธ์โดยนาวาเอกทองย้อย แสงสินชัย จำนวน 7 ส่วนวนเป็นต้น (รื่นฤทัย, 2556, น. 162-265)

กาพย์เห่เรือ มีลักษณะสอดคล้องกับวรรณคดีนิราศ เพราะมีองค์ประกอบตามที่กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (กรมศิลปากร, 2553, น. 6) ทรงมีความเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีนิราศว่า วรรณคดีนิราศต้องมีแก่นสำคัญคือมีการเดินทาง และการพรรณนาครวญถึงนางที่จากมา ระหว่างเดินทางประกอบกับอารมณ์เหงาและเศร้าของกวี ลักษณะของวรรณคดีนิราศดังกล่าวสอดคล้องกับนิยาย ตันทโสภาส (2520, น. 40) ที่วิเคราะห์**กาพย์เห่เรือ** มีการกล่าวถึงเดินทาง

การจากนางผู้เป็นที่รัก การชมธรรมชาติ และการคร่ำครวญถึงนางผู้เป็นที่รัก โดยมีการเปรียบเทียบกับอารมณ์เศร้าของกวีกับธรรมชาติที่พบเห็นระหว่างเดินทางเพื่อให้เข้าถึงความรู้สึกของกวีได้

1.2.3 กลวิธีทางวรรณศิลป์ใน **กาพย์เห่เรือ** พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร

กาพย์เห่เรือ เป็นวรรณคดีที่มีขนบการประพันธ์ที่สืบทอดกันมายาวนาน และมีขนบการแต่งเนื้อหาที่ต่างจากฉบับอื่นและสืบทอดมาอย่างยาวนาน โดยมีกลวิธีทางวรรณศิลป์ดังนี้

1.2.3.1 กลวิธีการเรียบเรียงเนื้อหา กวีนำเสนอเนื้อหาโดยการแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ ได้แก่ บทเห่ชมกระบวนเรือ บทเห่ชมปลา บทเห่ชมไม้ บทเห่ชมนก ตามลำดับเนื้อหาแต่ละส่วนไม่มีการระบุชัดเจนว่ากระบวนเรือเดินทางผ่านไสถานที่ใดและเวลาใดบ้าง แต่ผู้อ่านสามารถทราบได้ว่าเรือเคลื่อนที่ตั้งแต่เข้าไปจนถึงค่ำ โดยสังเกตจากถ้อยคำและบริบทของข้อความ นั่นคือ ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเรือเดินทางในตอนเช้า เพราะกวีกล่าวถึงแสงที่สะท้อนกับผิวน้ำ และลำเรือ แสดงว่ากระบวนเรือเดินทางในเวลาที่มีแสงสว่าง และภาษาที่กวีใช้บรรยายภาพกระบวนเรือแสดงถึงความสดชื่น ซึ่งน่าจะเป็นการเดินทางในตอนกลางวัน โดยสามารถตีความได้จากคำว่า “งามเฉิดฉาย” และ “แสงแวววับจับสาคร” สะท้อนถึงช่วงเวลาที่แสงกระทบน้ำและเรือ (นิตยา, 2520)

1.2.3.2 การเล่นเสียงสัมผัสในใน **กาพย์เห่เรือ** การเพิ่มความคล้องจองของเสียงในวรรณคดีคือความงามทางวรรณศิลป์ที่ทำให้วรรณคดีไพเราะมากยิ่งขึ้น โดย **กาพย์เห่เรือ**โดดเด่นด้านการเล่นเสียงสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะ เพราะกวีมีการใช้เสียงสัมผัสในทุกบททำให้ภาษาในวรรณคดีไพเราะมากขึ้น

1.2.3.3 การเล่นคำใน **กาพย์เห่เรือ** กวีมักเลือกคำที่สื่อจินตภาพเพื่อสื่ออารมณ์และความรู้สึกของกวีผ่านภาษาในวรรณคดี การซ้ำคำเพื่อบ่งชี้ความหมาย การใช้คำพ้องรูป พ้องเสียงเพื่อให้เกิดความงามทางวรรณศิลป์ เช่น ปลาแก้มช้ำกับแก้มน้องช้ำ ปลาทุกกับความทุกข์ ปลาเนื้ออ่อนกับผิวพรรณอ่อนนุ่มนวล นาง เป็นต้น การใช้คำพ้องรูป พ้องเสียงส่วนใหญ่กวีนำชื่อชนิดของปลา เป็นคำพ้องเสียงเพื่อเล่นความหมายของคำให้ไพเราะยิ่งขึ้น

1.2.3.4 การใช้ความเปรียบใน **กาพย์เห่เรือ** ความเปรียบเป็นความงามทางวรรณศิลป์ที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องวรรณคดีชัดเจนมากขึ้น ช่วยให้ผู้อ่านเกิดภาพหรือเกิดอารมณ์สะท้อนใจร่วมกับวรรณคดี **กาพย์เห่เรือ**โดดเด่นเรื่องการใช้ความเปรียบ ในบท

ชมปลานำลักษณะปลามาเชื่อมโยงและเปรียบเทียบกับนาง ส่วนบทชมไม้เน้นพรรณนาความสวยงาม กลิ่นหอม และชื่อของพันธุ์ไม้เพื่อเปรียบกับนาง และบทชมนกที่กวีนำพฤติกรรมของนกและลักษณะท่าทางมาเปรียบเทียบกับนางผู้เป็นที่รัก

2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีเป็นสถานที่แสดงเรือ ซึ่งเป็นราชพาหนะของพระมหากษัตริย์ที่ใช้ในพระราชพิธีสำคัญเช่น พระราชพิธีบรมราชาภิเษก หรือพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีจึงเป็นสถานที่แสดงศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ที่ล้ำค่าของไทย ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยแบ่งการศึกษา 3 ประเด็น ได้แก่ ความหมายของพิพิธภัณฑ์ ความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์

2.1 ความหมายของพิพิธภัณฑ์

คำว่า “พิพิธภัณฑ์” เป็นศัพท์บัญญัติภาษาอังกฤษของคำว่า Museum รากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า Mouseion แปลว่า คฤหาสน์ หรือวิหารของมิวเซส ซึ่งเป็นชื่อวิหารที่ธิดาแห่งศิลปวิทยาทั้ง 9 องค์ประทับอยู่รวมกัน ในยุคต่อมาพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชแผ่อำนาจไปถึงประเทศอียิปต์ ซึ่งในเมืองนี้มีวิหารของมิวเซสจึงใช้เป็นชื่อที่ประชุมนักปราชญ์ เป็นที่เก็บของโบราณ และเป็นหอสมุด เมืองอื่นๆ จึงนำคำภาษากรีกว่า Mouseion ไปเปลี่ยนเป็นภาษาของตน เช่นประเทศฝรั่งเศสเรียกว่า Musée ภาษาอังกฤษเรียกว่า Museum ส่วนประเทศไทยนำมาแปลเป็นภาษาไทยว่า “พิพิธภัณฑ์สถาน”

องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ สนับสนุนให้จัดตั้งสภาการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ หรือ ICOM (International Council of museums) ในปี พ.ศ. 2489 ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่จัดตั้งโดยผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านพิพิธภัณฑ์ เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 มีการจัดประชุมของสภาการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติครั้งที่ 22 ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย และมีการกำหนดบทบัญญัติของ ICOM (The Icom statutes) และอธิบายความหมายของ “พิพิธภัณฑ์” ว่า (ICOM, 2007)

“พิพิธภัณฑ์เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร และเป็นสถาบันถาวรที่ให้บริการแก่สังคม และมีส่วนในการพัฒนาสังคม เปิดเป็นพื้นที่สาธารณะ มีหน้าที่รวบรวม สงวนรักษา ค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ความรู้ และจัดแสดงวัตถุอันเป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ทางการศึกษา การค้นคว้า และความเพลิดเพลินใจ”

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 836) นิยามคำว่า พิพิธภัณฑ์ และพิพิธภัณฑสถาน ไว้ว่า “สถานที่เก็บรวบรวม และแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสำคัญด้านวัฒนธรรมหรือด้านวิทยาศาสตร์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจ” สอดคล้องกับ จิรา จงกล (2528, น. 4) ผู้อำนวยการกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติคนแรกที่อธิบายความหมายของคำว่า พิพิธภัณฑ์สถาน ว่า “เป็นสถานที่รวบรวม และจัดแสดงวัตถุต่าง ๆ ที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรม หรือด้านวิทยาศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์ศิลปะ โบราณวัตถุ เพื่อการศึกษาค้นคว้า และเพื่อประเทืองปัญญาและอารมณ์”

คำว่า พิพิธภัณฑ์ ในบริบทภาษาไทยมีความหมายสอดคล้องกับที่ ICOM กำหนดไว้คือพิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่รวบรวมและแสดงสิ่งของ ใช้ในการศึกษาศึกษาหาความรู้ แต่ ICOM ระบุสถานะของพิพิธภัณฑ์ไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร และเป็นสถาบันถาวรที่ให้บริการแก่สังคม ในขณะที่ความหมายในไทยระบุเพียงว่า เป็นสถานที่ เท่านั้นจากการวิเคราะห์ความหมายของพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวปรากฏคำสำคัญ 4 คำ ได้แก่ สถาบันถาวร หรืออาคาร การรวบรวมและเก็บรักษา การศึกษาและวิจัย และการจัดแสดง สอดคล้องกับคำว่า “พิพิธภัณฑ์” ในบริบทของภาษาไทย คำว่าพิพิธภัณฑ์ปรากฏครั้งแรกเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงบัญญัติคำว่าพิพิธภัณฑ์เพื่อใช้ตั้งชื่อ “พระที่นั่งประพาสพิพิธภัณฑ์” ซึ่งในขณะนั้นเป็นสถานที่จัดแสดงสิ่งของที่พระองค์สะสมเท่านั้น ต่อมาจึงพัฒนาและเปิดให้ประชาชนเข้าชม

คำจำกัดความของพิพิธภัณฑ์ข้างต้นสามารถสรุปความหมายได้ว่า เป็นสถานที่เก็บรวบรวม และจัดแสดงสิ่งของให้สาธารณชนเข้าชม โดยสิ่งของเหล่านั้นมีคุณค่าทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ความหมายดังกล่าวแสดงให้เห็นบทบาทและหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ไว้ชัดเจนว่าเพื่อรวบรวม จัดแสดง เก็บรักษา เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณชน

2.2 ความเป็นมาของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมสิ่งของต่าง ๆ ในประเทศไทยเริ่มขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้นำการเรียนรู้ของชาวตะวันตกมาในประเทศไทย และทรงเริ่มเก็บรวบรวมโบราณวัตถุที่ได้จากการเสด็จประพาสหัวเมืองต่าง ๆ เช่น ศิลปจารึกหลักที่ 1 เป็นต้น รวมทั้งสิ่งของจากต่างประเทศและเครื่องราชบรรณาการ เช่น

ลูกโลกจำลองสภาพภูมิประเทศและแผนที่ดาวนพเคราะห์ ราชบรรณาการจากสมเด็จพระนางเจ้าวิคตอเรียแห่งประเทศอังกฤษ เป็นต้น นำมาเก็บรวบรวมและจัดแสดง ณ พระที่นั่งราชฤดี ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อปี พ.ศ. 2394 (บริหารบุรุษ, 2531, น. 183)

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำเครื่องราชบรรณาการและโบราณวัตถุต่าง ๆ มาจัดแสดงที่พระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งเป็นท้องพระโรงต้อนรับราชทูต และพระราชทานนามว่า “พระที่นั่งประพาสพิพิธภัณฑ์” ปรากฏหลักฐานใน **หนังสือเยอรมันมองไทย** (เคลาส เวงค์, 2520, น. 35) ว่าราชทูตเยอรมันที่เดินทางมาเยือนราชสำนัก ในสมัยนั้นบันทึกถึงพิพิธภัณฑ์ว่า “...จากท้องพระโรง ทูตและคณะได้รับเชิญให้ไปยังพระที่นั่งในบริเวณพระบรมมหาราชวังซึ่งสร้างตามแบบยุโรป ทางปีกซ้ายด้านข้างตึกมีป้าย Royal Museum...”

ในปี พ.ศ. 2400 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะราชทูตไทยเดินทางไปเจริญสัมพันธไมตรีกับราชสำนักอังกฤษ คณะทูตมีโอกาเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานที่สำคัญในยุโรปหลายแห่ง เช่น พิพิธภัณฑ์สถานหุ่นขี้ผึ้งมาดามทุซโซต์ในประเทศอังกฤษ และพิพิธภัณฑ์สถานลูฟร์ ในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งอาจการนำความรู้ที่พบเห็นมาพัฒนาและปรับปรุงพิพิธภัณฑ์สถานในประเทศไทย (กรมศิลปากร, 2547, น. 19-22)

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายสิ่งของที่จัดแสดงในพระที่นั่งประพาสพิพิธภัณฑ์ นำมาไว้ที่ศาลาสหทัยสมาคม บริเวณริมทางเข้าวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระราชทานนามว่า “มิวเซียม” ในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2417 จึงเปิดให้ประชาชนเข้าชม ต่อมาในปี พ.ศ. 2430 จึงย้ายสิ่งของที่จัดแสดงในมิวเซียมมาจัดแสดงไว้ที่พระราชวังบวรสถานมงคล โดยใช้พื้นที่จัดแสดงในพระที่นั่งศิวโมกขพิมาน พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย และพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ เพื่อให้ประชาชนเข้าชมพิพิธภัณฑ์สะดวกขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2470, น.15)

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนพิพิธภัณฑ์วังหน้าเป็นพิพิธภัณฑ์สถานสำหรับพระนคร โดยในวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2469 พระองค์เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑ์ ต่อมามีการตราพระราชบัญญัติโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. 2477 จึงเปลี่ยนชื่อเป็น “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร” (กรมศิลปากร, 2547, น. 82) ปัจจุบันพระราชบัญญัติ

ดังกล่าวปรับเป็นพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยมีข้อกำหนดให้เรียกพิพิธภัณฑสถานทุกแห่งที่กรมศิลปากรดูแลว่า “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ” ซึ่งในหมวด 3 เรื่องพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มาตรา 25 ระบุบทบาทและหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไว้ว่า “ให้มีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นที่เก็บรักษา โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน”

ประเทศไทยมีพิพิธภัณฑสถานกระจายอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ทั้งพิพิธภัณฑสถานของรัฐ เอกชน พิพิธภัณฑสถานชุมชน และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพื่อบรรวบรวมสิ่งของสำคัญของชาติ โดยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในประเทศไทยมีทั้งหมด 44 แห่ง ในกรุงเทพมหานครมีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 6 แห่ง ได้แก่ 1. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร 2. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี 3. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ช้างต้น 4. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ 5. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์ 6. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติวัดเบญจมบพิตร (ศูนย์มานุษยวิทยา, มปป.)

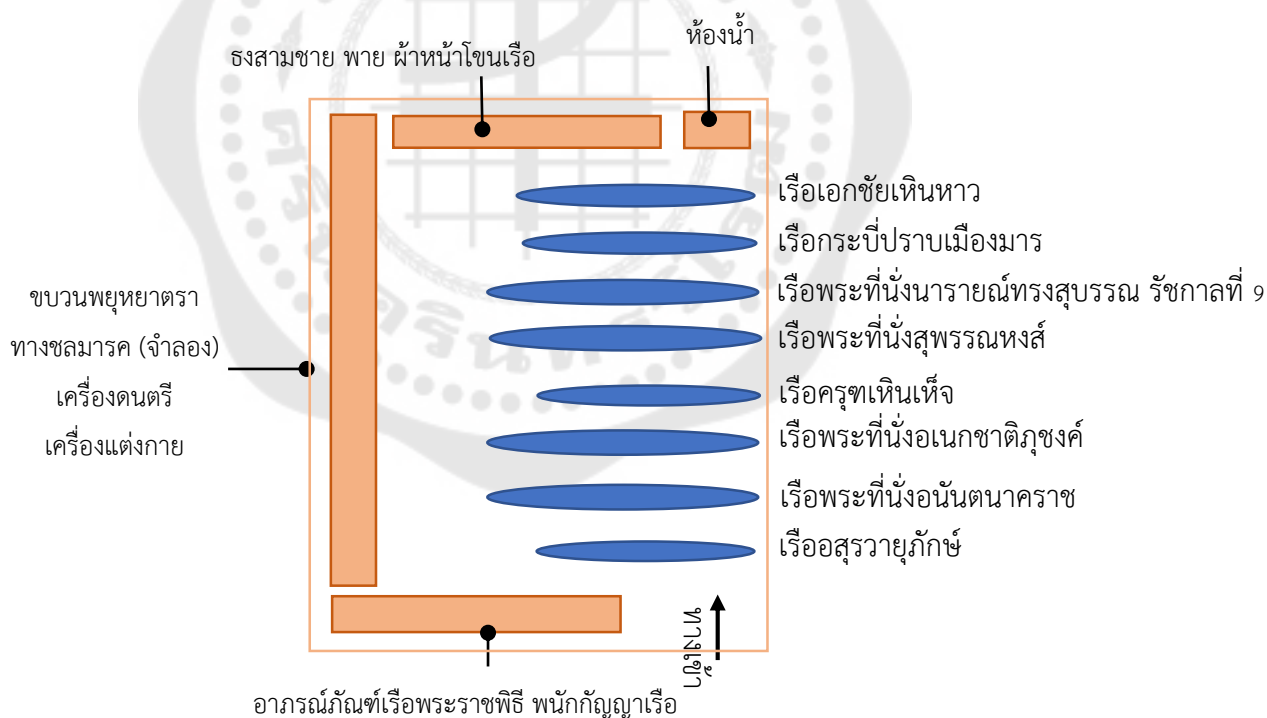
2.3 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีเดิมเป็นโรงเก็บรักษาเรือรบ และเรือพระที่นั่ง ซึ่งเป็นราชพาหนะสำคัญของพระมหากษัตริย์ โดยมีสำนักพระราชวังและกองทัพเรือเป็นผู้ดูแล ต่อมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เรือพระราชพิธีเสียหายจากระเบิดสงคราม เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2495 รัชกาลที่ 9 จึงเสด็จพระราชดำเนินไปโรงเก็บเรือ พบว่าโรงเก็บเรือพระราชพิธีทรุดโทรมและเสียหาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมศิลปากรบูรณะซ่อมแซมเรือพระราชพิธี พร้อมกับฟื้นฟูพระราชประเพณีการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคตามแบบโบราณราชประเพณี ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 ศาสตราจารย์ นาวาเอกสมภพ ภิระมย์ อดีตอธิบดีกรมศิลปากรขอยกฐานะโรงเก็บเรือพระราชพิธีเป็น “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี”

พิพิธภัณฑสถานตั้งอยู่ที่ 80/1 ปากคลองบางกอกน้อย แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผู้เข้าชมดินทางได้ 2 ทางคือ ทางน้ำโดยการจ้างเหมาเรือโดยสารทั่วไป และทางบกโดยใช้เส้นทางเชิงสะพานอรุณอมรินทร์ เส้นทางเชิงสะพานพระปิ่นเกล้าฯ ด้านฝั่งธนบุรี ติดกับค่ายกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารทางเรือ พิพิธภัณฑสถานเปิดให้บริการ ตั้งแต่เวลา 09.00 น. ถึง 17.00 น. ทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ ปิดให้บริการเฉพาะวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ โดยมี

ค่าธรรมเนียมการเข้าชม ชาวไทย 10 บาท ส่วนชาวต่างชาติมีค่าธรรมเนียม 30 บาท เมื่อต้องการถ่ายภาพภายในพิพิธภัณฑ์จะมีค่าธรรมเนียมเพิ่ม 100 บาท สามารถติดต่อสอบถามข้อมูลที่โทรศัพท์ 02 424 0004 หรือติดต่อศูนย์บริการข้อมูลประชาชนกระทรวงวัฒนธรรม โทรศัพท์ 02 246 6700

พิพิธภัณฑ์มีพื้นที่ 3,600 ตารางเมตร ความกว้างและความยาวด้านละ 60 เมตร (กรมศิลปากร และ ราชินี, 2546, น. 37) เป็นการจัดแสดงแบบถาวร (Permanent exhibition) นิทรรศการที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ให้ความรู้เรื่องเรือพระราชพิธี การจัดกระบวนเรือ และอุปกรณ์ประกอบเรือพระราชพิธี เมื่อเดินเข้าพิพิธภัณฑ์จะพบเรือพระราชพิธี 8 ลำ เรียงกันอยู่ทางทิศใต้ของพิพิธภัณฑ์ ส่วนด้านทิศตะวันตก ทิศเหนือ และทิศตะวันออกเป็นการจัดแสดงเครื่องใช้ในเรือพระราชพิธี ดังแผนที่

ภาพประกอบ 3 แผนผังการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์

2.3.1 การจัดแสดงบริเวณตรงกลางของพิพิธภัณฑ์จัดแสดงเรือพระราชพิธี 8 ลำ ได้แก่

ลำที่ 1 เรืออสุรวายุภักษ์สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เรืออสุรวายุภักษ์ซ่อมแซมใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2514 โดยเปลี่ยนตัวเรือส่วนที่ชำรุด ตกแต่งลวดลายด้วยการลงรักปิดทอง และทาสีตัวเรือใหม่ เรืออสุรวายุภักษ์เป็นเรือรูปสัตว์ประเภทเรือเหล่าแสนยากร คู่กับเรืออสุรภักษา มีคฤหกลางลำเรือ (ราตรี, 2546, น. 23)

โขงเรือเป็นงานแกะสลักปิดทองประดับกระจกรูปนกอสุรวายุภักษ์ตัวสีน้ำเงิน มือทั้งสองข้างถือธงวางบนเอว หัวเรือบริเวณได้นกอสุรวายุภักษ์มีช่องป็นจั่วรง ตัวเรือภายในทาสีแดง ภายนอกทาสีดำเป็นงานเขียนลายพุดตานสีทองยาวจนถึงท้ายเรือ แต่ส่วนทวนหางของเรือเป็นงานแกะสลักปิดทองประดับกระจกสีน้ำเงิน อสุรวายุภักษ์เป็นสัตว์หิมพานต์ประเภทหนึ่ง ส่วนหัวและตัวครึ่งบนรูปร่างเป็นยักษ์ แต่ครึ่งล่างเป็นนก ตัวสีเขียวคราม ลักษณะเป็นยักษ์ปากขบตาโผลงเพื่อแสดงถึงความน่าเกรงขาม เพราะในอดีตเป็นเรือที่ใช้ในสงคราม จึงตกแต่งเพื่อข่มขวัญคู่ต่อสู้ และแสดงถึงความเกรียงไกร น่าเกรงขามเพื่อปกป้องเรือของพระมหากษัตริย์ (เปี่ยมสุข, 2543, น. 47)

ภาพประกอบ 4 ภาพเรืออสุรวายุภักษ์
ที่มา รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2565

ลำที่ 2 เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช สร้างขึ้นครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่าเรือพระที่นั่งรูปครุฑของเดิมมีอยู่แล้ว แต่ยังไม่มีเรือพระที่นั่งรูปนาค จึงโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนราชสีหวิกรม สร้างเรือพระที่นั่งที่มีโขนเรือเป็นรูปนาค 7 เศียร ชื่อว่าเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช ต่อมาเมื่อเรือชำรุดทรุดโทรม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างใหม่แทนลำเดิม ปัจจุบันเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เป็นเรือประดิษฐานผ้าพระกฐินหรือพระพุทธรูป จึงมีบุษบกกลางลำเรือ (กระทรวงวัฒนธรรม 2558, น.108)

โขนเรือเป็นรูปพญานาคมีเศียร 7 เศียร เศียรตรงกลางมีขนาดใหญ่ที่สุด และมีเศียร 2 ข้างขนาดลดหลั่นลงมาข้างละ 3 เศียร โดยส่วนยอดของแต่ละเศียรมีเศียรพญานาคอีก 3 เศียร โขนเรือแกะสลักปิดทองประดับกระจกสีเขียว บริเวณคอประดับกระจกลายเกร็ด บริเวณด้านล่างของลำคามีรูปเทพพนมอยู่ตรงกลาง ท้องเรือภายในทาสีแดง ส่วนภายนอกเรือทาสีเขียว ด้านข้างของเรือเป็นงานแกะสลักปิดทองประดับกระจกลายนาคเกี่ยว โดยมีทั้งพญานาค 5 เศียร พญานาค 3 เศียร และพญานาค 1 เศียร บริเวณท้ายเรือส่วนทวนหางเป็นงานประดับกระจกสีเขียวรูปเกร็ด สอดคล้องกับลายเกร็ดที่คอของพญานาค

ภาพประกอบ 5 ภาพเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช
ที่มา รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2565

ลำที่ 3 เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์เป็นเรือพระที่นั่งลำแรกและลำเดียวที่สร้างในสมัยรัชกาลที่ 5 ภายนอกเรือจึงทาสีชมพูซึ่งเป็นสีประจำพระองค์ เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์เป็นเรือพระที่นั่งรอง กลางเรือมีบัลลังก์กาญจนา (กระทรวงวัฒนธรรม, 2562, น. 20)

โขนเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์แตกต่างจากโขนเรือพระที่นั่งลำอื่น เพราะมีลักษณะเป็นเรือตั้งแต่ยกสูง สลักลายนาคเกี่ยวประดับกระจก ส่วนยอดของโขนเรือด้านหน้าและด้านข้างสลักรูปพญานาค 7 เศียร แต่หัวของพญานาคเป็นรูปมนุษย์ บริเวณด้านหน้าตอนล่างของโขนเรือเป็นรูปพญานาค 7 เศียร และพญานาค 1 เศียร เป็นรูปนาคเกี่ยว ข้างลำเรือเป็นงานแกะสลักและประดับกระจกสีเขียวรูปนาค 7 เศียร เรียงซ้อนกันจำนวนมาก ท้องเรือภายในทาสีแดง ส่วนภายนอกลำเรือทาสีชมพู ทำยเรือมีลักษณะคล้ายโขนเรือ

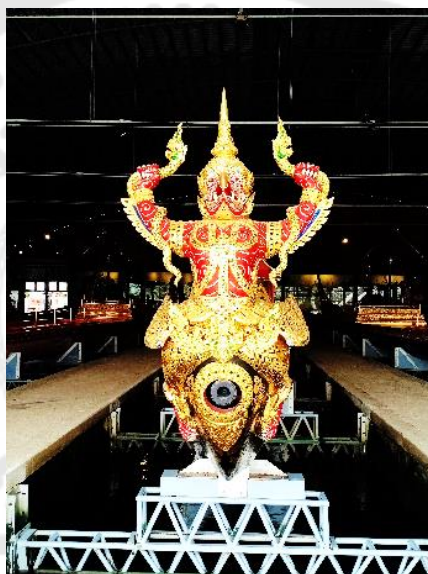

ภาพประกอบ 6 ภาพเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์
ที่มา รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2565

ลำที่ 4 เรือครุฑเหินเห็จลำปัจจุบันสร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เดิมชื่อว่า “เรือครุฑเหิระเห็จ” ต่อมาเรือถูกระเบิดเสียหายจากสงครามโลกครั้งที่ 2 กรมศิลปากรจึงสร้างเรือขึ้นใหม่โดยใช้โขนเรือเดิมในปี พ.ศ. 2511 และเปลี่ยนชื่อเป็น “เรือครุฑเหินเห็จ” เปี่ยมสุข ตันวิบูลย์ (2543, น. 64) อธิบายคำว่า ครุฑเหินเห็จ และครุฑเหินเห็จว่า ครุฑเป็นสัตว์ที่บินสูงและบินได้ไกล คำว่า “เหิน” แปลว่า บินขึ้นไปในระยะสูง ส่วนคำว่า “เห็จหรือเห็จ” แปลว่า เหวี่ยงไปในอากาศและแปลว่า เร็ว ชื่อเรือครุฑเหินเห็จจึงแสดงให้เห็นแสนยานุภาพของเรือพระราชพิธีว่ามีความยิ่งใหญ่ น่าเกรงขาม และแล่นด้วยความเร็ว

เรือครุฑเหินเห็จ โขนเรือรูปครุฑยุคนาค เป็นเรือรูปสัตว์ประเภทเรือเหล่าแสนยากร คู่กับเรือครุฑเทรีจไตรจักร และมีคฤหกลางลำ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาก็มีเรือรูปครุฑยุคนาคชื่อว่า “เรือมงคลสุบรรณ” (กระทรวงวัฒนธรรม 2558, น. 103)

โขนเรือครุฑเหินเห็จเป็นงานไม้แกะสลักและประดับกระจุกพญาครุฑตัวสีแดง มือทั้ง 2 ข้าง จับนาคข้างละ 1 ตัว ลักษณะสูงขึ้น ส่วนเท้าจับนาคข้างละ 1 ตัว ลักษณะดังกล่าวเรียกว่า ครุฑยุคนาค หัวเรือบริเวณใต้ครุฑมีช่องป็นจั่วรง ตัวเรือภายในทาสีแดง ส่วนภายนอกทาสีดำ บริเวณข้างเรือเป็นงานเขียนลายพุดตานสีทองยาวจนถึงท้ายเรือ แต่ส่วนหางของเรือประดับกระจกสีน้ำเงิน

ภาพประกอบ 7 ภาพเรือครุฑเหินเห็จ

ที่มา รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2565

ลำที่ 5 เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เป็นเรือพระที่นั่งของพระมหากษัตริย์ เรียกว่าเรือพระที่นั่งกิ่งหรือเรือพระที่นั่งทรง มีบัลลังก์กัญญาอยู่กลางลำเรือ เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยอยุธยา และปรากฏในวรรณคดี 2 เรื่อง คือ **กาพย์เห่เรือพระนิพนธ์** เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ว่า “สุพรรณหงส์ทรงพุ่มห้อย งามชดช้อยลอยหลังสินธุ์” และปรากฏใน **ลิลิตพยุหยาตราเพชรพวง** ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ว่า “สุพรรณหงส์เหินเห็จฟ้า” ต่อมาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชพระราชทานนามเรือว่า “เรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงส์” ส่วนเรือลำปัจจุบันสร้างทดแทนเรือลำเดิมในสมัยพระบาทสมเด็จพระ

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สร้างเสร็จในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามใหม่ว่า “เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์” (กระทรวงวัฒนธรรม 2558, น. 108)

โขนเรือแกะสลักปิดทองล่องสีแดง ประดับกระจกเป็นรูปหงส์ ท้องเรือภายในทาสีแดง ส่วนภายนอกทาสีดำ บริเวณข้างลำเรือจนถึงท้ายเรือเป็นงานแกะสลักปิดทอง และประดับกระจกทั้งลำ ซึ่งเป็นเรือที่มีคุณค่าทั้งด้านศิลปกรรม และประวัติศาสตร์เพราะใช้ประกอบพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นับเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญของโลก เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ได้รับรางวัลมรดกทางทะเลโลก ประจำปี พ.ศ. 2535 (ค.ศ.1992) จากองค์กรเรือโลก (World ship trust) (กระทรวงวัฒนธรรม 2558, น. 132)

ภาพประกอบ 8 ภาพเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์
ที่มา รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2565

ลำที่ 6 เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9 เป็นเรือสร้างใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 9 เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเนื่องในวโรกาสที่พระองค์เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ 50 ปี ในพระราชพิธีกาญจนาภิเษก พ.ศ. 2539 โขนเรือเป็นรูปพระนารายณ์ทรงครุฑยุคนาค ซึ่งในสมัยอยุธยาปรากฏเรือที่มีโขนเรือรูปครุฑยุคนาค ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างองค์พระนารายณ์เต็มเข้าไปด้วย เมื่อถึงรัชกาลที่ 9 จึงสร้างขึ้นใหม่และพระราชทานนามว่า “เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9” (กระทรวงวัฒนธรรม, 2562, น. 19)

โขนเรือ เป็นงานแกะสลักลงรักปิดทองล่องสีแดง ประดับกระจกสีน้ำเงินเป็นรูปพระนารายณ์มี 4 กร แต่ละกรทรงเทพศาสตรา สังข์ตรี จักร คทา พระนารายณ์ทรงยืนประทับ

เหนือหลังพญาครุฑที่นั่งบนหัวเรือ มือทั้ง 2 ของครุฑจับนาคข้างละตัวลักษณะยกขึ้น ส่วนเท้าจับนาคข้างละตัว บริเวณหัวเรือใต้ครุฑมีช่องป็นจั่วรง สีทองเรือเป็นสีแดง ลายด้านข้างเรือประดับลายก้านขดกนกเทศ มีรูปครุฑยุคนาค และครุฑพยอม ส่วนท้ายเรือแกะสลักเป็นกนกหางครุฑ (กระทรวงวัฒนธรรม 2558, น. 141)

ภาพประกอบ 9 ภาพเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9
ที่มา รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2565

ลำที่ 7 เรือกระบี่ปราบเมืองมาร สร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช แต่เรือถูกระเบิดเสียหายเมื่อปี พ.ศ. 2510 ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมากรมศิลปากรจึงสร้างตัวเรือกระบี่ปราบเมืองมารขึ้นใหม่แต่ยังใช้โทนเรือเดิม เรือกระบี่ปราบเมืองมารเป็นเรือรูปสัตว์ประเภทเรือเหล่าแสนยากรคู่กับเรือกระบี่ราญรอนราพณ์ บริเวณกลางลำเรือมีคฤหา (กระทรวงวัฒนธรรม, 2562, น. 23)

โทนเรือกระบี่ปราบเมืองมารแกะสลักและประดับกระจกเป็นรูปลิงสีขาวยอดมาลัยทองบนหัว และปากอ้า บนเพดานปากมีเขี้ยวแก้ว ลักษณะดังกล่าวตรงกับตัวละครใน **รามเกียรติ์** คือหนุมาน มือทั้ง 2 ข้างถือธนูวางบนเอน หัวเรือบริเวณใต้หลังมีช่องป็นจั่วรง ตัวเรือภายในทาสีแดง ส่วนภายนอกทาสีดำ บริเวณข้างเรือเป็นงานเขียนลายพุดตานสีทองยาวจนถึงท้ายเรือ แต่ส่วนหางของเรือประดับกระจกสีแดง

ภาพประกอบ 10 ภาพเรือกระบี่ปราบเมืองมาร
ที่มา รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2565

ลำที่ 8 เรือเอกชัยเหินหาวสร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และถูกระเบิดเสียหายจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมาในปี พ.ศ. 2508 กรมศิลปากรและกรมอุทกหารเรือจึงสร้างลำเรือขึ้นใหม่ แต่ใช้ไชนะเรือและท้ายเรือเดิม ไชนะเรือเอกชัยเหินหาวเป็นรูปเหรา ปรางค์หลักฐานภาพสลักเขมรโบราณที่ปราสาทบายน จังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา มีทั้งหมด 3 ภาพ ได้แก่ ภาพเรือรบจามสลักหัวเรือเป็นรูปเหรา ภาพเรือรบจามที่มีไชนะเรือเป็นรูปเหราคาบนก และภาพเรือรบเขมรไชนะเรือเป็นรูปเหราคาบนก สันนิษฐานว่าสร้างในพุทธศตวรรษที่ 18 หรือมากกว่า 800 ปีมาแล้ว (กระทรวงวัฒนธรรม, 2562, น. 22) เรือรูปเหราจึงเป็นเรือที่ปรากฏหลักฐานเก่าแก่ที่สุด

ไชนะเรือเอกชัยเหินหาวเป็นเรือพื้นดำ และเขียนลายทองรูปเหราคาบแก้ว ไชนะเรือเป็นรูปตั๊ก ลักษณะไชนะเรือเชิดสูงประมาณ 2 เมตรประดับกระจกลายกนกจนสุดปลายมีดวงตาสีทอง บริเวณข้างลำเรือเป็นรูปขาเหรามีลักษณะเหมือนขานก หัวเรือโค้งขึ้นเพื่อลดแรงต้านของน้ำ เพราะทำหน้าที่ชักลากเรือพระที่นั่งคู่กับเรือเอกชัยหลาวทองเมื่อน้ำเชี่ยวหรือต้องการให้แล่นเร็วขึ้น เรือเอกชัยเหินหาวเป็นเรือชักคู่จึงไม่มีปืนจ่ารง

ภาพประกอบ 11 ภาพเรือเรือเอกชัยเหินหา
ที่มา รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2565

2.3.2 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์บริเวณด้านข้างและด้านหลังของพิพิธภัณฑ์ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยุหยาตราทางชลมารค (จำลอง) และองค์ประกอบเรือพระราชพิธี โดยจัดแสดงอยู่ในตู้กระจกบริเวณริมผนังด้านข้างของพิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 ด้าน และด้านหลังของอาคาร มีรายละเอียดดังนี้

อาภรณ์ภัณฑ์เรือพระราชพิธี คือเครื่องประดับที่ใช้ตกแต่งขบวนเรือในโอกาสพระราชพิธีสำคัญ อาภรณ์ภัณฑ์เป็นงานผ้าลายทองแผ่ลวดใช้ทำเครื่องประกอบพระราชอิสริยยศประเภทเรือพระที่นั่ง ได้แก่ ฉัตร ผ้าหน้าโขนเรือ ผ้านาคหลังคาธงสามชาย ผ้าหน้าจั่วเรือ พระแท่นกัญญาเรือพระที่นั่ง ผ้าปีกนก และผ้าม่าน

บัลลังก์กลางลำเรือ มี 3 ประเภท ได้แก่ บัลลังก์บุษบกใช้สำหรับเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ในเรือ หรือที่ประดิษฐานพระพุทธรูป บัลลังก์กัญญาใช้สำหรับเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ส่วนคนกัญญาใช้เป็นที่นั่งของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

เครื่องแต่งกายของกำลังพลเรือพระราชพิธี เรือแต่ละลำจะมีเครื่องแต่งกายของกำลังพลต่างกัน โดยชุดที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ ชุดพนักงานเห่ ชุดฝีพาย ชุดนาย และชุดนายท้าย

เครื่องดนตรี ประกอบการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนการพยุหยาตราทางชลมารคตั้งแต่อดีตจะมีการประโคมดนตรีในขบวนเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสร้างความอึกทึกให้แก่กำลังฝีพาย ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์คู่เรือพระราชพิธี เครื่องดนตรีที่ใช้ใน

กระบวนพยุหยาตราทางชลมารค ได้แก่ กลองมโหระทึก ปี่ชวา กลองแขก กลอง สังข์ แตรฝรั่ง และ แตรงอน เมื่อพระมหากษัตริย์เสด็จประทับที่เรือพระที่นั่ง แตรวงจะบรรเลงเพลงสรรเสริญ พระบารมี แตร สังข์ มโหระทึก กลองชนะ ประจำเรือพระราชพิธีจะประโคมขึ้นพร้อมกันจึงเริ่ม กระบวนพยุหยาตราทางชลมารค

พายที่ใช้ในขบวนเรือพระราชพิธี เป็นพายที่ยาว 2 เมตร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ พายใบข้าวจะมีลักษณะเรียวยาวเหมือนใบข้าว ใช้กับเรือพระที่นั่งและเรือรูปสัตว์ โดยเรือพระที่นั่งใช้พายทองใบข้าว ส่วนเรือรูปสัตว์ใช้พายเงินใบข้าว และพายใบขนุนจะมีลักษณะกลมป้อมเหมือนใบขนุน ใช้กับเรือดั่ง เรือแซง เรือตำรวจ เรืออู่เห่ล่อง เรือแต่งโม

ฉากคัตท้าย ส่วนท้ายเรือจะมีนายท้ายเรือทำหน้าที่บังคับทิศทางของเรือ ด้วยพายความยาว 4 เมตร เรียกว่า "ฉาก" สำหรับคัตท้ายเรือ โดยด้ามของฉากคัตท้ายทาสีแดง ส่วนตัวฉากคัตท้ายทาสีทอง

อาวุธสำหรับประดับตกแต่งเรือ ประกอบด้วย โล่ ดาบ หอก และเชน ติดไว้ ด้านข้างของคฤหาสน์ทั้ง 2 ฝ่ายโดยจับคู่กันระหว่าง โล่และดาบอยู่ด้านหน้าของคฤหาสน์ ส่วนหอกและเชน อยู่ตรงกลางของคฤหาสน์

แพนหางนกยูง เป็นเครื่องมือที่พลสัญญาณเรือใช้ให้สัญญาณตามที่ นายเรือสั่ง พลสัญญาณเรือพระที่นั่งจะอยู่น้ำสุคนธ์บริเวณขึ้นเรือ และใช้แพนหางนกยูงให้สัญญาณ ต่าง ๆ

ปัจจุบันเรือพระราชพิธีมี 52 ลำ เก็บรักษาไว้ 3 แห่ง ได้แก่

1. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี จัดแสดงเรือพระที่นั่ง 4 ลำ ได้แก่ เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9 เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช และเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช และเรือรูปสัตว์ 4 ลำ ได้แก่ เรือครุฑเหินเห็จ เรือเอกชัยเหินหาว เรืออสุรวายุภักษ์ และเรือกระบี่ปราบเมือง มาร

2. อุ้เรือหลวงที่ท่าวาสุกรี ข้างหอสมุดแห่งชาติ มีเรือ 6 ลำ ได้แก่ เรือเอกชัยหลวงทอง เรือพาลีรั้งทวีป เรือครุฑเดวิดไตรจักร เรือกระบี่ปราบอรรณพ เรือสุครีพครองเมือง และเรืออสุรบั๊กซี่

3. แผนกเรือราชพิธี กองเรือเล็ก เก็บรักษาเรือเสื่อคำรณสินธุ์ เรือเสื่อทะยานชล เรือทองบ่าบิน เรือทองขวานฟ้า เรือแซง เรือดั่ง เรือแต่งโม และ เรืออู่เห่ล่อง ซึ่งเป็นเรือของกองทัพเรือ (กระทรวงวัฒนธรรม, 2562, น. 8)

2.3 ภาพยนตร์เห่เรือ ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

เรือพระราชพิธีลำปัจจุบันที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี และมีโซนเรือตรงกับเรือพระราชพิธีในภาพยนตร์เห่เรือ ได้แก่ เรือครุฑยุคนาค เรือสุวรรณหงส์ และ เรือนาค มีรายละเอียดดังนี้

เรือครุฑยุคนาค ปรากฏในภาพยนตร์เห่เรือว่า “เรือครุฑยุคนาคหัว ลีวลอยมาพาฉัน ผยอง” โซนเรือเป็นรูปครุฑจับนาค ปัจจุบันมี 2 ลำคือ “เรือครุฑเหินเห็จ” และ “เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9” เป็นเรือที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเรือครุฑยุคนาคลำใหม่และเพิ่มพระนารายณ์เข้าไป จึงเป็นโซนเรือรูปพระนารายณ์ทรงยืนประทับเหนือหลังพญาครุฑจับนาค

เรือสุวรรณหงส์เป็นเรือของพระมหากษัตริย์ตั้งแต่สมัยอยุธยา โซนเรือเป็นรูปหงส์ เรือสุวรรณหงส์ลำปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “เรือสุพรรณหงส์” ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.น. 2556, น. 52) ปรากฏใน ภาพยนตร์เห่เรือว่า

สุวรรณหงส์ทรงพุ่มห้อย	งามชัดช้อยลอยหลังสินธุ์
เพียงหงส์ทรงพรหมินทร์	ลินลาเคลื่อนเดือนดาชม

เรือนาคปรากฏในภาพยนตร์เห่เรือว่า “นาคาหน้าดั่งเปน ดูชะเม่นเห็นขบขัน” โซนเรือรูปพญานาค ซึ่งปัจจุบันมีเรือรูปพญานาค 2 ลำ ซึ่งพญานาคบนโซนเรือแตกต่างกัน ได้แก่ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช โซนเรือรูปพญานาค 7 เศียร และเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ มีรูปพญานาคจำนวนมากมายทั้งลำเรือ

3. การศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ สำหรับชาวต่างชาติ

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคมากขึ้นรวมถึงการอ่านหนังสือ ผู้อ่านหนังสือเริ่มให้ความสนใจกับหนังสือประเภท e-book หรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นหนังสือดิจิทัลที่มักประกอบด้วยข้อความและรูปภาพ สามารถใช้งานบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือเครื่องอ่าน e-book เป็นต้น ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2 ประเด็น ได้แก่ ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ และประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

3.1 ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นศัพท์บัญญัติจากภาษาอังกฤษว่า electronic book และย่อเป็นคำว่า e-book หรือ อีบุ๊ก ในวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ราชบัณฑิตยสถานอธิบายความหมายว่า “สิ่งพิมพ์ซึ่งเก็บอยู่ในรูปแบบที่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สามารถนำไปใช้งานได้” ซึ่งเป็นประโยชน์เพราะผู้ใช้สามารถอ่านได้โดยไม่ต้องไปห้องสมุดหรือซื้อหนังสือจากร้าน ในปัจจุบันมีการนำสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ไปเผยแพร่ในแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) มีนักวิชาการทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาหลายท่านให้นิยามของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ ดังนี้

ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2551, น. 4) อธิบายหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่า มาจากคำว่า Electronic Book หรือเรียกว่า e-book, eBook, EBook (อีบุ๊ก) เป็นเอกสารที่สร้างด้วยโปรแกรม และสามารถเข้าถึงเพื่ออ่านข้อมูลได้ทั้งในระบบออนไลน์และออฟไลน์ผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ สามารถเชื่อมโยงไปหน้าอื่นของหนังสือ ได้ สามารถแทรกรูปภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว หรือแบบทดสอบ และสามารถตอบโต้กับผู้เรียนได้ สามารถแก้ไขข้อมูลได้ ทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต่างจากหนังสือธรรมดาทั่วไป

จินตวีร์ คล้ายสังข์ (จินตวีร์, 2555, น. 27) อธิบายว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นไฟล์ที่สร้างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สามารถเปิดอ่านได้ทั้งในระบบออฟไลน์และระบบออนไลน์ โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์แบบพกพา หรือแม้กระทั่งเครื่องมือที่ใช้อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต ลักษณะพิเศษคือใช้งานสะดวกและรวดเร็วเพราะสามารถค้นหาค้นหาได้อีกทั้งยังเสริมแรงจูงใจในการอ่านผ่านสิ่งเร้ามีมิติมีเดียต่าง ๆ

คำจำกัดความดังกล่าวสรุปได้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะคล้ายหนังสือที่เป็นรูปเล่มทั่วไป มีหน้าที่เสริมความรู้เรื่องต่าง ๆ แต่แสดงผลในลักษณะมีมิติมีเดีย สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เป็นหนังสือที่เข้าถึงสะดวก รวดเร็ว และมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจด้วยรูปภาพ เสียง และมีมิติมีเดียต่าง ๆ ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งในระบบออนไลน์และออฟไลน์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือ E-Book มีหลายประเภทตามวัตถุประสงค์และความต้องการใช้งาน ซึ่งปัจจุบันเน้นให้ผู้ใช้งานสามารถใช้งานผ่านการอ่านบน Tablet หรือ

Smartphone เพื่อใช้งานได้ง่ายยิ่งขึ้น จินตวิทย์ คล้ายสังข์ (จินตวิทย์, 2555, น. 28-31) แบ่งประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็น 4 ประเภทได้แก่

ประเภทที่ 1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบเน้นข้อความ (Text-based e-book) คือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะเหมือนหนังสือแบบดั้งเดิม เพราะมีข้อความและรูปภาพ แต่ปรับรูปแบบของหนังสือให้เป็นไฟล์ดิจิทัลเพื่อสะดวกต่อการเข้าถึง

ประเภทที่ 2 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมัลติมีเดีย (multimedia e-book) หมายถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้คอมพิวเตอร์แสดงผลโดยมีสื่อหลายชนิด ทั้งตัวอักษร รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีโอ สามารถเพิ่มเติมหรือปรับแก้ข้อมูลในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้ทันสมัยได้

ประเภทที่ 3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive e-book) หมายถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ใช้งานสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับหนังสือได้ ผู้อ่านสามารถเรียกดูข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ทันที โดยการเชื่อมโยงข้อมูลหลายมิติ (hypertext) หรือการเชื่อมโยงสื่อหลายมิติ (hypermedia)

ประเภทที่ 4 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบเน้นแหล่งข้อมูล (resource-based e-book) หมายถึง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่รวมแหล่งของข้อมูลต่าง ๆ โดยสามารถเชื่อมโยงข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ใช้งานได้เรียนรู้และสามารถหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงอยู่ได้

3.2 ความสำคัญของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้สำหรับชาวต่างชาติ

การนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาเป็นที่นิยมมากขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งค้นคว้าหาข้อมูล การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และพัฒนาเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีจึงมีความสำคัญในการเรียนมากยิ่งขึ้น เพราะสามารถเข้าถึงสะดวก และสอดคล้องกับการเรียนในศตวรรษที่ 21 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นแหล่งความรู้ที่น่าเสนอด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถแสดงผลด้วยรูปภาพ ข้อความ เสียง และภาพเคลื่อนไหว ที่มีสีสันสดใสทำให้การศึกษาข้อมูลสนุกสนานมากขึ้น นอกจากนี้ยังสะดวกในการพกพาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปอ่านได้ทุกที่ ปัจจุบันจึงมีการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการศึกษา เพื่อใช้แทนหนังสือหรือเป็นสื่อการเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

Cayley Reid (2016) ศึกษา E-books versus Print Books: E-books and Print Books Can Have Different Affects on Literacy Comprehension ผู้วิจัยศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์และหนังสือ ผลการวิจัยพบว่าการมีปฏิสัมพันธ์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่าการอ่านหนังสือที่เป็นสิ่งพิมพ์ โดยผู้เรียนที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านสูงกว่าผู้เรียนที่อ่านหนังสือที่เป็นสิ่งพิมพ์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถใช้เป็นสื่อการสอนสำหรับชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยได้ มีงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชาวต่างชาติได้ เช่น กิ่งกุล เกาะประเสริฐ (2554) ศึกษาการสร้างแบบฝึกอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการออกเสียงภาษาไทยของชาวต่างชาติในหลักสูตรภาษาไทยสำหรับนายทหารเวียดนาม ศูนย์ภาษา กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบฝึกอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการออกเสียงภาษาไทยของชาวต่างชาติ ผลการทดลองปรากฏว่า แบบฝึกอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ดังนั้นผู้เรียนนายทหารชาวเวียดนามสามารถนำไปใช้ฝึกด้วยตนเองได้ นอกจากนี้ Ohnmar Aung (2561) ศึกษา การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พยัญชนะและสระภาษาไทย สำหรับนักศึกษาเมียนมา ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศอย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ผลการทดลองพบว่า นักศึกษาชาวเมียนมามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และเครื่องมือวิจัยมีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Khin Thida Soe (2561) ศึกษา การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกดไทยสำหรับนักศึกษาเมียนมา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศอย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ผลการทดลองพบว่าคุณภาพในภาพรวมด้านเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาชาวเมียนมามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน งานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาของชาวต่างชาติได้

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถพัฒนาขึ้นเพื่อใช้สอนได้หลายสาขาวิชา โดยปัจจุบันมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้สอนวรรณคดี เช่น การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามมิติร่วมกับการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเชิงบรรยาย

สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย (สิริภัทร, 2554) ผลการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามมิติร่วมกับการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานพบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าก่อนเรียน และการพัฒนารูปแบบหนังสือวรรณคดีไทยอิเล็กทรอนิกส์แบบเชื่อมโยงกับโซเชียลมีเดียตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา (จิตรลดา, 2556) การทดลองพบว่า นักเรียนมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านหนังสือสูงกว่าก่อนเรียน จากการศึกษางานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้สอนวรรณคดีไทยสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาและเสริมความรู้เรื่องวรรณคดีไทยได้

จากการศึกษาข้อมูล และแนวคิดจึงนำไปสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเสริมทักษะการอ่าน ให้ชาวต่างชาติเรียนรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ และวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน เพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเสริมความรู้ที่ใช้สอนวรรณคดีที่เปลี่ยนรูปแบบการเรียนวรรณคดีไทยให้แตกต่างจากการเรียนในหนังสือเรียนหรือการเรียนหนังสือเพียงในห้องเรียน

บทที่ 3

การออกแบบและการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย

เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้คือเพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ และเพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เล่มนี้ โดยผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. กระบวนการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย
2. การใช้เครื่องมือวิจัยกับกลุ่มเป้าหมาย
3. การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย

1. กระบวนการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย

1.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ แบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย โดยผู้วิจัยเริ่มจากศึกษาข้อมูลต่าง ๆ กำหนดเนื้อหาในเครื่องมือวิจัย และการสร้างแบบทดสอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเพื่อหาความสำคัญของการสอนวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ โดยศึกษาเกี่ยวกับวรรณคดีไทยที่มีความสำคัญและสามารถสอนผู้เรียนชาวต่างชาติ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลต่อไปนี้

1.1.1.1 ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษาชาวต่างชาติที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท วิชาเอกภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2564 ประกอบด้วยนักศึกษาชาวเวียดนาม 1 คน และนักศึกษาชาวจีน 2 คน โดยผู้วิจัยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ โดยใช้คำถามดังนี้

ตาราง 1 คำถามที่ใช้สัมภาษณ์นักศึกษาชาวต่างชาติ

คำถาม	แนวคำตอบที่ได้รับ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนวรรณคดีไทยเป็นอย่างไรบ้าง	ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เรียนวรรณคดีผ่านการเรียนเรื่องย่อ จึงจำเนื้อหาวรรณคดีไทยเป็นอย่างไรบ้าง วรรณคดีได้เพียงคร่าวๆ นักศึกษาชาวต่างชาติบางคนเคยอ่านวรรณคดีเพื่อเรียนรู้การแบ่งวรรคอ่านคำประพันธ์ แต่ไม่ได้เรียนการแปลความวรรณคดีจึงจำวรรณคดีได้เพียงเรื่องย่อเท่านั้น
สิ่งที่น่าสนใจของการเรียนวรรณคดีคืออะไร	การเรียนวรรณคดีทำให้รู้จักวรรณคดีไทยเรื่องต่าง ๆ และได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในวรรณคดี ซึ่งมีความน่าสนใจเพราะทำให้รู้จักวัฒนธรรม และความเชื่อของคนไทยมากยิ่งขึ้น
ปัญหาของการเรียนวรรณคดีมีอะไรบ้าง	ภาษาในวรรณคดีมีคำศัพท์ยาก ทำให้อ่านไม่เข้าใจ และต้องใช้การตีความการเรียนวรรณคดีจึงควรเรียนในระดับที่เรียนภาษาไทยระดับสูง โดยเฉพาะในระดับปริญญาโท ซึ่งมีวงศัพท์ที่กว้างมากขึ้น

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นสรุปข้อมูลได้ว่า การเรียนวรรณคดีจำเป็นต้องใช้ทักษะทางภาษาระดับสูง เพราะภาษาที่ใช้ในคำประพันธ์มีคำศัพท์ยากจำนวนมาก และผู้เรียนต้องมีความรู้เรื่องฉันทลักษณ์เพื่อแบ่งวรรคคำอ่านให้ถูกต้องของคำประพันธ์ ดังนั้นการสอนวรรณคดีสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติจึงเหมาะสำหรับการเรียนในระดับปริญญาโท เพราะผู้เรียนชาวต่างชาติมีวงศัพท์กว้างมากขึ้น และมีทักษะทางภาษาดีกว่าผู้เรียนในระดับปริญญาตรี ซึ่งช่วยให้เข้าใจภาษาที่ใช้ในวรรณคดีได้ดียิ่งขึ้น ส่วนเนื้อหาที่ผู้เรียนชาวต่างชาติชื่นชอบมากที่สุดคือการเรียนวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการเรียนวรรณคดี เพราะวัฒนธรรมที่แทรกอยู่ในวรรณคดีจะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทำให้ชาวต่างชาติเข้าใจวิถีชีวิตแนวคิดของคนไทย และทำให้การเรียนวรรณคดีสนุกมากยิ่งขึ้น

1.1.1.2 ผู้วิจัยเลือกวรรณคดีที่อยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา **พื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์** (2548) เพราะกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เด็กนักเรียนไทยเรียน ผู้วิจัยจึงคัดเลือกวรรณคดีที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ พบว่า **กาพย์เห่เรือ** เป็นวรรณคดีที่น่าสนใจเพราะโดดเด่นด้านวรรณศิลป์ มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมของไทย และความเชื่อที่สามารถสอนชาวต่างชาติได้

1.1.1.3 ผู้วิจัยศึกษาที่มา ความสำคัญของ **กาพย์เห่เรือ** พบว่าสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่พระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทาง

ชลมารคและเรือพระราชพิธี ผู้วิจัยจึงศึกษาหนังสือเรื่องเรือพระราชพิธี (กรมศิลปากร และ กระทรวงวัฒนธรรม, 2558) เรือพระราชพิธี และเห่เรือมาจากไหน (สุจิตต์, 2554) และเรือพระราชพิธี กระบวนพยุหยาตราทางชลมารค (สมบัติ, 2550) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเรือพระราชพิธี และพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค

1.1.1.4 เมื่อผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับเรือพระราชพิธีพบว่าเรือพระราชพิธีลำปัจจุบันบางส่วนจัดแสดงไว้ที่พิพิธภัณฑ์ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติได้เห็นความสวยงาม ความยิ่งใหญ่ของเรือพระราชพิธีลำจริง ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากหนังสือนำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี (กรมศิลปากร และ ราตรี, 2546) และด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 2019 ผู้วิจัยจึงเข้าชมพิพิธภัณฑ์ผ่านเว็บไซต์ virtualmuseum.finearts.go.th/royalbarges ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศมรดกศิลปวัฒนธรรมร่วมกับสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทั่วประเทศจัดทำขึ้น โดยเข้าชมแบบ Virtual museum หรือพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงที่สามารถชมพิพิธภัณฑ์ได้แบบ 360 องศา

ภาพประกอบ 12 ภาพพิพิธภัณฑ์เสมือนของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
จากเว็บไซต์ http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/royalbarges/360/boat_1.html

1.1.1.5 ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามที่พิพิธภัณฑ์ จำนวน 3 ครั้ง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ครั้งที่	วันที่	ข้อมูลที่พบ
1	19 กุมภาพันธ์ 2565	ศึกษาความเชื่อมโยงของ ภาพยนต์ และพิพิธภัณฑ์ รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ ดังนี้ 1. สำรวจเส้นทางการเดินทางไปยังพิพิธภัณฑ์ พบว่าสามารถเดินทางโดยรถส่วนตัว ซึ่งพิพิธภัณฑ์อยู่ติดกับค่ายกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารทางเรือ ด้านฝั่งธนบุรี หรือจ้างเรือเหมาลำมาขึ้นที่ท่าเรือ 2. ค่าบริการ และเวลาที่เปิดให้บริการ 3. พิพิธภัณฑ์จัดแสดง ภาพยนต์ บทเห่ชมกระบวนเรือ และแปลเป็นภาษาอังกฤษไว้ด้านข้าง 4. สิ่งที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ได้แก่ เรือพระราชพิธี องค์ประกอบเรือพระราชพิธี 5. พิพิธภัณฑ์มีวิดิทัศน์ให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค รวมถึงการเห่เรือ เพื่อให้ผู้มาเยี่ยมชมได้ศึกษา
2	6 มีนาคม 2565	ศึกษาการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งรายละเอียดของเรือพระราชพิธี ดังนี้ 1. แผนผังการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์และองค์ประกอบเรือพระราชพิธีที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ 2. รายละเอียดของลักษณะเรือพระราชพิธี และประวัติของเรือพระราชพิธีแต่ละลำ
3	5 เมษายน 2565	เก็บข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ ถ่ายภาพเรือพระราชพิธี รวมถึงสิ่งที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์

จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามพบว่าจุดเด่นของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีคือเรือพระราชพิธีทั้ง 8 ลำ โดยใน**ภาพยนต์**กล่าวถึงขบวนเรือรูปสัตว์ที่คล้ายกับเรือพระราชพิธีในปัจจุบัน 5 ลำ ได้แก่ เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9 เรือครุฑเหินเห็จ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์ยังจัดแสดง**ภาพยนต์** พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ

เมื่อได้ขอบเขตของเนื้อหา ผู้วิจัยจึงศึกษาวิธีการสอนวรรณคดีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เพื่อหาความสำคัญของการผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน คือการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับชาวต่างชาติ ที่ให้ความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** ควบคู่กับการเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมไทย และ พิพิธภัณฑสถานเพื่อให้ชาวต่างชาติศึกษา

1.1.1.6 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จากหนังสือ E-book **หนังสือพูดได้** (ไพฑูรย์, 2551) Desktop publishing **สู่ e-book เพื่อส่งเสริมการใฝ่รู้ของผู้เรียนยุคดิจิทัล** (จินตวีร์, 2555) โดยศึกษาความสำคัญ ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับเนื้อหาในหนังสือและกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย นอกจากนี้ยังศึกษาองค์ประกอบ รูปแบบ และขั้นตอนการสร้าง เพื่อใช้เป็นแนวทางของการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.1.2 การกำหนดเนื้อหาในเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนคัดเลือกและจัดเรียงหัวข้อดังนี้

1.1.2.1 ผู้วิจัยสรุปการสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลภาคสนามที่ พิพิธภัณฑสถาน เพื่อนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทถึงความสำคัญของการสอนวรรณคดีสำหรับชาวต่างชาติ และความสัมพันธ์ของ **กาพย์เห่เรือ** และ พิพิธภัณฑสถาน

1.1.2.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาในวรรณคดีเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** พบความรู้ ด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ ดังนี้

1. เนื้อหาด้านภาษา

- 1.1 ลักษณะคำประพันธ์
- 1.2 คำราชาศัพท์ ปรากฏคำราชาศัพท์ดังนี้
เสด็จ ทรง ทรวง เกศ นาสา ปรากฏ
- 1.3 คำไวพจน์ คำพ้องรูป พ้องเสียง
- 1.4 การเห่เรือ ปรากฏในวรรณคดี 2 ครั้ง
- 1.5 อุปมาโวหาร ปรากฏในวรรณคดี 15 ครั้ง

2. เนื้อหาด้านวัฒนธรรม

- 2.1 การเดินทางโดยเรือของพระมหากษัตริย์ ปรากฏในวรรณคดี 1 ครั้ง
- 2.2 เครื่องหอมของสาวชาววัง ปรากฏ 5 ครั้ง
กวีพรรณนาถึงกลิ่นหอมของนางที่หอมเหมือนกลิ่นดอกไม้ 3 ครั้ง
กวีพรรณนาถึงกลิ่นเครื่องนุ่งห่มที่มีกลิ่นหอม 1 ครั้ง
กวีกล่าวถึงบุหงารำไป 1 ครั้ง
- 2.3 เครื่องนุ่งห่ม ชาติพราหมณ์ ปรากฏในวรรณคดี 2 ครั้ง โดยกวีกล่าวถึงความงามของนางขณะที่ยืนผ้าตาพราหมณ์
- 2.4 การกรอดอกไม้ ปรากฏ 2 ครั้ง โดยเป็นการกล่าวถึง การกรออุบะ และการกรอมาลัย
- 2.5 ความเชื่อเรื่องสัตว์พาหนะของเทพเจ้า

ภาพประกอบ 13 เนื้อหาด้านภาษาและวรรณคดีในกาพย์เห่เรือ

1.1.2.3 เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาด้านภาษาและวัฒนธรรมในกาพย์เห่เรือแล้ว จึงกำหนดโครงสร้างในบทอ่านทั้ง 8 บท แต่ละบทประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญของเนื้อหาบทอ่าน และบทอ่านเสริมความรู้ หลังจากนั้นจึงนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อสร้างเครื่องมือวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 3 โครงสร้างเนื้อหาบทอ่านในเครื่องมือวิจัย

บทที่	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญของเนื้อหาบทอ่าน	บทอ่านเสริมความรู้
1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกาพย์เห่เรือ	1. บอกประวัติผู้แต่งกาพย์เห่เรือ 2. อธิบายที่มาและความสำคัญของกาพย์เห่เรือ	อธิบายที่มา ความสำคัญ ประวัติผู้แต่ง รวมทั้งเนื้อเรื่องย่อ	สาเหตุที่พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศเสด็จพระราชดำเนินไปนมัสการรอยพระพุทธรูป
2 ลักษณะคำประพันธ์	1. อธิบายชั้นบทลักษณะของกาพย์เห่เรือ 2. อ่านกาพย์เห่เรือถูกต้อง	ชั้นบทลักษณะของกาพย์เห่เรือ ได้แก่โคลงสี่สุภาพ และกาพย์ยานี 11 รวมทั้งการแบ่งวรรคคำเพื่ออ่าน	ทำนองเห่เรือ

ตาราง 3 (ต่อ)

บทที่	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญเนื้อหา บทอ่าน	บทอ่านเสริม ความรู้
3 “การเลือกใช้ คำ”เพื่อสร้าง วรรณศิลป์	1. อธิบายความหมายของ คำไวพจน์ 2. ระบุคำพ้องรูป พ้องเสียงในกาพย์ เห่เรือ 3. ระบุคำซ้ำในกาพย์เห่เรือ	การเล่นคำที่ปรากฏใน กาพย์เห่เรือ ได้แก่ คำไวพจน์ คำพ้องรูป พ้องเสียง และคำซ้ำ	กาพย์เห่เรือใน เพลง “เหมือนไม่ เคย”
4 “อุปมา” ใน วรรณคดี	1. อธิบายความหมายของอุปมา 2. ระบุอุปมาในกาพย์เห่เรือ	ลักษณะความเปรียบที่กวีใช้ใน กาพย์เห่เรือ	ความเปรียบใน เพลงไทย
5 การเสด็จ พระราชดำเนิน ทางชลมารค	1. อธิบายเกี่ยวกับการเสด็จ พระราชดำเนินทางชลมารค 2. บอกความสำคัญของการ เห่เรือ 3. ระบุเรือพระราชพิธีแต่ละประเภท	ความสำคัญของพระราชพิธี การเสด็จพระราชดำเนินด้วย กระบวนพยุหยาตราทางชลมารคที่ เชื่อมโยงกับกาพย์เห่เรือ	การจัดกระบวนเรือ ในกระบวนพยุหยา ตราทางชลมารค
6 ความงามของ สาวชาววังใน กาพย์เห่เรือ	1. ระบุลักษณะของหญิงไทยในอดีต 2. อธิบายวัฒนธรรมเครื่องหอมของ สาวชาววังในอดีต 3. อธิบายเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของ สาวชาววังในอดีต 4. อธิบายวัฒนธรรมการกรอมาลัย	ลักษณะของสาวชาววังที่ปรากฏใน กาพย์เห่เรือ และวัฒนธรรมของ สาวชาววัง ได้แก่ การทำ เครื่องหอม เครื่องแต่งกาย และ การกรอมาลัย	เคล็ดลับความงาม ของสาวชาววัง
7 พระมหากษัตริย์ กับความเชื่อที่ เกี่ยวกับเรือ พระราชพิธี	1. อธิบายความสัมพันธ์ของเรือพระ ราชพิธีกับพระมหากษัตริย์ไทย	ความเชื่อของคนไทยเรื่องการ อวดารลงมาเกิดของเทพเจ้า ซึ่ง เกี่ยวข้องกับเรือพระราชพิธีและสัตว์ พาหนะของเทพเจ้าที่นำมาทำเป็น เรือพระราชพิธี	พระมหากษัตริย์ ไทย คือ พระ นารายณ์อวตาร
8 พิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติ เรือ พระราชพิธี	1. อธิบายข้อมูลพิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติ เรือพระราชพิธี 2. ระบุความเชื่อมโยงของ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราช พิธีกับกาพย์เห่เรือ	การจัดแสดงนิทรรศการใน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือ พระราชพิธี และเรือพระราชพิธีที่มี ไขนเรือคล้ายเรือพระราชพิธีที่ ปรากฏชื่อในกาพย์เห่เรือ	วรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์และเรื่อง พระราชพิธี

โดยเนื้อหาแต่ละบทมีรายละเอียดต่อไปนี้

บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ**กาพย์เห่เรือ** มีจุดประสงค์การเรียนรู้ 2 ข้อ คือ บอกประวัติผู้แต่งกาพย์เห่เรือ และอธิบายที่มาและความสำคัญของ**กาพย์เห่เรือ** เนื้อหาในบทอ่านอธิบายประวัติผู้แต่ง และเชื่อมโยงสู่การอธิบายที่มาและความสำคัญของการแต่งวรรณคดี ส่วนบทอ่านเสริมความรู้ อธิบายสาเหตุที่พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศเสด็จพระราชดำเนินไปนมัสการรอยพระพุทธรูปที่จังหวัดสระบุรี เพื่อให้เข้าใจความสำคัญของการเดินทางไปนมัสการรอยพระพุทธรูป เนื้อหาบทอ่านในบทที่ 1 เป็นการเกริ่นนำเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรู้จัก**กาพย์เห่เรือ** ก่อนเรียนเรื่องอื่น

บทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์ ผู้วิจัยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ 2 ข้อ คือ อธิบายฉันทลักษณ์ของกาพย์เห่เรือ และอ่าน**กาพย์เห่เรือ** ถูกต้อง ในบทอ่านอธิบายฉันทลักษณ์ของ**กาพย์เห่เรือ** เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักลักษณะคำประพันธ์ที่มีการกำหนดคณะ และคำสัมผัสที่แตกต่างกันของโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี 11 กลุ่มเป้าหมายต้องเรียนรู้เกี่ยวกับฉันทลักษณ์เพื่อสามารถแยกความแตกต่างของร้อยแก้วและร้อยกรอง นอกจากนี้เนื้อหาในบทอธิบายเรื่องการใช้สัมผัสในวรรค ได้แก่ สัมผัสพยัญชนะ และสัมผัสสระ การใช้สัมผัสดังกล่าวทำให้คำประพันธ์มีเสียงที่ไพเราะยิ่งขึ้น ส่วนบทอ่านเสริมความรู้ในบทที่ 2 อธิบายเรื่องทำนองเห่เรือ เพื่อให้เนื้อหาสอดคล้องกับการฝึกอ่าน**กาพย์เห่เรือ** เนื่องจากการเห่เรือในกระบวนการพยุหยาตราทางชลมารคมีทำนองการเห่ต่างกัน จึงต้องอธิบายให้กลุ่มเป้าหมายทราบว่าการเห่เรือไม่ใช่เพียงการแบ่งวรรคคำเพื่อเห่เท่านั้น แต่ต้องใส่ทำนองต่าง ๆ ด้วย

บทที่ 3 “การเลือกใช้คำ” เพื่อสร้างวรรณศิลป์ ผู้วิจัยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ 3 ข้อ คือ อธิบายความหมายของคำไวพจน์ ระบุคำพ้องรูป พ้องเสียงใน**กาพย์เห่เรือ** และระบุคำซ้ำใน**กาพย์เห่เรือ** ในบทอธิบายการเล่นคำเพื่อให้เกิดความหมายก่อกำเนิดผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการตามสิ่งที่กวีต้องการสื่อสาร ผู้วิจัยวิเคราะห์วรรณคดีเรื่อง**กาพย์เห่เรือ** พบวรรณศิลป์โดดเด่น 3 ชนิด ได้แก่

1. การใช้คำไวพจน์ คำไวพจน์ที่โดดเด่นมี 4 คำ ได้แก่ คำไวพจน์ของคำว่านางผู้เป็นที่รักคือ สุธาดวงจันทร์ นื่อง เจ้า นาง อนงค์ ทรามว้ย อร จอมสวาทนาฏบังอร นุช สายสมร เจ้าตราตรู บังอร นงราม วนิดา แก้ว สายสวาท ทรามสงวน นงเยาว์ คำไวพจน์ของคำว่าแม่น้ำคือ ชลาลัย ชล สาคู ลินธุ์ วารี สาชล คำไวพจน์ของคำว่าเรือคือ นาวา นาเวศ

และคำไวพจน์ของคำว่าปลา คือ มัจฉา มัตสยา การเรียนรู้เรื่องคำไวพจน์ทำให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสามารถของกวีที่เลือกใช้คำที่หลากหลายเพื่อแต่งคำประพันธ์

2. การใช้คำพ้องรูป พ้องเสียงปรากฏในวรรณคดี 7 ครั้ง เช่น “เนื้ออ่อนอ่อน แต่ชื่อ เนื้อน้องฤๅอ่อนทั้งกาย” คือการเล่นคำพ้องรูปพ้องเสียงคำว่าอ่อน “นางนวลนวลน่ารัก ไม่นวลพัศตร์เหมือนทราชมสงวน” คือการเล่นคำพ้องรูปพ้องเสียงคำว่านวล เป็นต้น การใช้คำพ้องรูปพ้องเสียงในวรรณคดีเป็นการเล่นคำของกวี ทำให้ภาษาในกวีไพเราะยิ่งขึ้น

3. การใช้คำซ้ำ ปรากฏในวรรณคดี 6 ครั้ง เช่น “เรื่อยเรื่อยมารอนรอน ทิพากรจะตกต่ำ” คือการซ้ำคำว่าเรื่อยเรื่อย และรอนรอน “เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง นกบินเฉียงไปทั้งหมู่” คือการซ้ำคำว่าเรื่อยเรื่อย และเรียงเรียง การซ้ำคำดังกล่าวช่วยอธิบายบรรยากาศในเวลาใกล้ค่ำที่พระอาทิตย์ใกล้ตกดินอย่างช้า ๆ และบรรยายภาพฝูงนกที่บินเรียงกันมาอย่างช้า ๆ ทำให้ผู้อ่านสามารถนึกภาพบรรยากาศที่กวีพบเห็นได้

บทอ่านเสริมความรู้ อธิบายเกี่ยวกับเนื้อเพลง “เหมือนไม่เคย” ซึ่งนำเนื้อหา วรรณคดี 1 บท ที่มีการซ้ำคำ คำว่า เรื่อยเรื่อย และเรียงเรียง มาใช้เป็นเนื้อเพลงท่อนแรก ซึ่งมีเนื้อหาที่ไพเราะ สื่อความหมายชัดเจน ดังนี้

เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง	นกบินเฉียงไปทั้งหมู่
ตัวเดียวมาพลัดคู่	เหมือนพ็อยู่ผู้เดียวดาย

บทที่ 4 “อุปมา” ในวรรณคดี ผู้วิจัยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ 2 ข้อ คือ อธิบายความหมายของอุปมา และระบุอุปมาในกาพย์เห่เรือ วรรณศิลป์ที่ปรากฏมากที่สุดในกาพย์เห่เรือคือการใช้อุปมาหรือความเปรียบ 14 ครั้ง เป็นความเปรียบ 3 ลักษณะ ได้แก่ การเปรียบลักษณะของเรือพระราชพิธี เพื่ออธิบายให้ผู้อ่านเห็นภาพการเคลื่อนไหวของเรือพระราชพิธี เช่น “เสียงผาง่าทำผืน เพียงโจนไปในวาริ” การเปรียบธรรมชาติที่พบเห็นระหว่างการเดินทางกับนางผู้เป็นที่รัก เช่น “สร้อยทองย่องเยื้องชาย เหมือนสายสวาทนदनวยจร” และการเปรียบอารมณ์เศร้าของกวี เช่น “ตัวเดียวมาพลัดคู่ เหมือนพ็อยู่ผู้เดียวดาย” การใช้ความเปรียบช่วยให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการตามที่กวีต้องการสื่อสาร ส่วนเนื้อหาในบทอ่านเสริมความรู้ นำความเปรียบในเพลงไทยมาอธิบายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเห็นการใช้ความเปรียบรูปแบบต่าง ๆ

บทที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค ผู้วิจัยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ 3 ข้อ คือ อธิบายเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค บอกความสำคัญของการเห่เรือ และระบุเรือพระราชพิธีแต่ละประเภท ในบทอ่านอธิบายวัฒนธรรมที่ปรากฏใน

ภาพยนต์เหวี่ยงคือการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค รวมทั้งอธิบายหน้าที่ และประเภทของเรือต่าง ๆ ในพระราชพิธี ส่วนบทอ่านเสริมความรู้ธิบายการจัดกระบวนเรือพระราชพิธีในกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค แบ่งเป็น 5 วัฏกระบวนเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักรูปแบบการจัดกระบวนเรือแบบดาวล้อมเดือน และความสวยงามของกระบวนเรือในพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคด้วย

บทที่ 6 ความงามของสาวชาววังใน**ภาพยนต์เหวี่ยง** จุดประสงค์การเรียนรู้มี 4 ข้อ คือ ระบุลักษณะของหญิงไทยในอดีต อธิบายวัฒนธรรมเรื่องต่าง ๆ เช่น เครื่องหอมของสาวชาววังในอดีต อธิบายเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของสาวชาววังในอดีต และอธิบายวัฒนธรรมการกรอมมาลัย จากการวิเคราะห์**ภาพยนต์เหวี่ยง**พบว่ากล่าวถึงวัฒนธรรมเรื่องเครื่องหอม 5 ครั้ง เครื่องนุ่งห่ม 2 ครั้ง การร้อยดอกไม้ 2 ครั้ง กวีนำความงามของนางผู้เป็นที่รักมาเปรียบกับธรรมชาติที่พบ ผู้วิจัยจึงนำวัฒนธรรมดังกล่าวมาสร้างเป็นบทอ่านเพื่ออธิบายเกี่ยวกับสาวชาววัง เพื่อให้รู้จักความงามของสาวชาววัง โดยเริ่มอธิบายลักษณะของสาวชาววังที่ปรากฏในวรรณคดี เช่นการอธิบายลักษณะของผิวกายที่นุ่ม การอธิบายเกี่ยวกับเครื่องหอมของสาวชาววัง ในวรรณคดีระบุถึงกลิ่นกายของนางที่หอมซึ่งเกิดจากการใช้น้ำอบน้ำปรุง และบุหงารำไป การกรอมมาลัยซึ่งเป็นวัฒนธรรมราชสำนักของสาวชาววังที่แสดงถึงฝีมือ ความประณีตของสาวชาววัง ส่วนบทอ่านเสริมความรู้ธิบายเกี่ยวกับเคล็ดลับความงามของสาวชาววังในอดีต ได้แก่ การดูแลและทำความสะอาด การดูแลและการเขียนคิ้ว การดูแลผิวหนัง การบำรุงผิวพรรณ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักภูมิปัญญาของคนไทยในอดีตที่ใส่ใจดูแลความงามของผู้หญิงไทย

บทที่ 7 พระมหากษัตริย์กับความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเรือพระราชพิธี จุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาบทนี้คืออธิบายความสัมพันธ์ของเรือพระราชพิธีกับพระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งปรากฏใน**ภาพยนต์เหวี่ยง** 2 บท ได้แก่ ความเชื่อเรื่องหงส์ซึ่งเป็นสัตว์พาหนะของพระพรหม และความเชื่อเรื่องม้าซึ่งเป็นสัตว์พาหนะของพระพาย การเปรียบเทียบความงามของกระบวนเรือกับความสง่างามของหงส์และม้า ซึ่งเป็นสัตว์พาหนะของพระพรหมและพระพายนี้นสะท้อนถึงคติความเชื่อเรื่องเทวราชา และสมมติเทพในสังคมไทย การเรียนรู้เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพในศาสนาพราหมณ์ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ไทย ช่วยให้เข้าใจวิถีคิดและความเชื่อของคนไทยที่มีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเชื่อมโยงกับความเชื่อเรื่องสัตว์พาหนะของเทพในศาสนาพราหมณ์ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโขนเรือพระที่นั่งรูปสัตว์ต่าง ๆ ส่วนบทอ่านเสริมความรู้ อธิบายความเชื่อเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ไทยว่าเป็นพระนารายณ์อวตาร ซึ่งมีอิทธิพลถึงพระนามของพระมหากษัตริย์ เช่น พระรามาธิบดีที่ 1 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นต้น

บทที่ 8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ผู้วิจัยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ 2 ข้อ คือ อธิบายข้อมูลพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี และระบุความเชื่อมโยงของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีกับ **ภาพยนต์** ในบทอธิบายถึงแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีเรื่อง **ภาพยนต์** คือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีที่จัดแสดงเกี่ยวกับพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค จัดแสดงเรือพระราชพิธีที่ยังคงใช้ในพระราชพิธีในปัจจุบัน จัดแสดงเรือพระราชพิธีที่มีโน้ตเป็นรูปสัตว์เหมือนที่ปรากฏใน **ภาพยนต์** 3 ลำ ได้แก่ ลำที่ 1 เรือสุวรรณหงส์ โขนเรือเป็นรูปหงส์ คล้ายกับเรือพระที่นั่งสุวรรณหงส์ลำปัจจุบัน ลำที่ 2 เรือครุฑ เรือพระราชพิธีลำปัจจุบันที่โน้ตเป็นรูปครุฑมี 2 ลำ ได้แก่ เรือครุฑเหินเห็จ และเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9 และลำที่ 3 เรือนาค เรือพระราชพิธีลำปัจจุบันที่โน้ตเป็นรูปพญานาคมี 2 ลำ ได้แก่ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช และเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช บทอ่านเสริมความรู้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรือพระราชพิธีในพิพิธภัณฑที่โน้ตเป็นรูปตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ ได้แก่ เรือกระบี่ปราบเมืองมาร เรือเอกชัยเหินหาว และเรือสุรายุภักษ์

1.1.2.5 ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบของ **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์** เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **ภาพยนต์** สำหรับชาวต่างชาติ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไข โดยในแต่ละบทมีองค์ประกอบดังนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ทราบว่าแต่ละบทจะได้เรียนรู้เรื่องใด หรือพัฒนาทักษะด้านใด โดยประเมินผลการเรียนด้วยแบบทดสอบระหว่างเรียน

บทอ่านภาษาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่อง **ภาพยนต์** เพื่อให้ได้เรียนรู้ที่มา ความสำคัญ ประวัติผู้แต่ง ฉันทลักษณ์ การเล่นคำเพื่อสร้างความไพเราะ วัฒนธรรมใน **ภาพยนต์** ซึ่งประกอบด้วยความงามของสาวชาววัง เครื่องหอม เครื่องแต่งกายสาวชาววัง การกรองมาลัย การเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค ความเชื่อเกี่ยวกับเรือพระราชพิธีและพระมหากษัตริย์ รวมถึงบทอ่านแนะนำพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ซึ่งเป็นสถานที่จัดแสดงเรือพระราชพิธีลำปัจจุบัน

คำศัพท์ ผู้วิจัยอธิบายความหมายคำศัพท์ไว้ด้านล่างของแต่ละหน้า เพราะเนื้อหาในบทอ่านค่อนข้างยาก จึงควรอธิบายเนื้อหาให้จบภายในหน้าเดียวกันเพื่อให้อ่านสะดวก

การอธิบายคำศัพท์ที่ปรากฏในบทอ่านมีทั้งคำอ่านภาษาไทย ความหมายของคำศัพท์ และหากเป็นคำราชาศัพท์จะระบุไว้ในวงเล็บท้ายคำศัพท์นั้น

บทอ่านเสริมความรู้ เป็นเนื้อหาด้านความรู้หรือวัฒนธรรม เพื่อเสริมความรู้ให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจบทอ่านมากยิ่งขึ้น

แบบทดสอบระหว่างเรียน สำหรับวัดความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงประเมินประสิทธิภาพของกลุ่มเป้าหมาย แบบทดสอบเป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก บทละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด 80 ข้อ กำหนดเกณฑ์การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือคือ คะแนนการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75

แหล่งอ้างอิงข้อมูล เพื่อระบุที่มาของข้อมูลที่ใช้สร้างเครื่องมือในแต่ละบท และเพื่อสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

1.1.2.6 ผู้วิจัยศึกษารูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และเลือกรูปแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงเลือกสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมัลติมีเดีย (multimedia e-book) คือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่แสดงสื่อหลายชนิดทั้งข้อความ รูปภาพ วิดีโอ หรือเสียงให้เหมาะกับเนื้อหาในแต่ละบท ดังนี้

ตาราง 4 สื่อมัลติมีเดียที่ใช้ในบทอ่านแต่ละบท

บทที่	สื่อมัลติมีเดียที่ใช้ในบทอ่าน
1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกายัพพะเหเรื่อ	1. อินโฟกราฟิกส์อธิบายประวัติผู้แต่ง 2. รูปภาพกราฟิกส์ประกอบเนื้อหา 3. QR Code แบบทดสอบระหว่างเรียน
2 ลักษณะคำประพันธ์	1. QR Code วิดีทัศน์การอ่านออกเสียงกายัพพะเหเรื่อ 2. QR Code วิดีทัศน์ทำนองการเหเรื่อ 3. รูปภาพกราฟิกส์ประกอบเนื้อหา 4. QR Code แบบทดสอบระหว่างเรียน
3 “การเลือกใช้คำ” เพื่อสร้างวรรณศิลป์	1. รูปภาพกราฟิกส์ประกอบเนื้อหา 2. QR Code เพลงเหมือนไม่เคย ในบทอ่านเสริมความรู้ 3. QR Code แบบทดสอบระหว่างเรียน
4 “อุปมา” ในวรรณคดี	1. รูปภาพกราฟิกส์ประกอบเนื้อหา 2. QR Code แบบทดสอบระหว่างเรียน
5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค	1. รูปภาพกราฟิกส์ประกอบเนื้อหา 2. QR Code แบบทดสอบระหว่างเรียน

ตาราง 4 (ต่อ)

บทที่	สื่อมัลติมีเดียที่ใช้ในบทอ่าน
6 ความงามของสาวชาววังใน กาพย์เห่เรือ	1. อินโฟกราฟิกส์อธิบายขั้นตอนการอบผ้า 2. รูปภาพกราฟิกส์ประกอบเนื้อหา 3. QR Code แบบทดสอบระหว่างเรียน
7 พระมหากษัตริย์กับความเชื่อเกี่ยวกับเรือ พระราชพิธี	1. รูปภาพกราฟิกส์ประกอบเนื้อหา 2. QR Code แบบทดสอบระหว่างเรียน
8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	1. อินโฟกราฟิกส์อธิบายข้อมูลการเดินทางและการติดต่อ พิพิธภัณฑ 2. รูปภาพกราฟิกส์ประกอบเนื้อหา 3. QR Code แบบทดสอบระหว่างเรียน

จากตารางที่ 4 แสดงสื่อมัลติมีเดียที่ใช้ในบทอ่าน ทั้ง 8 บท ประกอบด้วยสื่อมัลติมีเดียหลากหลายประเภท ได้แก่ อินโฟกราฟิกส์ รูปภาพกราฟิกส์ QR Code บทเพลง QR Code การเห่เรือ และ QR Code แบบทดสอบระหว่างเรียน โดยสื่อมัลติมีเดียประเภทรูปภาพกราฟิกส์ ประกอบเนื้อหา และ QR Code แบบทดสอบระหว่างเรียนมีทุกบท แต่เนื้อหาบางบทเพิ่ม QR Code เพื่อเข้าถึงแหล่งข้อมูลจากภายนอก และอินโฟกราฟิกส์เพื่อช่วยอธิบายข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. QR Code วิดีทัศน์ต่าง ๆ ในเนื้อหาปรากฏในบทที่ 2 และบทที่ 3 โดยบทที่ 2 เนื้อหาเรื่องฉันทลักษณ์มี QR Code วิดีทัศน์การอ่าน **กาพย์เห่เรือ** เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายฝึกการอ่าน และมี QR Code วิดีทัศน์การเห่เรือ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักทำนองการเห่เรือที่ถูกต้อง ส่วนบทที่ 3 มี QR Code วิดีทัศน์เพลงเหมือนไม่เคยเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ฟังฝึกการฟังภาษาไทยจากบทเพลง และเป็นการพักผ่อนหลังจากที่เรียนเนื้อหาต่าง ๆ ดังตัวอย่างเนื้อหาในหน้า 24 ต่อไปนี้

บทอ่านเสริมความรู้

ทำนองการเห่เรือ

การเห่เรือมีทำนองเห่ 4 ประเภท ได้แก่ เกริ่นเห่ ข้าลวะเห่ มูลเห่ และ สวะเห่ โดยทำนองเห่แต่ละทำนองใช้ในช่วงเวลาต่างกัน ดังนี้

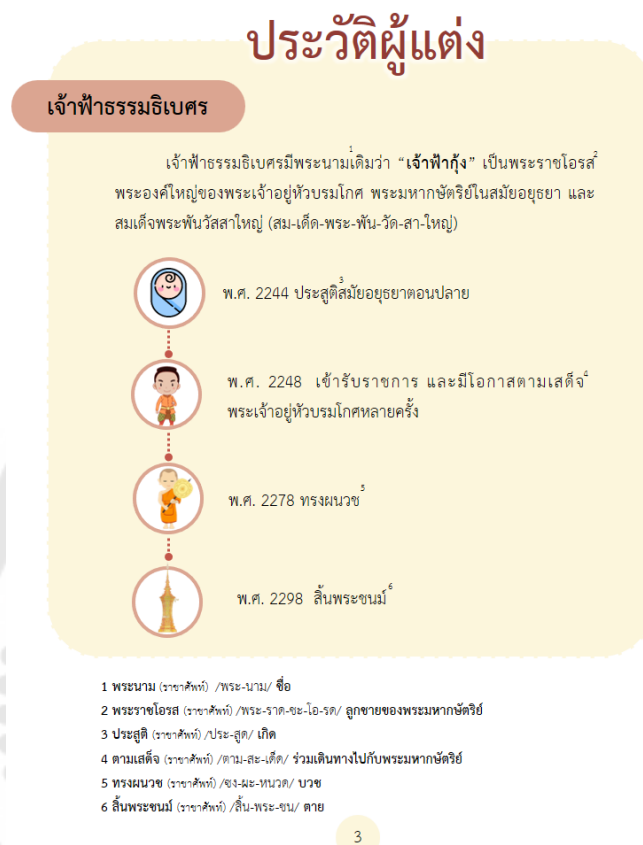
24

ภาพประกอบ 14 ตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่แทรก QR code วิดีทัศน์การเห่เรือ

2. อินโฟกราฟิกส์ใช้อธิบายเนื้อหาในบท ซึ่งปรากฏในบทที่ 1 บทที่ 6 และบทที่ 8 โดยอินโฟกราฟิกส์ที่ใช้ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เล่มนี้มีอินโฟกราฟิกส์ 2 รูปแบบ ได้แก่ อินโฟกราฟิกส์แสดงข้อมูลตามลำดับเวลา ปรากฏในบทที่ 1 เพื่ออธิบายประวัติผู้แต่ง **กาพย์เห่เรือ** และอินโฟกราฟิกส์แบบอธิบายข้อมูลเพื่อช่วยอธิบายเนื้อหาในบทอ่าน ปรากฏในบทที่ 6 เรื่องขั้นตอนการอบผ้าของสาวชาววัง และบทที่ 8 เรื่องข้อมูลการเดินทางและการติดต่อพิพิธภัณฑสถาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างอินโฟกราฟิกส์แสดงข้อมูลตามลำดับเวลาผู้วิจัยนำมาใช้ในบทที่ 1 มีการใช้อินโฟกราฟิกส์นำเสนอประวัติผู้แต่ง **กาพย์เห่เรือ** เพื่อเล่าเรื่องตามลำดับเวลา โดยอธิบายปี พ.ศ. ในพระประวัติของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร ได้แก่ พ.ศ. 2244 เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรประสูติ สมัยอยุธยาตอนปลาย หลังจากนั้นพ.ศ. 2248 เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรเข้ารับราชการ และมีโอกาสตามเสด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศหลายครั้ง ต่อมา พ.ศ. 2278 ทรงผนวช และพ.ศ. 2298 สิ้นพระชนม์ อินโฟกราฟิกส์แสดงข้อมูลตามลำดับเวลาช่วยลดข้อมูลที่ซ้ำกัน

โดยเฉพาะชื่อผู้แต่ง และช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจลำดับเหตุการณ์ประวัติผู้แต่งง่ายขึ้น
 ดังเนื้อหาบทอ่านหน้า 3 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 15 ตัวอย่างอินโฟกราฟิกส์แสดงข้อมูลตามลำดับเวลาข้อมูล

ตัวอย่างอินโฟกราฟิกส์แบบแสดงลำดับขั้นตอน ปรากฏในบทที่ 6
 ความงามสาวชาววัง เพื่ออธิบายขั้นตอนการอบผ้า ได้แก่ นำผ้าที่ซักรีดแล้วใส่ในหีบ หลังจาก
 นั้นจึงตำเครื่องหอมให้ละเอียดจนเป็นผง นำผงโรยบนถ่านที่เผาไฟจนแดง แล้วจึงนำดอกไม้ที่มี
 กลิ่นหอมหรือน้ำมันหอมที่ทำจากดอกไม้ชุบผ้าและพับวางไว้ในหีบ อินโฟกราฟิกส์แบบแสดง
 ลำดับขั้นตอนจะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นภูมิปัญญาของสาวชาววัง อินโฟกราฟิกส์จึงช่วย
 อธิบายเนื้อหาให้เข้าใจง่ายขึ้น ดังเนื้อหาบทอ่านหน้า 73 ต่อไปนี้

นอกจากเครื่องแต่งกายของสาวชาววังจะสวยงาม ประณีต ยังมีกลิ่นหอมจากการอบผ้า ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสาวชาววังที่ทำให้เครื่องแต่งกายมีกลิ่นหอม

ภาพประกอบ 16 ตัวอย่างอินโฟกราฟิกส์แบบแสดงลำดับขั้นตอนการอบผ้า

ผู้วิจัยออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหาในบทอ่าน และทำให้บทอ่านน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทั้งการแทรก QR code ให้ฟังการอ่าน **กาพย์เห่เรือ** นอกจากนี้ยังมีรูปภาพกราฟิกส์ อินโฟกราฟิกส์แบบอธิบายข้อมูล และอินโฟกราฟิกส์แบบแสดงข้อมูลตามลำดับเวลา ช่วยอธิบายเนื้อหาในบทอ่านให้อ่านเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น และเนื้อหาในแต่ละบทจัดเรียงลำดับเนื้อหาเป็นระบบเดียวกันทุกบทเพื่อเนื้อหาต่อเนื่องและมีองค์ประกอบเหมือนกัน ดังตัวอย่างบทอ่านในบทที่ 6 ดังนี้

6

ความงามของสาวชาววัง ในกาพย์เห่เรือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ระบุลักษณะของหญิงไทยในอดีต
2. อธิบายวัฒนธรรมเครื่องหอมของสาวชาววังในอดีต
3. อธิบายเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของสาวชาววังในอดีต
4. อธิบายวัฒนธรรมการกรอกล้าย

ภาพประกอบ 17 จุดประสงค์การเรียนรู้

ลักษณะของหญิงไทย ในกาพย์เห่เรือ

สาวชาววังคือผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในวังและได้รับการอบรมให้มีกิริยามารยาทที่ดี มีความรู้ความสามารถด้านงานฝีมือ การเย็บปักถักร้อย การทำอาหาร มีวิธีการดูแลตัวเอง และเครื่องแต่งกายให้สวยงาม มีกลิ่นหอม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของสาวชาววัง

กาพย์เห่เรือกล่าวถึงลักษณะความงามของหญิงไทยซึ่งเป็นความงามทั้งภายนอกและภายในไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ความงามด้านรูปร่างหน้าตา ความเป็นแม่ศรีเรือนโดยสะท้อนผ่านการใช้เครื่องหอม เครื่องแต่งกาย และการกรอกลำพวน ดังนี้

1. ความงามด้านรูปร่างหน้าตา

ตาม หญิงสาวดวงตามีแวววาวมีแววตาสดใส

“ปลาเลื้อยเหลือที่ตา เลื่อมแหลมกว่าปลาทั้งปวง
เหมือนตาสุดดวง คุแหลมล้ำฟ้าพราม”

ผมสลวย มีกลิ่นหอม หญิงสาวสระผม หวีผมจัดทรง ทำให้เส้นผมสลวยงาม มีกลิ่นหอม

“หวีเกศเพชชือปลา คัดสุตาอำองค์นาง
หวีเกล้าเจ้าสระสงฆ์ เล่นเกศสลวยรวกกลิ่นหอม”

ผมประบ่า หญิงสาวไว้ผมยาวจนถึงไหล่ และเก็บผมสอยงาม

“ทางไกว้วยแหวกว้าย ทางไก่อลัยไม่มีหงอน
คุดองค้องค์เฮอร์ ผมประบ่าอำเอี่ยมไร”

ผิวขาวนวล หญิงสาวมีผิวที่อ่อนนุ่มทั้งตัว

“เนื้ออ่อนอ่อนแต่ชื่อ เนื้อน่องถ่อนทั้งกาย
ใครต้องข้องจิตชาย ไม่วายนึกตรึกตรึงทรง”

1 สลวย /สะ-หลวย/ ผมที่ทั้งตัวสลวย งามงาม

2 ไรผม /ไร-ผม/ ผมเส้นเล็กที่ขึ้นบริเวณหน้าผาก

2. เครื่องหอม ของสาวชาววัง

เครื่องหอม คือศิลปะการสร้างกลิ่นหอมจากดอกไม้ พืช และสมุนไพร เครื่องหอมเป็นเครื่องสำอางของหญิงไทยสมัยก่อน ใช้ทาใบหน้าหรือร่างกาย ใช้ออบผ้าให้หอม หรือทำให้บ้านหอมสดชื่น เสื้อผ้า ผิวกาย หรือผมของสาวชาววังจึงมีกลิ่นหอม

ภาพที่เห็นคือการกล่าวถึงเครื่องหอมคือ บุหงารำไป และกล่าวถึงกลิ่นหอมของนางผู้เป็นที่รัก กลิ่นหอมของผ้านุ่ง ซึ่งเกิดจากการใช้เครื่องหอม ดังนี้

บุหงารำไป

ลำดวนหวานหอมตรลบ¹
นีกถวิลกลิ่น**บุหงา**

กลิ่นอายอบสบนาสา²
รำไปเจ้าเศร้าถึงนาง

ดอกลำดวนส่งกลิ่นหอมกระจายติดจมูก ทำให้นึกถึงกลิ่นบุหงารำไปที่น้องทำ
จึงเศร้าเพราะคิดถึงน้อง

บุหงารำไป คือ การนำดอกไม้ชนิดต่าง ๆ มารวมกันแล้วปรุง
ด้วยเครื่องหอม

บุหงารำไปเป็นเครื่องหอมที่ทำจากดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม และสมุนไพรที่มีกลิ่น
หอม โดยแบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่ บุหงารำไปสดคือนำดอกไม้สดมาผสมกับน้ำอบน้ำ
ปรุงช่วยให้มีกลิ่นหอมสดชื่น และบุหงารำไปแห้งคือนำดอกไม้แห้งมาอบด้วยควัน
เทียน และอบด้วยน้ำอบน้ำปรุง หลังจากนั้นนำบุหงารำไปใส่ในถุงผ้าโปร่ง
บุหงารำไปช่วยสร้างบรรยากาศให้มีกลิ่นหอมสดชื่น

1 ตรลบ /ตระ-หลบ/ ฝรั่งกระจาย
3 ถวิล /ถะ-หวิน/ คิดถึง

2 นาสา /นา-สา/ จมูก

น้ำอบน้ำปรุง

พุดจิบกลีบเสลัม¹
หอมช่วยร่ายตามลม

พิกุลแกมแซมสุกรม
เหมือนกลิ่นน้องต้องติดใจ

ดอกพุดจิบมีกลีบสวยงาม ส่วนดอกพิกุลออกดอกปะปนกับดอกสุกรม เมื่อลมพัดทำให้มีกลิ่นหอมตามลมเหมือนกลิ่นของน้องที่พี่ติดใจ

สาวชาววังมีกลิ่นกายหอมเหมือนกลิ่นดอกไม้ เพราะใช้น้ำอบน้ำปรุงที่มีส่วนผสมของดอกไม้หอมและสมุนไพรไทยหลายชนิด นอกจากนี้เครื่องหอมของไทยยังมีกลิ่นหอมแก้อาการเวียนหัว และช่วยบำรุงผิวพรรณได้

น้ำอบน้ำปรุง

เป็นน้ำหอมของไทย นิยมใช้แตะตัวหลังอาบน้ำ เพื่อเพิ่มความเย็นสดชื่น เพราะมีส่วนประกอบของสมุนไพรที่ทำให้รู้สึกเย็นสบาย นอกจากนี้ยังใช้เป็นส่วนประกอบทำเครื่องหอม และใช้ผสมน้ำสรงน้ำพระ หรือรดน้ำคำหัวผู้ใหญ่

1 เสลัม /สะ-แล่ม/ สวย

2 รดน้ำคำหัว /รด-น้ำ-คำ-หัว/ การรดน้ำเพื่อขอขมา(ขอโทษ)

3. เครื่องแต่งกายสาวชาววัง

เครื่องแต่งกายของสาวชาววังมีเอกลักษณ์โดดเด่น สวยงาม เย็บปักด้วยความประณีต และมีวิธีการเก็บรักษาผ้าให้มีกลิ่นหอมจากการอบรำผ้า

โนรีสีปานชาด² เหมือนช่างฉลวดวาดแต้มลาย
ไม่เท่าเจ้าโฉมฉาย ห่ม**ตาต**พรายกรายกรมา

นกโนรีมีสีแดงเหมือนช่างฉลวดลาย แต่ไม่สวยเท่าน้องห่มผ้าตาต
ที่สวยงามขณะเดินมา

ผ้าตาต คือผ้าที่ทอด้วยไหมและทองหรือเงิน ปักฉลวดลายด้วยดิ้นเงินดิ้นทอง เลื่อมหรือไหมสีต่าง ๆ อย่างงดงาม ผ้าตาตใช้ห่มเป็นสไบ⁴ โดยการห่มผ้าแพรเปิดไหล่ข้างหนึ่งแล้วทับด้วยผ้าตาต การห่มตาตเป็นเครื่องแต่งกายของเจ้านายชั้นสูงสำหรับใช้ในงานพระราชพิธีสำคัญ เพราะเป็นผ้าที่งดงามและทอด้วยฝีมือประณีต

- 1 อบรำ /อบ-รำ/ การอบผ้าด้วยเครื่องหอม
- 2 ชาด /ชาด/ สีแดง
- 3 ดิ้นเงินดิ้นทอง /ดิ้น-เงิน-ดิ้น-ทอง/ เส้นสีเงินหรือสีทอง สำหรับปักลายบนผ้า
- 4 สไบ /สะ-ไบ/ ผ้าที่ผู้หญิงใช้นุ่งห่ม

นอกจากเครื่องแต่งกายของสาวชาววังจะสวยงาม ประณีต ยังมีกลิ่นหอมจากการอบผ้า ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสาวชาววังที่ทำให้เครื่องแต่งกายมีกลิ่นหอม

อบร่ำผ้า

เต็งเตັ้วแก้วกาหลง
หอมอยู่ไม่รู้หาย

บานบุษบงส่งกลิ่นอาย
คล้ายกลิ่นผ้าเจ้าตาตรู

ต้นเต็ง ต้นเตັ้ว ต้นแก้ว และต้นกาหลง ออกดอกบานส่งกลิ่นหอม
ไม่จางหายเหมือนกลิ่นผ้าของน้อง

การอบร่ำผ้า

นำผ้าที่ซักรีดแล้วใส่ในหีบ

ตำเครื่องหอมให้ละเอียดจนเป็นผง

นำผงโรยบนถ่านที่เผาไฟจนแดง จะทำให้เกิดควัน

นำดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม หรือน้ำมันหอมที่ทำจากดอกไม้ชุบผ้า
และพับวางไว้ในหีบ กลิ่นหอมจะซึมเข้าไปในเนื้อผ้า

4. การกรองมาลัย

การกรองคือการร้อย ส่วนมาลัยหมายถึงดอกไม้
การกรองมาลัยจึงหมายถึงการร้อยดอกไม้

สายหยุดพุทธรชาด
นิกน่องกรองมาลัย

บานเกลื่อนกลาดดาษดาไป
วางให้พื้ข้างที่นอน

ดอกสายหยุด ดอกพุทธรชาดบานมากมาย ทำให้นิกถึงน่องที่เคยร้อย
มาลัยวางให้พื้ข้างที่นอน

พวงมาลัยคือศิลปะการประดิษฐ์ดอกไม้ กลีบดอกไม้ และใบไม้
โดยนำมาร้อยเป็นพวง ต้องมีความละเอียด ความอ่อนโยน และ
ความประณีต การร้อยพวงมาลัยเป็นงานฝีมือของ
สาวชาววังที่สวยงาม มีสีสันสดใส และมีกลิ่นหอมจากดอกไม้
โดยเฉพาะดอกมะลิ ในวังจึงนิยมใช้พวงมาลัยในพระราชพิธี
และถวายพระภิกษุสงฆ์

1 ดาษดา /ดาต-สะ-ดา/ มากมาย

บทอ่านเสริมความรู้

เคล็ดลับความงามของสาวชาววัง

ความนิยมเรื่องความงามของสาวชาววังในอดีตมี ดังนี้

ผม

สาวชาววังใช้สมุนไพรทำความสะอาดและบำรุงเส้นผม เช่น มะกรูด ใช้ทำความสะอาดผม ทำให้ผมเป็นเงางาม ผมนิ่ม แก้วคันธีระชะ ส่วนอัญชันทำให้ผมดำ เงางามและชะลอการหงอกของเส้นผม

แป้งผัดหน้าของหญิงไทยในอดีตนิยมใช้ดินสอพองละลายน้ำอบ น้ำหอม เกสรดอกไม้ หรือพิมเสนทาหน้า เพื่อบำรุงผิว แก้มสี ฝุ่น คัน

หน้า

คนไทยนิยมนำดอกอัญชันวาดคิ้วเพื่อให้คิ้วดำ ในอดีตใช้เนื้อมะพร้าวแก่เหลาให้แหลมแล้วนำไปเผาไฟจนดำเป็นถ่านนำมาเขียนคิ้วหรือขอบตา

คิ้ว

ผิวพรรณ

วิธีบำรุงผิวของสาวชาววังคือ เมื่ออาบน้ำแล้วทาและขัดผิวด้วยผงขมิ้นให้เป็นสีเหลืองมุกส่อง แล้วจึงทาด้วยเครื่องหอมแบบโบราณให้ผิวมีกลิ่นหอม

1 ชะลอ /ชะ-ลอ/ ทำให้ช้าลง

2 การหงอก /กาน-หงอก/ ผมขาว

1.1.3 การสร้างแบบทดสอบ ประกอบด้วยแบบทดสอบระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน มีขั้นตอนดังนี้

1.1.3.1 ผู้วิจัยศึกษาหลักการออกข้อสอบเพื่อวัดความรู้ด้านพุทธิพิสัยตามแนวคิดการลำดับขั้นการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's taxonomy) เพื่อออกแบบคำถามสำหรับวัดทั้งความรู้ ความจำ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) และการนำไปใช้ (Application) แบบทดสอบทั้ง 2 ชุดเป็นข้อสอบคู่ขนาน (Parallel test) คือวัดความรู้เนื้อหาเรื่องเดียวกัน และมีความยากง่ายในระดับเดียวกัน แต่ละบทแบ่งข้อสอบตามลำดับขั้นการเรียนรู้ ดังนั้นคำถามที่วัดความรู้ ความจำ (Knowledge) คิดเป็นร้อยละ 25 คำถามที่วัดความเข้าใจ (Comprehension) คิดเป็นร้อยละ 50 และคำถามที่วัดการนำไปใช้ (Application) คิดเป็นร้อยละ 25

1.1.3.2 ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้ง 8 บท เป็นข้อสอบปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวนบทละ 10 ข้อ โดยแบ่งสัดส่วนเป็นคำถามที่วัดความรู้ ความจำ (Knowledge) จำนวน 2-3 ข้อ คำถามที่วัดความเข้าใจ (Comprehension) จำนวน 5 ข้อ และคำถามที่วัดการนำไปใช้ (Application) จำนวน 2-3 ข้อ รวมข้อสอบระหว่างเรียนทั้ง 8 บทมี 80 ข้อ

1.1.3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบหลังเรียน และหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย แบบทดสอบหลังเรียนเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ แบ่งเป็นคำถามที่วัดความรู้ ความจำ (Knowledge) จำนวน 13 ข้อ คำถามที่วัดความเข้าใจ (Comprehension) จำนวน 25 ข้อ และคำถามที่วัดการนำไปใช้ (Application) จำนวน 12 ข้อ

ตาราง 5 ตัวอย่างข้อสอบ

ข้อคำถาม	ลำดับขั้นการเรียนรู้
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีตั้งขึ้นในสมัยใด ก. รัชกาลที่ 7 ข. รัชกาลที่ 8 ค. รัชกาลที่ 9 ง. รัชกาลที่ 10	คำถามที่วัดความรู้ ความจำ (Knowledge)
เรือลำใดได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ และทำหน้าที่ผู้ดูแลเรือพระที่นั่งของพระมหากษัตริย์ ก. เรือครุฑยุคนาค ข. เอกชัยเหิรหาว ค. เรืออสุรวายุภักษ์ ง. เรือกระบี่ปราบเมืองมาร	คำถามที่วัดความเข้าใจ (Comprehension)

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ลำดับชั้นการเรียนรู้
การเดินทางไปพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีทางใดสะดวกที่สุด ก. รถไฟฟ้า ข. เรือรับจ้าง ค. รถส่วนตัว ง. รถโดยสารประจำทาง	คำถามที่วัดการนำไปใช้ (Application)

1.1.3.4 ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนด้วย Google form และสร้าง QR Code เพื่อนำไปแทรกไว้ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.2 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัยโดยการประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญและการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 การหาประสิทธิภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ ใช้การประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย และการประเมินแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1.1 แบบประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านการใช้ภาษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ตาราง 6 ประเมินคุณภาพเครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านเนื้อหา						
1.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้						
1.2 จัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม						
1.3 อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน						

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1.4 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสม						
1.5 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง						
2. ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
2.1 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมและชัดเจน						
2.2 ภาพประกอบเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหา						
2.3 การจัดวางองค์ประกอบรูปภาพและข้อความเหมาะสม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น						
2.4 การเข้าศึกษาเนื้อหาในบทเรียนสะดวก						
2.5 มีแถบเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเลือกหน้าที่ต้องการ						
2.6 การเข้าถึงแบบทดสอบสะดวก						
2.7 รูปแบบการทำแบบทดสอบออนไลน์สะดวกและประเมินผลได้ทันที						
3. ด้านภาษา						
3.1 ภาษาที่ใช้ชัดเจนและเข้าใจง่าย						
3.2 ใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน						
4. การวัดและประเมินผล						
4.1 แบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาในบทอ่าน						
4.2 มีความยาก ง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน						
4.3 ข้อสอบชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา						
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ						
5.1 สร้างความรู้และความเข้าใจวรรณคดีเรื่อง กุญแจไขเรือน						
5.2 สร้างความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมที่ปรากฏใน กุญแจไขเรือน						
5.3 ผู้เรียนชาวต่างชาติได้เพิ่มวงศัพท์ภาษาไทย						
5.4 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สร้างแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทย						
5.5 ใช้สื่อเป็นการเรียนรู้วรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ						

ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดย
บัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร อาจารย์เกษียณ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรม สอนสมุทร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

เมื่อผู้วิจัยนำแบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง
3 ท่านมาหาค่าเฉลี่ยเทียบเกณฑ์ระดับคุณภาพดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง หนังสือต้องปรับปรุง

โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
เพื่อกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพระดับดีมาก

ระดับคะแนน 4 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพระดับดี

ระดับคะแนน 3 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพระดับพอใช้

ระดับคะแนน 1 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพระดับต้องปรับปรุง

1.2.1.2 แบบประเมินคุณภาพแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน
ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ

ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความสอดคล้องของจุดประสงค์
การเรียนรู้กับข้อคำถามในแบบทดสอบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่า ข้อคำถามใน
แบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนตรงกับจุดประสงค์ที่แต่ละบท
กำหนดหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ของคำถาม

ในแบบทดสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้สูตรคำนวณดังนี้ (ประสาท เนื่องเฉลิม, 2556, น.189)

- + 1 คะแนน หมายถึง คำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 คะแนน หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 คะแนน หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์

$\sum R$ แทน คะแนนรวมจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การคัดเลือกคำถาม จากค่าดัชนีเพื่อหาความสอดคล้องระหว่างคำถามในแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยต้องมีค่าดัชนี IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 หมายความว่าคำถามมีความเที่ยงตรงสามารถใช้ได้ หากค่าดัชนี IOC น้อยกว่า 0.5 ต้องปรับปรุงคำถามในแบบทดสอบให้เหมาะสมขึ้นหรือตัดทิ้ง

ตาราง 7 แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างคำถามในแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ลำดับ	รายการ	ระดับ ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 1 ภาพยนตร์เรื่อง สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 1				
2.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 2				
3.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 3 การเลือกใช้คำเพื่อสร้างวรรณศิลป์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 3				
4.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 4 อุปมาในวรรณคดี สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 4				
5.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 5				
6.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 6 ความงามของสาวชาววังในภาพยนตร์เรื่อง สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 6				

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	ระดับ ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
7.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 7 เรือพระราชพิธีกับความสัมพันธ์ของพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 7				
8.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 8				
9.	แบบทดสอบหลังเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของทุกบท				

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างคำถามในแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านประเมินความถูกต้องของเนื้อหา ความถูกต้องของตัวเลือก และความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1.2.2 การประเมินประสิทธิภาพเครื่องมือวิจัยโดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลอง

เมื่อผู้วิจัยปรับแก้เครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านเรียบร้อยแล้วจึงนำเครื่องมือวิจัยไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาอีกครั้ง หลังจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพเครื่องมือวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.2.2.1 บัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อเก็บข้อมูลวิจัยกับกลุ่มทดลอง 3 คน หลังจากนั้นจึงนำเครื่องมือวิจัยไปให้กลุ่มทดลองใช้งานเพื่อทดลองและพัฒนาเครื่องมือวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยเก็บการทดลองข้อมูล 2 แบบ ได้แก่ การทดลองที่ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และการทดลองออนไลน์ โดยผู้วิจัยสื่อสารกับกลุ่มตัวอย่างผ่านโปรแกรม Zoom เริ่มเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 25 กันยายน – 2 ตุลาคม 2565 ดังนี้

ตาราง 8 การเก็บข้อมูลกลุ่มทดลอง

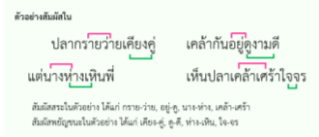
วันที่ทดลอง	กิจกรรม	เวลาที่ใช้	สถานที่
24 กันยายน 2565	ผู้วิจัยประชุมกับกลุ่มทดลองเพื่ออธิบายจุดประสงค์ของการวิจัย ตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และนัดหมายวันเวลาเพื่อในการเก็บข้อมูล	-	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
25 กันยายน 2565	กลุ่มทดลองศึกษาบทที่ 1 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน	28 นาที	ทดลอง ณ ห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
26 กันยายน 2565	กลุ่มทดลองศึกษาบทที่ 2 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน	35.3 นาที	ทดลองออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom
27 กันยายน 2565	กลุ่มทดลองศึกษาบทที่ 3 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน	30 นาที	ทดลองออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom
29 กันยายน 2565	กลุ่มทดลองศึกษาบทที่ 4 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน	30 นาที	ทดลองออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom
30 กันยายน 2565	กลุ่มทดลองศึกษาบทที่ 5 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน	28.3 นาที	ทดลอง ณ ห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
30 กันยายน 2565	กลุ่มทดลองศึกษาบทที่ 6 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน	31.3 นาที	ทดลอง ณ ห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
1 ตุลาคม 2565	กลุ่มทดลองศึกษาบทที่ 7 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน	29.6 นาที	ทดลอง ณ ห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
1 ตุลาคม 2565	กลุ่มทดลองศึกษาบทที่ 8 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน	28 นาที	ทดลอง ณ ห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2 ตุลาคม 2565	กลุ่มทดลองทำแบบทดสอบหลังเรียน	26 นาที	ทดลอง ณ ห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2.2.2 เมื่อกลุ่มทดลองศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรียบร้อยแล้ว จึงทำแบบทดสอบระหว่างเรียน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพของแบบทดสอบตามเกณฑ์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2552, น. 66) ดังนี้

- คะแนน 80 – 100 หมายถึง ผลการเรียนรู้ระดับดีมาก
 คะแนน 70 – 79 หมายถึง ผลการเรียนรู้ระดับดี
 คะแนน 60 – 69 หมายถึง ผลการเรียนรู้ระดับปานกลาง
 คะแนน 50 – 59 หมายถึง ผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
 คะแนน 0 – 49 หมายถึง ผลการเรียนรู้ระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

เมื่อผู้วิจัยหาคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง กากยเห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติกับกลุ่มทดลองเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงสรุปผลการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และข้อเสนอแนะของกลุ่มทดลอง นำไปรายงานให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ทราบ และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำ มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 9 แสดงการปรับแก้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง กากยเห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติหลังทดลองกลุ่มทดลอง (Try out)

บท	หน้า	ก่อนแก้ไข	คำแนะนำ	หลังแก้ไข
1	4		ปรับรูปแบบการจัดเนื้อหาที่อยู่ส่วนที่โค้งให้นำลงมาเรียงลงด้านล่าง เพื่อให้อ่านสะดวก	
1	6	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “รำพึง”	รำพึง / รำ-พึง / คิดถึง
2	20		เพิ่มการเน้นสีข้อความ	

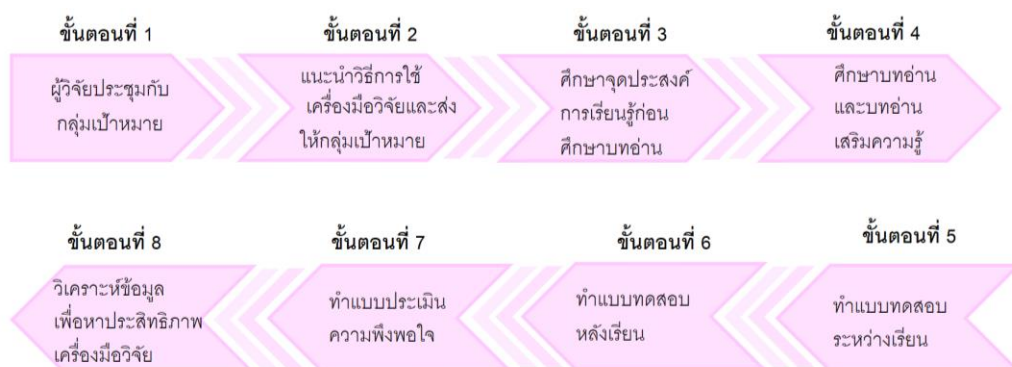
ตาราง 9 (ต่อ)

บท	หน้า	ก่อนแก้ไข	คำแนะนำ	หลังแก้ไข
8	90	พระบาทสมเด็จพระบรม ชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลย เดชมหาราช บรมนาถบพิตร	เพิ่มคำว่า “(รัชกาลที่ 9)” หลังพระนาม	พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิ เบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาล ที่ 9)

กลุ่มทดลองแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด สิ่งที่ปรับปรุงได้แก่การเพิ่มคำศัพท์ยากสำหรับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่เป็นนามธรรม ทำให้กลุ่มเป้าหมายไม่เข้าใจ เช่นคำว่า “รำพึง” เป็นต้น ปรับปรุงการออกแบบเนื้อหาบางหน้าเพื่อให้อ่านชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น หน้า 4 โดยกลุ่มทดลองจำนวน 2 คน แสดงความคิดเห็นตรงกันว่าการอ่านเนื้อหาหน้า 4 ผ่านคอมพิวเตอร์ซึ่งไม่สามารถเอียงหน้าจอได้ ทำให้อ่านข้อความยาก ปรับแก้การออกแบบหน้าที่ 24 กลุ่มทดลองแสดงความคิดเห็นว่าสับสนเล็กน้อย หากสลับการจัดหน้ากระดาษให้เริ่มจากซ้ายมือจะลดความสับสนได้เพราะคนส่วนใหญ่เริ่มอ่านหนังสือจากทางซ้ายมือ และการปรับแก้การออกแบบหน้าที่ 65 กลุ่มทดลองแสดงความคิดเห็นว่าสับสนเนื่องจากรูปภาพเรือตั้งอยู่ในแนวนอน ผู้วิจัยจึงสร้างกรอบในแนวตั้งเพื่อให้มองเห็นง่ายขึ้น

2. การใช้เครื่องมือวิจัยกับกลุ่มเป้าหมาย

หลังจากหาประสิทธิภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มทดลองเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงนำเครื่องมือวิจัยได้แก่ **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ** แบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ มาใช้กับกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาชาวต่างชาติ ระดับปริญญาโท วิชาเอกภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งยินดีเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 5 คน ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูล 2 รูปแบบ ได้แก่ การเก็บข้อมูลที่ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลวันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2565 โดยวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ภาพประกอบ 26 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองกลุ่มเป้าหมาย

ตาราง 10 แสดงขั้นตอนการเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

วันที่	กิจกรรม
1 ตุลาคม 2565	1. ผู้วิจัยประชุมกับกลุ่มเป้าหมาย ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่ออธิบายจุดประสงค์ของการวิจัย รวมถึงข้อตกลงต่าง ๆ ภายใต้กระบวนการเก็บข้อมูลวิจัยตามกำหนดของหลักวิจัยในมนุษย์ 2. ผู้วิจัยนัดหมายกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย
3 ตุลาคม 2565	1. ผู้วิจัยแนะนำวิธีการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยกลุ่มเป้าหมายสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากคู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอยู่ในหน้าแรกของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2. ผู้วิจัยส่งลิงก์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้กลุ่มเป้าหมายครั้งละ 1 บท โดยศึกษาเครื่องมือวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้ 2.1 กลุ่มเป้าหมายศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนเริ่มศึกษาบทอ่าน เพื่อทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของบทอ่านแต่ละบทว่าจะได้เรียนรู้ หรือพัฒนาทักษะทางภาษาด้านใด 2.2 กลุ่มเป้าหมายศึกษาบทอ่าน และบทอ่านเสริมความรู้ใน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ 2.3 กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังจากศึกษาบทอ่านแต่ละบท
4 ตุลาคม 2565	กลุ่มเป้าหมายศึกษาเครื่องมือวิจัยบทที่ 2 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน

ตาราง 10 (ต่อ)

วันที่	กิจกรรม
5 ตุลาคม 2565	กลุ่มเป้าหมายศึกษาเครื่องมือวิจัยบทที่ 3 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
9 ตุลาคม 2565	กลุ่มเป้าหมายศึกษาเครื่องมือวิจัยบทที่ 4 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
12 ตุลาคม 2565	กลุ่มเป้าหมายศึกษาเครื่องมือวิจัยบทที่ 5 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
13 ตุลาคม 2565	กลุ่มเป้าหมายศึกษาเครื่องมือวิจัยบทที่ 6 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน กลุ่มเป้าหมายศึกษาเครื่องมือวิจัยบทที่ 7 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
14 ตุลาคม 2565	กลุ่มเป้าหมายศึกษาเครื่องมือวิจัยบทที่ 8 และทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
15 ตุลาคม 2565	กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบหลังเรียน กลุ่มเป้าหมายทำแบบประเมินความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลไว้ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์ประสิทธิภาพเครื่องมือวิจัยขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาในบทอ่านกล่าวคือ หากเนื้อหาในบทอ่านเป็นการวัดความรู้ความจำ เกณฑ์ประสิทธิภาพควรตั้งไว้ที่ 90/90 85/85 หรือ 80/80 แต่หากเนื้อหาในบทอ่านเป็นการวัดความรู้ระดับสูงหรือทักษะต่าง ๆ เกณฑ์ประสิทธิภาพควรตั้งไว้ที่ 80/80 หรือ 75/75 แต่ไม่ควรต่ำกว่า 75/75 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, น. 9-10) โดยเนื้อหาในเครื่องมือวิจัยเล่มนี้มุ่งเน้นการเสริมความรู้ความเข้าใจวรรณคดีไทยเรื่อง **ภาพยนต์เห่เรือ** และพัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดี ซึ่งเป็นความรู้ระดับสูงของการเรียนภาษาไทย สำหรับชาวต่างชาติ เนื้อหาในบทอ่านจึงเป็นเรื่องยากสำหรับชาวต่างชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัยไว้ที่ 75/75

3. การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย

เมื่อกลุ่มทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงให้ประเมินความพึงพอใจการใช้งานเครื่องมือวิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มทดลอง เพื่อนำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์ผลการวิจัย โดยการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ **เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องภาพยนต์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ** มีขั้นตอนการสร้างแบบประเมินดังนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินเพื่อวัดความพึงพอใจ เพื่อศึกษาการสร้างแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินแบบประเมินความพึงพอใจ

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย โดยประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านภาษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ใช้มาตราแบบช่วง (Interval Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย

ค่าระดับความพึงพอใจ	5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าระดับความพึงพอใจ	4	หมายถึง	พึงพอใจค่อนข้างมาก
ค่าระดับความพึงพอใจ	3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ค่าระดับความพึงพอใจ	2	หมายถึง	พึงพอใจค่อนข้างน้อย
ค่าระดับความพึงพอใจ	1	หมายถึง	พึงพอใจน้อย

ตาราง 11 แบบประเมินความพึงพอใจการใช้เครื่องมือ

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านเนื้อหา						
1.1 จัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม						
1.2 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสม						
1.3 เนื้อหาทบทวนน่าสนใจ						
2. ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
2.1 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสม ชัดเจน						
2.2 ภาพประกอบน่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อหา						
2.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ใช้งานง่าย						
2.4 สแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อเข้าถึง <u>ลิงค์</u> แบบทดสอบและดูวิดีโอสะดวก						
2.5 การทำแบบทดสอบออนไลน์สะดวก						
3. ด้านภาษา						
3.1 ภาษาที่ใช้ชัดเจน เข้าใจง่าย						
3.2 ใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน						
4. การวัดและประเมินผล						
4.1 แบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาในบทอ่าน						
4.2 มีความยาก ง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน						
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ						
5.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติมอิเล็กทรอนิกส์สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนได้						

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
5.2 นักศึกษาชาวต่างชาติได้เพิ่มวงศัพท์ภาษาไทยจากการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
5.3 นักศึกษาชาวต่างชาติได้เพิ่มความรู้ ความเข้าใจวรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือมากขึ้น						
5.4 นักศึกษาชาวต่างชาติได้เพิ่มความรู้เรื่องวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ						
5.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติมอิเล็กทรอนิกส์สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนได้						

3.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท หลังจากนั้นก็จึงสร้างแบบทดสอบหลังเรียนด้วย Google form และสร้าง QR Code เพื่อนำไปแทรกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

3.4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มเป้าหมายประเมินความพึงพอใจ หลังจากนั้นก็จึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามเกณฑ์การประเมินระดับความพึงพอใจ แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง พอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาก

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง พอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง พอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ไม่ค่อยพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ไม่พอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

บทที่ 4

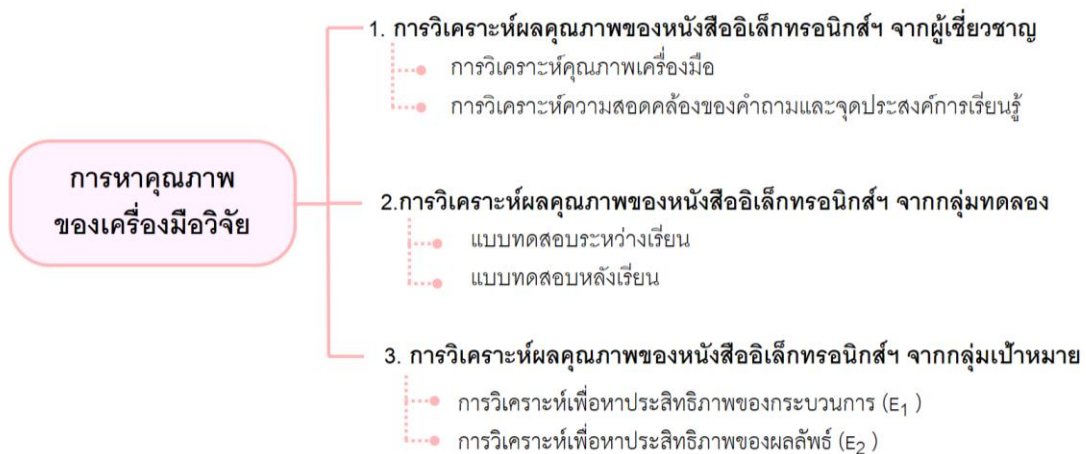
ผลการวิเคราะห์ผลคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยวิเคราะห์จากการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย และผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัย
2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย

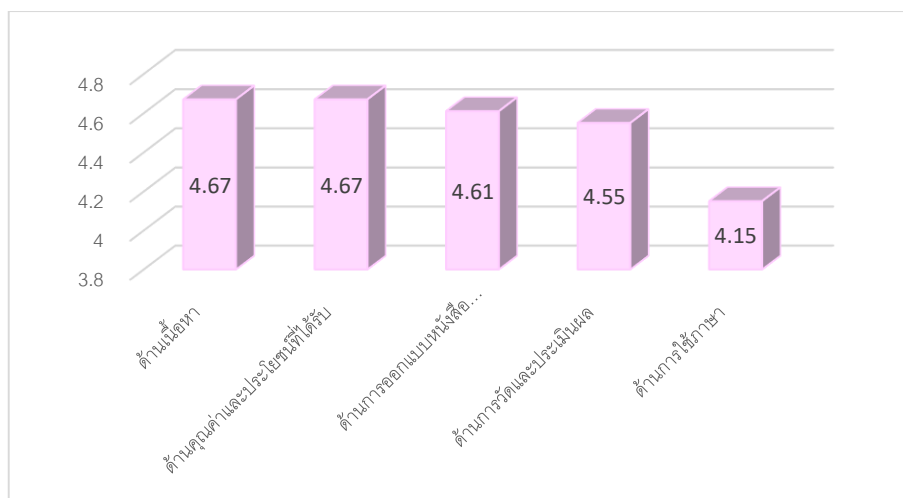
1. ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยวิเคราะห์ผลคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ๔ จากผู้เชี่ยวชาญ จากกลุ่มทดลอง และจากกลุ่มเป้าหมาย มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ผลคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ จากผู้เชี่ยวชาญ

1.1.1 การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านการใช้ภาษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผลการประเมินคุณภาพมีรายละเอียดดังนี้

ภาพประกอบ 27 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยการประเมินคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ

จากภาพประกอบที่ 27 แสดงคะแนนเฉลี่ยการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ย 4.5 แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติมีคุณภาพในระดับดีมาก โดยหัวข้อประเมินที่ได้คะแนนมากที่สุดคือ ด้านเนื้อหา และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ หัวข้อประเมินที่รองลงมาคือ ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้ภาษา มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 12 คะแนนการประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3		
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	4.67	ดีมาก
1.2 จัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม	5	4	5	4.67	ดีมาก
1.3 อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน	5	4	5	4.67	ดีมาก
1.4 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสม	5	5	4	4.67	ดีมาก
1.5 เนื้อหา มีประโยชน์ต่อผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง	5	4	5	4.67	ดีมาก

ด้านเนื้อหา มีหัวข้อย่อย 5 หัวข้อ แต่ละหัวข้อมีค่าเฉลี่ย 4.67 อยู่ในคุณภาพระดับดีมาก ได้แก่ หัวข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื่องจากผู้วิจัยสร้างบทอ่านโดยยึดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อออกแบบเนื้อหาในบทอ่าน และเน้นให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้ได้ด้วยตนเอง หัวข้อการจัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม ผู้วิจัยจัดลำดับเนื้อหาให้ง่ายต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยแบ่งสัดส่วนของเนื้อหาออกเป็นการเรียนรู้เรื่องวรรณคดี การการเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรม และเชื่อมโยงสู่แหล่งเรียนรู้ เนื้อหาในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ**กาพย์เห่เรือ** ฉันทลักษณ์คำประพันธ์ การเล่นคำเพื่อความไพเราะ หลังจากนั้นจึงอธิบายวัฒนธรรม ความเชื่อที่ปรากฏใน**กาพย์เห่เรือ** และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญและความเชื่อมโยงของแต่ละหัวข้อที่เรียน ส่วนหัวข้อการอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน ผู้วิจัยออกแบบเนื้อหาในแต่ละหน้าให้มีคำอธิบายวรรณคดีเพื่อช่วยให้กลุ่มเป้าหมายฝึกอ่านวรรณคดีและแปลความ และอธิบายคำศัพท์ไว้ด้านล่างของหน้าเพื่อให้อ่านสะดวก หัวข้อความยาวของเนื้อหาเหมาะสม ผู้วิจัยวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย และกำหนดปริมาณของเนื้อหาในแต่ละหน้าให้เหมาะสม เนื้อหาในแต่ละบทจึงมีความยาวที่เหมาะสมสำหรับอ่านเสริมความรู้ ส่วนหัวข้อเนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง เพราะความรู้ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นความรู้ระดับสูงซึ่งเหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมาย และเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม คติความเชื่อของคนไทย ดังนั้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นหนังสือเสริมความรู้เรื่องวรรณคดีแก่ชาวต่างชาติ

ตาราง 13 คะแนนการประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

รายการประเมิน	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3		
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ					
5.1 สร้างความรู้และความเข้าใจวรรณคดีเรื่อง กาพย์เห่เรือ	5	4	5	4.67	ดีมาก
5.2 สร้างความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมที่ ปรากฏในกาพย์เห่เรือ	5	4	5	4.67	ดีมาก
5.3 ผู้เรียนชาวต่างชาติได้เพิ่มวงศัพท์ ภาษาไทย	5	4	5	4.67	ดีมาก

ตาราง 13(ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3		
5.4 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สร้างแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทย	5	4	5	4.67	ดีมาก
5.5 ใช้สื่อเป็นการเรียนรู้วรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ	5	4	5	4.67	ดีมาก

ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ มีหัวข้อย่อย 5 หัวข้อ แต่ละหัวข้อมีค่าเฉลี่ย 4.67 ซึ่งอยู่ในคุณภาพระดับดีมาก ได้แก่ หัวข้อสร้างความรู้และความเข้าใจวรรณคดีเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** บทอ่านในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทที่ 1 ถึงบทที่ 4 ให้ความรู้เรื่อง **กาพย์เห่เรือ** กลุ่มเป้าหมายจึงได้เรียนรู้ทั้งประวัติผู้แต่ง ที่มา ความสำคัญของวรรณคดี ฉันทลักษณ์ และความงามทางภาษาที่กวีใช้ ได้แก่ คำไวพจน์ คำพ้องรูปพ้องเสียง คำซ้ำ อุปมาโวหาร หัวข้อสร้างความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ เนื้อหาในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทที่ 5 ถึงบทที่ 7 อธิบายพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค วัฒนธรรมของสาวชาววัง และความเชื่อที่เชื่อมโยงกันของเรือพระราชพิธีและพระมหากษัตริย์ไทย โดยวัฒนธรรมดังกล่าวช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจ **กาพย์เห่เรือ** วัฒนธรรม และความเชื่อ หัวข้อผู้เรียนชาวต่างชาติได้เพิ่มวงศัพท์ภาษาไทย กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้คำศัพท์ในวรรณคดีและคำราชาศัพท์ ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่เหมาะสมสำหรับชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในระดับสูง หัวข้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สร้างแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทย ผู้วิจัยออกแบบให้มีบทบาทแปลความวรรณคดีควบคู่กับเนื้อหาวรรณคดี เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ฝึกการอ่านและการแปลความวรรณคดี และนำเนื้อหาวรรณคดีมาใช้อธิบายวัฒนธรรมที่ปรากฏในเรื่อง ซึ่งจะทำให้เนื้อหาในเล่มมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น หัวข้อใช้สื่อเป็นการเรียนรู้วรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวิจัยเล่มนี้มีคุณภาพ สามารถใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** และวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างชาติได้

ตาราง 14 คะแนนการประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

รายการประเมิน	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3		
2. ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์					
2.1 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมและชัดเจน	5	5	5	5	ดีมาก
2.2 ภาพประกอบเหมาะสม น่าสนใจ	5	4	5	4.67	ดีมาก
สอดคล้องกับเนื้อหา					
2.3 การจัดวางองค์ประกอบรูปภาพและข้อความเหมาะสม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	5	4	5	4.67	ดีมาก
2.4 การเข้าศึกษาเนื้อหาในบทเรียนสะดวก					
2.5 มีแถบเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเลือกหน้าที่ต้องการ	5	4	4	4.3	ดี
2.6 การเข้าถึงแบบทดสอบสะดวก					
2.7 รูปแบบการทำแบบทดสอบออนไลน์	5	4	5	4.67	ดีมาก
สะดวกและประเมินผลได้ทันที					

ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีหัวข้อย่อย 7 หัวข้อ หัวข้อที่ได้คะแนนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 5 คะแนน อยู่ในระดับดีมาก คือหัวข้อขนาดของตัวอักษรเหมาะสมและชัดเจน เพราะผู้วิจัยออกแบบเนื้อหาและขนาดตัวอักษรให้เหมาะสมกับหน้ากระดาษของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ตัวอักษรมีขนาดเหมาะสมและชัดเจน แบบอักษรที่ใช้เป็นตัวอักษรหัวกลมซึ่งอ่านง่ายสำหรับชาวต่างชาติ หัวข้อที่ได้คะแนนรองลงมาคือมีค่าเฉลี่ย 4.67 อยู่ในระดับดีมากเช่นกัน ได้แก่ หัวข้อภาพประกอบเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหา หัวข้อการจัดวางองค์ประกอบรูปภาพและข้อความเหมาะสม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น หัวข้อการเข้าศึกษาเนื้อหาในบทเรียนสะดวก และหัวข้อรูปแบบการทำแบบทดสอบออนไลน์สะดวกและประเมินผลได้ทันที โดยแบ่งเป็นการประเมินด้านการออกแบบการจัดวางเนื้อหา ภาพประกอบในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีการจัดวางเหมาะสม รูปภาพที่นำมาใช้ช่วยอธิบายเนื้อหาให้เข้าใจง่ายและชัดเจน ผู้วิจัยใช้อินโฟกราฟิกส์เพื่ออธิบายเนื้อหาบางส่วน ทำให้เนื้อหามีรูปภาพและสีเส้นช่วยสร้างความสนใจได้ และการประเมินด้านการเข้าถึงเครื่องมือวิจัย โดยสามารถเข้าถึงหนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์ สะดวก เพราะสามารถใช้งานผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้หลากหลายประเภท ทั้งคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือโทรศัพท์ นอกจากนี้ผู้วิจัยออกแบบการวัดประเมินผลโดยใช้การทดสอบแบบออนไลน์ด้วย Google form หัวข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.3 อยู่ในระดับดี คือ หัวข้อ การมีแถบเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเลือกหน้าที่ต้องการ และหัวข้อการเข้าถึงแบบทดสอบสะดวก เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้ไม่มีแถบเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกเรื่องการเลือกหน้าที่ต้องการ ส่วนแบบทดสอบแม้จะเป็นการสอบแบบออนไลน์แต่ผู้ใช้งานต้องสแกน QR Code เพื่อเข้าไปทำแบบทดสอบ ดังนั้นจึงอาจจะเป็นเหตุผลที่ทำให้ไม่สะดวกมากนัก และได้คะแนนน้อยกว่าหัวข้ออื่น แต่ยังมีคุณภาพในระดับดี

ตาราง 15 คะแนนการประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านการวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3		
4. การวัดและประเมินผล					
4.1 แบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาในบทอ่าน	5	4	5	4.67	ดีมาก
4.2 มีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	5	4	4	4.3	ดี
4.3 ข้อสอบชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา	5	4	5	4.67	ดีมาก

ด้านการวัดและประเมินผล มีหัวข้อย่อย 3 หัวข้อ หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 4.67 อยู่ในระดับดีมากคือหัวข้อแบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาในบทอ่าน และหัวข้อของข้อสอบชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา เนื่องจากผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของบทอ่านแต่ละบท จึงทำให้แบบทดสอบครอบคลุมเนื้อหาในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา มีค่าเฉลี่ย 4.3 อยู่ในระดับดีคือหัวข้อความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากผู้วิจัยใช้คำว่า “ไม่” ในการตั้งคำถามหลายข้อ ผู้เชี่ยวชาญจึงแนะนำว่าไม่ควรใช้การถามถึงข้อที่ผิด เพราะอาจทำให้กลุ่มเป้าหมายสับสน นอกจากนี้คำถามที่เกี่ยวกับวรรณคดีบางข้ออาจยากเกินไปสำหรับกลุ่มเป้าหมาย ผู้เชี่ยวชาญจึงให้คำแนะนำเรื่องการปรับคำถามบางข้อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

ตาราง 16 คะแนนการประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านภาษา

รายการประเมิน	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ระดับ คุณภาพ
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3		
3. ด้านภาษา					
3.1 ภาษาที่ใช้ชัดเจนและเข้าใจง่าย	4	4	5	4.3	ดี
3.2 ใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4	4	4	4	ดี

ด้านภาษา มีหัวข้อย่อย 2 หัวข้อ หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ย 4.3 อยู่ในระดับดีคือหัวข้อการใช้ภาษาที่ใช้ชัดเจนและเข้าใจง่าย และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมามีค่าเฉลี่ย 4 อยู่ในระดับดีคือหัวข้อการใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าในบทอ่านมีคำราชาศัพท์ และคำศัพท์ค่อนข้างยาก บางคำจึงควรอธิบายความหมายเพิ่มเติม นอกจากนี้การใช้ภาษาอธิบายเนื้อหาบางส่วนเข้าใจยาก จึงแนะนำให้เรียบเรียงสำนวนภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

1.1.2 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ หรือค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามในแบบทดสอบระหว่างเรียน (IOC)

ตาราง 17 แสดงคะแนนความสอดคล้องของคำถามในแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้จาก

ลำดับ	รายการ	คะแนนความสอดคล้องจาก			ค่า IOC
		ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน			
		ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	
1.	แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 1 ภาพยนตร์ให้เรือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
2.	แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 2 ลักษณะคำ ประพันธ์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
3.	แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 3 การเลือกใช้ คำเพื่อสร้างวรรณศิลป์ สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1

ตาราง 17 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	คะแนน ความสอดคล้องจาก ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน			ค่า IOC
		ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	
4.	แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 4 อุปมาใน วรรณคดี สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5.	แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 5 การเสด็จ พระราชดำเนินทางชลมารค สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
6.	แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 6 ความงาม ของสาวชาววังในภาพยี่เห่เรือ สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
7.	แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 7 เรือพระราช พิธีกับความสัมพันธ์ของพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
8.	แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
9.	แบบทดสอบหลังเรียนสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ของทุกบท	+1	+1	+1	1

จากตารางที่ 17 แสดงค่า IOC ของบทที่ 1 ถึง บทที่ 8 และแบบทดสอบหลังเรียนมี
ค่า IOC คือ 1 จึงวิเคราะห์ได้ว่าคำถามในแบบทดสอบทั้งหมดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยจึงนำผลประเมิน
คุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับ
ชาวต่างชาติของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านรายงานต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และแก้ไข
เครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยมีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ดังนี้

รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร ให้คำแนะนำเรื่องการเพิ่มคำศัพท์ที่เป็นคำศัพท์ยากสำหรับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งปรับแก้ภาษาในบทอ่าน และข้อคำถามในแบบทดสอบระหว่างเรียนเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น

ตาราง 18 รายละเอียดการแก้ไขเครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำของรองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร

บท	หน้า	ก่อนแก้ไข	คำแนะนำ	หลังแก้ไข
1	2	-	เพิ่มสรุปการแปล ความหมาย ของคำว่า “กระบวนพยุห ยาศตราทางชลมารค	กระบวนพยุหยาตราทาง ชลมารค จึงหมายถึง การจัด กองทัพให้เป็นแถวโดยการ เดินทางทางน้ำ
1	5	บทที่ใช้ประกอบกระบวน พยุหยาตราทางชลมารค	ปรับคำอธิบายคำว่า “กาพย์เห่เรือ”	การขับร้องเมื่อพระมหากษัตริย์ เดินทางทางน้ำ ซึ่งเรียกว่า “กระบวนพยุหยาตราทาง ชลมารค”
1	6	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “พรรณนา”	พรรณนา / พัน-นะ-นา/ การพูด อย่างละเอียดให้ผู้ฟังนึกภาพได้
1	7	กวีเปรียบลักษณะเด่นของปลา กับนางผู้เป็นที่รัก	ปรับคำอธิบายบทเห่ ชมปลา	กวีนำชื่อของปลามาเปรียบกับ ความรู้สึกที่มีต่อนางผู้เป็นที่รัก
1	10	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “รอย พระพุทธรบาท”	รอยพระพุทธรบาท (ราชาศัพท์) / รอย-พระ-พุท-ทะ-บาท/ รอยเท้า พระพุทธรเจ้า
1	12	ข้อ 6. กาพย์เห่ชมเครื่องคาว หวานเป็นการกล่าวถึงเรื่องใด	ปรับคำถามให้ชัดเจน มากยิ่งขึ้น	ข้อ 6 ข้อใดคือเนื้อหาสำคัญของ กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน
2	15	การกำหนดจำนวนคำในบท บาท และวรรค	ปรับการอธิบายคำว่า “คณะ”	การกำหนดจำนวนคำใน คำประพันธ์แต่ละประเภท
2	16	-	เพิ่มตัวอย่างคำสุภาพที่ อยู่ในโคลงสี่สุภาพ	เช่น รอนรอน อัสดง ลับเมรุลง เป็นต้น
2	18	-	เพิ่มการอธิบาย ความหมาย “สัมผัส บังคับ”	สัมผัสบังคับ คือคำสัมผัสที่ กำหนดให้มี

ตาราง 18 (ต่อ)

บท	หน้า	ก่อนแก้ไข	คำแนะนำ	หลังแก้ไข
2	21	เพล็ดดอก /เพล็ด-ดอก/ ผลิดอก	เปลี่ยนการอธิบายศัพท์ คำว่า “เพล็ดดอก” จาก ผลิดอก เปลี่ยนเป็นคำว่า ออกดอก	เพล็ดดอก /เพล็ด-ดอก/ ออกดอก
3	33		นำความหมายของคำ ประพันธ์มาใช้อีกครั้ง แม้เคยปรากฏก่อนหน้านี้	
3	39	-	เพิ่มการเกริ่นนำเพื่อ เชื่อมโยงภาพยี่เหเรือที่ นำไปแต่งเป็นเพลง	ภาพยี่เหเรือ พระนิพนธ์เจ้าฟ้า ธรรมธิเบศรเป็นวรรณคดีที่ ไพเราะทั้งภาษาและมีเนื้อหาเล่า เรื่องราวเป็นภาพ
4	44	-	เพิ่มการเกริ่นนำก่อนเข้า เนื้อหาเรื่องภาพพจน์	ภาพยี่เหเรือพระนิพนธ์เจ้าฟ้า ธรรมธิเบศรมีความโดดเด่นด้าน การใช้ภาพพจน์เพื่อให้ผู้อ่าน สามารถจินตนาการเรื่องราวได้
4	49	กวีนำลักษณะของธรรมชาติที่ พบเห็นระหว่างการเดินทางมา เปรียบเทียบ กับความงามของ ปลายกับนางผู้เป็นที่รัก และ เปรียบเทียบ ดอกไม้ที่ พบ ระหว่างเดินทาง	ปรับภาษาเรื่อง การเปรียบธรรมชาติ	กวีนำลักษณะของธรรมชาติที่ พบเห็นระหว่างการเดินทางมา เปรียบเทียบกับนางผู้เป็นที่รัก หรือเปรียบเทียบกับดอกไม้ที่พบ ระหว่างเดินทางกับนางผู้เป็นที่รัก
4	49	-	เพิ่มศัพท์คำว่า อุบะ	อุบะ /อุ-บะ/ ดอกไม้ที่ร้อยเป็น สายสำหรับร้อยกับมาลัย
5	57	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “เลียบ”	เลียบ /เลียบ/ การเดินทาง บริเวณริมด้านข้าง

ตาราง 18 (ต่อ)

บท	หน้า	ก่อนแก้ไข	คำแนะนำ	หลังแก้ไข
6	71	ดอกพิกุลออกดอกแทรกดอก สุกรม	เปลี่ยนคำศัพท์คำว่า “แทรก”	ดอกพิกุลออกดอกปะปนกับดอก สุกรม
6	71	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “เสลัม”	เสลัม /สะ-แล่ม/ สวย
6	71	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “รดน้ำ ดำหัว”	รดน้ำดำหัว /รด-น้ำ-ดำ-หัว/ การรดน้ำเพื่อขอขมา(ขอโทษ)
6	72	-	เพิ่มคำศัพท์คำว่า อบร้า	อบร้า /อบ-ร้า/ การอบผ้าด้วย เครื่องหอม
6	72	การห่มตาดเป็นเครื่องแต่งกาย ของเจ้านายชั้นสูงสำหรับนั่งใน งานพระราชพิธีสำคัญ	เปลี่ยนการใช้คำว่า “นุ่ง”	การห่มตาดเป็นเครื่องแต่งกาย ของเจ้านายชั้นสูงสำหรับใช้ใน งานพระราชพิธีสำคัญ
6	73	ออกดอกบานส่งกลิ่นหอมไม่ จางหาย	เพิ่มคำว่า “ตลอดเวลา”	ออกดอกบานส่งกลิ่นหอม ตลอดเวลาไม่จางหาย
6	74	-	เพิ่มการอธิบายคำว่า “การกรอมาลัย”	การกรอหมายถึงการร้อย ส่วน มาลัยหมายถึงดอกไม้ การกรอ มาลัยจึงหมายถึงการร้อย ดอกไม้
6	74	การร้อยพวงมาลัยเป็นงาน ฝีมือของสาวชาววังที่สวยงาม มีสีสันสดใส และมีกลิ่นหอม จากดอกไม้โดยเฉพาะดอก มะลิ	ปรับภาษา	การร้อยพวงมาลัยเป็นงานฝีมือ ของสาวชาววัง พวงมาลัยมีสี สวยงาม มีกลิ่นหอมจากดอกไม้ โดยเฉพาะดอกมะลิ
6	77	ง. ใช้ขีดผิวทำความสะอาด	ปรับตัวเลือก ง.	ง. ใช้ขีดผิวให้สะอาด
7	82	พญาอนันตนาคราชเป็นนาครที่ ยิ่งใหญ่ที่สุด และเป็นบัลลังก์ ให้พระนารายณ์อยู่ที่กลาง เกษียรสมุทร	เพิ่มคำว่า “ประทับ”	พญาอนันตนาคราชเป็นนาครที่ ยิ่งใหญ่ที่สุด และเป็นบัลลังก์ให้ พระนารายณ์ประทับอยู่ที่กลาง เกษียรสมุทร
7	87	ง. มีวิมานอยู่กลาง เกษียรสมุทร	ปรับตัวเลือก ง.	ง. มีที่ประทับอยู่กลาง เกษียรสมุทร
8	94	เรือครุฑยุคนาค คือเรือรูปครุฑ จับนาค	เพิ่มคำว่า “ที่มีโขนเรือ”	เรือครุฑยุคนาค คือเรือที่มีโขน เรือรูปครุฑจับนาค

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา แนะนำให้ปรับชื่อบทให้ชัดเจน
ปรับภาษาในบทอ่าน ปรับคำถามให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเพิ่มคำศัพท์ยากเพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย
เข้าใจง่าย

ตาราง 19 รายละเอียดการแก้ไขเครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช
วงศ์ภินันท์วัฒนา

บท	หน้า	ก่อนแก้ไข	คำแนะนำ	หลังแก้ไข
1	1	บทที่ 1 ภาพยนตร์เห่เรือ	ปรับชื่อบท	บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับภาพยนตร์เห่เรือ
1	5	ภาพยนตร์เห่เรือพระนิพนธ์ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร เก่าแก่ที่สุด	ปรับภาษาโดยเพิ่มคำว่า “เป็นวรรณคดีที่”	ภาพยนตร์เห่เรือพระนิพนธ์เจ้าฟ้า ธรรมาธิเบศรเป็นวรรณคดีที่ เก่าแก่ที่สุด
1	6	เรือครุฑยุดนาค เรือสมรรถ ชัย เรือสุวรรณหงส์ เรือคช สีห์ เรือม้า เรือสิงห์ เรือ นาค เรือมังกร เรือเลียงผา และเรืออินทรี	เพิ่มคำอ่านชื่อเรือพระราช พิธีที่อ่านยาก	เรือครุฑยุดนาค (เรือ-ครุฑ- ยุด-นาค) เรือสมรรถชัย (เรือ- สะ-หมัด-กะ-ชัย) เรือสุวรรณ หงส์ (เรือ-สุ-วัน-นะ-หง) เรือคชสีห์ (เรือ-คค-ชะ-สี) เรือ ม้า เรือสิงห์ เรือนาค เรือมังกร เรือเลียงผา และเรืออินทรี (เรือ-อิน-ทรี)
1	12	ข้อ 6. ภาพยนตร์เข็มเครื่อง ควาวหวานเป็นการกล่าวถึง เรื่องใด	ปรับคำถาม	ข้อ 6 ข้อใดคือเนื้อหาสำคัญของ ภาพยนตร์เข็มเครื่อง ควาวหวาน
1	12	ข้อ 10. หากต้องการไป เที่ยวพระพุทธรูป ต้องไป ที่จังหวัดใด	ปรับคำถาม	ข้อ 10. รอยพระพุทธรูป ตั้งอยู่ที่จังหวัดใด
3	31	เหมือนตาของน้องที่แหลม คมสวยงาม	เปลี่ยนคำว่า แหลมคม เป็น ตาคม	เหมือนตาของน้องที่ตาคม สวยงาม
3	41	ข้อ 9. คำว่า “รอนรอน” ใช้ อธิบายสิ่งใด	เพิ่มคำว่า “ในภาพยนตร์เห่เรือ”	ข้อ 9. คำว่า “รอนรอน” ใน ภาพยนตร์เห่เรือใช้อธิบายสิ่งใด
4	48	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “เพียง”	เพียง / เพียง/ เหมือน

ตาราง 19 (ต่อ)

บท	หน้า	ก่อนแก้ไข	คำแนะนำ	หลังแก้ไข
5	63	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “เดือน”	เดือน /เดือน/ พระจันทร์
6	71	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “แสงล้ม”	แสงล้ม /สะ-แล่ม/ สวย
7	83	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “สุพรรณ”	สุพรรณ /สุ-ป๋น/ ครูท
8	93	เรื่องสุพรรณหงส์คือเรื่องพระที่นั่งสำหรับพระมหากษัตริย์ตั้งแต่สมัยอยุธยา ไขนเรื่องเป็นรูปหงส์	ปรับภาษาในบทอ่าน	เรื่องสุพรรณหงส์คือเรื่องพระที่นั่งสำหรับพระมหากษัตริย์ตั้งแต่สมัยอยุธยา ไขนเรื่องรูปหงส์ เรื่องสุพรรณหงส์ล้าปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “เรื่องสุพรรณหงส์”

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรม สอนสมุทร แนะนำให้ปรับภาษาในบทอ่านให้กระชับ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และปรับปรุงคำถามให้ถูกต้อง นอกจากนี้ให้เพิ่มการแปลความหมายคำศัพท์ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจเนื้อหาบทอ่านมากยิ่งขึ้น

ตาราง 20 รายละเอียดการแก้ไขเครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรม สอนสมุทร

บท	หน้า	ก่อนแก้ไข	คำแนะนำ	หลังแก้ไข
1	5	ทรงพระราชนิพนธ์เพื่อชมฝีมือการทำอาหารของสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี	เปลี่ยนคำ	ทรงพระราชนิพนธ์เพื่อชมฝีมือการทำอาหารของพระราชินี
1	12	ง. ความยิ่งใหญ่ของพระมหากษัตริย์	เปลี่ยนตัวเลือก ง.	ง. ความยิ่งใหญ่ของบ้านเมือง
3	34	กึ่งแก้ว /กึ่ง-แก้ว/ เรื่องพระราชพิธี	ปรับความหมายของคำว่า “กึ่งแก้ว”	กึ่งแก้ว /กึ่ง-แก้ว/ ชื่อเรื่องพระราชพิธีชนิดหนึ่ง
3	34	ทำทางดงามน่าชม	เปลี่ยนคำว่า ทำทาง เป็นคำว่า เรื่องเคลื่อนไปอย่าง	เรื่องเคลื่อนไปอย่างงดงามน่าชม

ตาราง 20 (ต่อ)

บท	หน้า	ก่อนแก้ไข	คำแนะนำ	หลังแก้ไข
3	34	ทำทางดงม่น้ำชม	เปลี่ยนคำว่า ทำทาง เป็น คำว่า เรือเคลื่อนไปอย่าง	เรือเคลื่อนไปอย่าง ดงม่น้ำชม
6	76	ค. เต็งเต้วแก้วกาหลง บานบุษบงส่งกลิ่นอาย หอมอยู่ไม่รู้หาย คล้ายกลิ่นผ้าเจ้าตาตรู	ปรับตัวเลือก ค.	ค. จำปาหนาแน่นเนื่อง คลี่กลีบเหลืองเรืองอร่าม คิดคะเนถึงนงราม ผิวเหลืองกว่าจำปาทอง
7	81	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “อวดตาร”	อวดตาร /อะ-วะ-ตาน/ การลงมาเกิดของเทพ
8	97	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “กระปี่”	กระปี่ /กระ-ปี่/ ลิง
8	97	-	เพิ่มศัพท์คำว่า “อสุร”	อสุร /อะ-สุณ/ ยักษ์

จากคำแนะนำการปรับปรุงแก้ไขหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้
วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน สรุป
ได้ว่า ประเด็นหลักของการแก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยคือ การปรับภาษาใน
บทอ่านให้เข้าใจง่าย การปรับความหมายคำศัพท์ให้สื่อความหมายชัดเจนมากขึ้น
การปรับแก้ข้อความในแบบทดสอบระหว่างเรียนและปรับตัวเลือกบางตัวเลือก ที่อาจ
ทำให้กลุ่มเป้าหมายสับสน และสุดท้ายคือการเพิ่มคำศัพท์ยากสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

1.2 การวิเคราะห์ผลคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ จากกลุ่มทดลอง (Try Out)

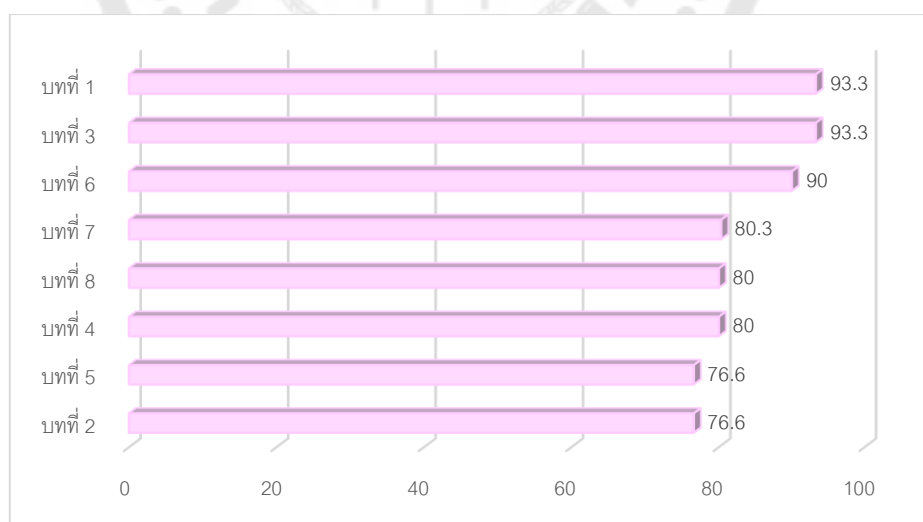
ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยซึ่งประกอบด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้
วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ แบบทดสอบระหว่างเรียน และ
แบบทดสอบหลังเรียน ให้กลุ่มทดลองศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
จากแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.2.1 คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มทดลอง

ตาราง 21 คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มทดลอง (Try out)

คนที่	คะแนนจากคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน								คะแนน ค่าเฉลี่ย	ระดับการ เรียน
	บทที่ 1	บทที่ 2	บทที่ 3	บทที่ 4	บทที่ 5	บทที่ 6	บทที่ 7	บทที่ 8		
1	10	9	10	9	9	10	9	9	93.7	ดีมาก
2	10	8	10	8	7	9	9	8	86.2	ดีมาก
3	8	6	8	7	7	8	7	7	72.5	ดี
ค่าเฉลี่ย	93.3	76.6	93.3	80	76.6	90	80.3	80	83.7	ดีมาก
รายบท										
ระดับ	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก		
คุณภาพ										

จากตารางที่ 21 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนรายบุคคลของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ย 83.7 อยู่ในระดับดีมาก โดยแบ่งระดับผลการเรียนได้ 2 ระดับ ได้แก่ ระดับผลการเรียนดีมาก มีจำนวน 2 คน และระดับผลการเรียนดี มีจำนวน 1 คน แสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือได้

ภาพประกอบ 28 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยรายบทเรียงลำดับคะแนนจากมากไปน้อย

ภาพประกอบที่ 28 แสดงค่าเฉลี่ยรายบทของกลุ่มทดลอง โดยบทที่มีค่าคุณภาพระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรายบท 80 -100 คะแนน มี 6 บท ได้แก่ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ **ภาพยนต์** บทที่ 3 “การเลือกใช้คำ” เพื่อสร้างวรรณศิลป์ บทที่ 6 ความงามของสาวชาววังใน **ภาพยนต์** บทที่ 7 พระมหากษัตริย์กับความเชื่อที่เกี่ยวกับเรือพระราชพิธี บทที่ 8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี และบทที่ 4 “อุปมา” ในวรรณคดี บทที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือบทที่ 1 และบทที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรายบทอยู่ที่ 93.3 จากการสัมภาษณ์กลุ่มทดลองพบว่า เนื้อหาในบทที่ 1 แม้จะมีคำราชาศัพท์จำนวนมาก แต่อินโฟกราฟิกส์และรูปภาพประกอบในบทอ่านทำให้เข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น ส่วนเนื้อหาบทที่ 3 เรื่องคำไวพจน์ คำพ้องรูปพ้องเสียง และคำซ้ำ กลุ่มทดลองอธิบายว่าเคยเรียนในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการเรียนวิชาหลักภาษา เมื่อได้อ่านเนื้อหาบทที่ 3 จึงเป็นการทบทวนความรู้ และทำให้รู้ว่าคุณสมบัติของคำไวพจน์ คำพ้องรูปพ้องเสียง และคำซ้ำที่เคยเรียนในหลักภาษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวรรณคดี และทำให้เข้าใจความไพเราะของภาษาในวรรณคดีมากยิ่งขึ้น

บทที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยรายบทอยู่ที่ 76.6 ได้คะแนนในระดับคุณภาพดีคือบทที่ 2 และบทที่ 5 โดยกลุ่มทดลองใช้เวลาศึกษาบทที่ 2 มากที่สุด จากการสัมภาษณ์กลุ่มทดลองอธิบายว่าเนื้อหาบทที่ 2 อธิบายขั้นตอนลักษณะของ **ภาพยนต์** ประกอบด้วยคำประพันธ์ 2 ประเภทได้แก่ โคลงสี่สุภาพ และภาพยานี 11 ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนลักษณะค่อนข้างมาก ทั้งจำนวนคำ การเว้นวรรคคำในการอ่าน และคำสัมผัส นอกจากนี้ยังมีศัพท์ยากจำนวนมาก ถึงแม้เนื้อหาของบทที่ 2 ยากและมีเนื้อหาที่ต้องใช้ความจำ แต่บทอ่านใช้สีช่วยเน้นทำให้เข้าใจบทอ่านได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะการใช้สีเน้นเรื่องคำสัมผัส หรือตำแหน่งคำสำคัญในโคลงสี่สุภาพ นอกจากนี้ยังมีคลิปเสียงการเห่เรือจังหวะต่าง ๆ ทำให้เข้าใจง่ายขึ้น ส่วนบทที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค จากการสัมภาษณ์กลุ่มทดลองอธิบายว่า เนื้อหาในบทมีคำราชาศัพท์จำนวนมาก และชื่อเรือพระราชพิธีแต่ละลำจดจำยาก แต่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีภาพเรือพระราชพิธีอธิบายประกอบจึงสามารถจดจำรูปภาพของเรือพระราชพิธีได้ แต่จำชื่อเรือได้เพียงเล็กน้อย

1.2.2 คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

ตาราง 22 คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน

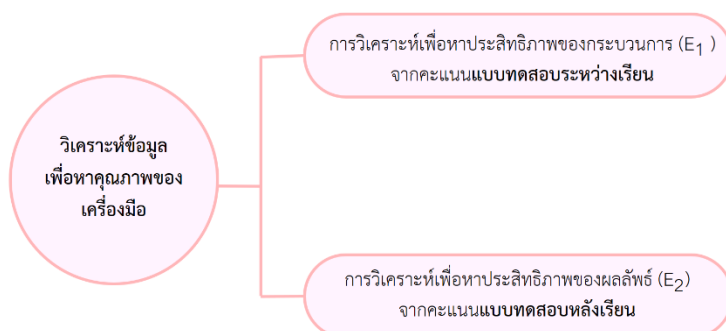
คนที่	คะแนน	ระดับคุณภาพ
1	82	ดีมาก
2	76	ดี
3	68	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	75.3	ดี

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มทดลองคิดเป็นร้อยละ 75.3 อยู่ในระดับคุณภาพดี โดยสามารถจัดตามระดับคุณภาพได้ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับคุณภาพดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 จำนวน 1 คน ระดับคุณภาพดี มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 - 79 จำนวน 1 คน และระดับคุณภาพปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยละ 60 - 69 จำนวน 1 คน

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหลังจากที่กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องกายภาพแห่งเรือ ส่งผลให้มีผลการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องกายภาพแห่งเรือ สำหรับชาวต่างชาติมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้สอนวรรณคดีเรื่องกายภาพแห่งเรือให้แก่ชาวต่างชาติได้

1.3 การวิเคราะห์ผลคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ จากกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าคุณภาพภาพของเครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่ การวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) การวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) มีรายละเอียดดังนี้

ภาพประกอบ 29 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1.3.1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) จากคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการ โดยกำหนดให้ E₁ พิจารณาคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนจำนวน 8 บท โดยใช้สูตรคำนวณค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัยดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

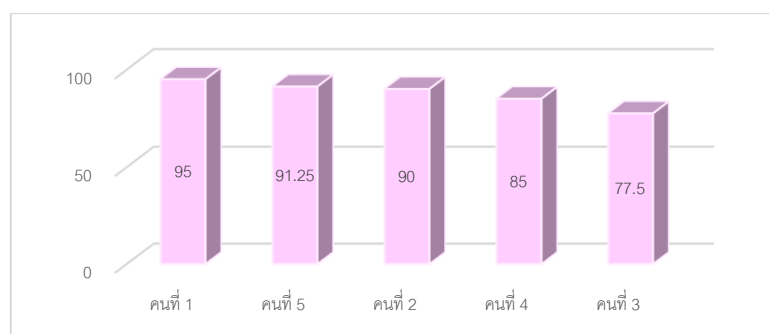
เมื่อ	E ₁	คือ	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่ได้มาจากคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน
	$\sum X$	คือ	คะแนนรวมแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มเป้าหมาย
	A	คือ	คะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างเรียนทุกบทรวมกัน
	N	คือ	จำนวนสมาชิกกลุ่มเป้าหมาย

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติมีแบบทดสอบระหว่างเรียนจำนวน 8 บท เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวนบทละ 10 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน แต่ละบทมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน รวมคะแนนทั้ง 8 บทมีข้อสอบ 80 ข้อ คะแนนเต็มทั้งหมด 800 คะแนน ซึ่งผลคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มเป้าหมายสรุปได้ดังนี้

ตาราง 23 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มเป้าหมาย

คนที่	คะแนนจากแบบทดสอบระหว่างเรียน								คะแนน เฉลี่ย รายบุคคล	ระดับ ผลการ เรียน
	บทที่ 1	บทที่ 2	บทที่ 3	บทที่ 4	บทที่ 5	บทที่ 6	บทที่ 7	บทที่ 8		
1	100	90	100	90	100	100	90	90	95	ดีมาก
2	100	80	90	90	90	100	80	90	90	ดีมาก
3	80	60	80	80	80	90	80	70	77.5	ดี
4	90	70	80	90	90	90	90	80	85	ดีมาก
5	100	90	100	80	90	100	90	80	91.25	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย รายบท	94	78	90	86	90	96	86	82	87.75	ดีมาก
$\sum x$	3510									
A	800									
N	5									
E_1	87.75									

จากตาราง 23 แสดงค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ หรือ E_1 มีค่าเท่ากับ 87.75 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $E_1 = 75$ แสดงให้เห็นว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้มีคุณภาพสามารถเสริมความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับวรรณคดีไทย ทั้งความรู้เรื่องวรรณศิลป์ในกาพย์เห่เรือ วัฒนธรรม ความเชื่อของคนไทย และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเรือพระราชพิธี นอกจากนี้กลุ่มเป้าหมายยังได้พัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดีหลังการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้วย

ภาพประกอบ 30 แผนภูมิแสดงคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มเป้าหมาย

จากภาพประกอบที่ 30 แผนภูมิค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้ง 8 บทของกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยระหว่างร้อยละ 77.5 - 95 สามารถแบ่งระดับผลการเรียนของกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 ระดับ คือระดับผลการเรียนดีมาก และระดับผลการเรียนดี กล่าวคือ ระดับผลการเรียนดีมากมีจำนวน 4 คน กลุ่มเป้าหมายที่ได้คะแนนมากที่สุดคือกลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 95 คะแนน ลำดับรองลงมาได้แก่ กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 91.25 คะแนน กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 90 คะแนน กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 85 คะแนน ส่วนระดับผลการเรียนดีมีจำนวน 1 คน มีค่าเฉลี่ย 77.5 คะแนน

คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มเป้าหมายที่มีค่าประสิทธิภาพมากที่สุด คือ บทที่ 6 เรื่องความงามของสาวชาววังในกาพย์เห่เรือ มีค่าเฉลี่ยคะแนนร้อยละ 96 อยู่ในระดับดีมาก เนื้อหาบทอ่านอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมความงามของสาวชาววังในอดีต ทั้งความงามด้านรูปลักษณ์ภายนอก และความประณีตงดงามของฝีมือสาวชาววัง ได้แก่ เครื่องแต่งกาย เครื่องหอม และการกรอมาลัย หลังจากศึกษาเครื่องมือวิจัยเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทที่ 6 จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ความคิดเห็นด้านเนื้อหา และด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

ตาราง 24 แสดงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับบทที่ 6

กลุ่มเป้าหมาย คนที่	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย
	ด้านเนื้อหา	ด้านการออกแบบ
1	เนื้อหาอ่านเข้าใจง่ายและอ่านสนุกเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยซึ่งน่าสนใจ	ภาพประกอบสีสันสดใส เนื้อหาแต่ละหน้าไม่มากเกินไป
2	บทที่อ่านสนุกคือบทที่ 6 เพราะเนื้อหาที่น่าสนใจ ทำให้รู้ว่าผู้หญิงชาววังสมัยก่อนมีการดูแลตนเอง และการทำความสะอาดเสื้อผ้าอย่างไร	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีรูปภาพประกอบสวย ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในบทอ่านมากขึ้น และช่วยให้จำเนื้อหาของเรื่องจากภาพในบทมากขึ้น

ตาราง 24 (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย คนที่	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ด้านเนื้อหา	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ด้านการออกแบบ
3	เนื้อหาในบทอ่านเข้าใจง่าย เพราะ เกี่ยวกับเรื่องผู้หญิงจึงเข้าใจง่าย และได้ เรียนรู้เกี่ยวกับหญิงสาวชาววัง เนื้อเรื่อง จึงน่าสนใจ	รูปภาพประกอบในบททำให้เข้าใจเนื้อหา มากยิ่งขึ้น สีสันสวยงาม ทำให้น่าอ่าน
4	เนื้อหาบทที่ 6 อ่านง่ายกว่าบทอื่นเพราะ คำศัพท์ไม่ยากมาก ในบทมีวรรณคดีให้ อ่านแต่มีคำแปลให้ด้วย ทำให้เข้าใจ เนื้อหามากขึ้น เนื้อหาอ่านสนุก น่าสนใจ	มีการใช้รูปภาพและอินโฟกราฟิกสีใน เนื้อหาทำให้เข้าใจง่าย รูปภาพสวยมี สีสันสดใส ทำให้บทอ่านน่าอ่านมาก
5	ชอบอ่านเนื้อหาบทที่ 6 เพราะอธิบาย เกี่ยวกับวัฒนธรรม มีคำราชาศัพท์ไม่ เยอะเท่าบทที่ 5 ทำให้อ่านง่าย คำแปล ของเนื้อหาวรรณคดีช่วยให้เข้าใจง่าย และ มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับความรู้ใน วรรณคดี ทำให้เนื้อหาอ่านสนุก	รูปภาพประกอบการอธิบายทำให้รู้จัก น้ำอบน้ำปรุง เครื่องหอมต่าง ๆ รูปภาพ ต่าง ๆ ช่วยให้การอ่านเนื้อหาเข้าใจง่าย มากยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงจึงสนใจเนื้อเรื่องในบทที่ 6 ซึ่งอธิบายลักษณะความงามของหญิงสาวชาววังของไทยในอดีต ได้แก่เครื่องหอมต่าง ๆ และการแต่งกายของสาวชาววัง ภาษาในบทอ่านใช้ภาษาที่อ่านง่ายเพราะมีคำอธิบายความหมายของวรรณคดีและมีคำราชาศัพท์ไม่มาก นอกจากนี้กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ที่ให้สัมภาษณ์ยังบอกเหตุผลเพิ่มเติมว่าชอบเนื้อหาในบทที่ 6 เพราะเกี่ยวกับวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีรูปภาพประกอบคำอธิบาย ช่วยให้น่าอ่านน่าสนใจ และช่วยให้จดจำเนื้อหาในเรื่องได้มากขึ้นอีกด้วย

บทที่มีค่าประสิทธิภาพรองมาคือ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ**กาพย์เห่เรือ** มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 94 อยู่ในระดับดีมาก กลุ่มเป้าหมายอธิบายว่าบทที่ 1 อ่านง่าย ถึงแม้มีคำราชาศัพท์จำนวนมาก แต่มีการแปลความหมายคำศัพท์ทำให้เข้าใจมากขึ้น อีกทั้งยังมีภาพประกอบจำนวนมากที่มีสีสันสดใส และมีการใช้อินโฟกราฟิกอธิบายเนื้อหา ซึ่งทำให้เข้าใจเนื้อหาในบทอ่านมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 78 อยู่ในระดับดีมาก แต่เป็นบทที่มีค่าประสิทธิภาพน้อยที่สุด บทที่ 2 อธิบายฉันทลักษณ์ของ**กาพย์เห่เรือ** ซึ่งประกอบด้วยโคลงสี่สุภาพ และกาพย์ยานี 11 รวมทั้งการแบ่งวรรคคำเพื่ออ่าน ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทที่ 2 ทั้งความคิดเห็นด้านเนื้อหา และด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ดังนี้

ตาราง 25 แสดงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับบทที่ 2

กลุ่มเป้าหมาย คนที่	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ด้านเนื้อหา	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ด้านการออกแบบ
1	เนื้อหาบทที่ 2 ค่อนข้างมีจำนวนมาก แต่มีความคล้ายกับคำประพันธ์ของกัมพูชา จึงไม่ค่อยยากมาก ส่วนที่ยากคือการแบ่งวรรคเพื่ออ่านกลอน เพราะต้องรู้เรื่องความหมายและการออกเสียงของคำศัพท์นั้น	สีที่ใช้เน้นข้อความช่วยอธิบายเนื้อหาให้เข้าใจง่ายมากขึ้น
2	บทที่ 2 เนื้อหาจำนวนมาก และต้องจำ ทั้งเสียงสัมผัส จำนวนคำ การอ่านวรรค คำ คำที่ต้องมีเอก โท แต่ทำให้รู้จักฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ไทยมากขึ้น ได้เห็นความแตกต่างของคำประพันธ์ไทยทั้ง 2 ประเภท	บทนี้มีรูปภาพประกอบน้อยกว่าบทอื่น แต่มีการใช้สีเน้นทำให้อ่านแล้วเข้าใจมากขึ้น

ตาราง 25 (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย คนที่	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ด้านเนื้อหา	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ด้านการออกแบบ
3	เนื้อหาบทที่ 2 มีจำนวนมาก ทำให้จำ เนื้อหาทั้งหมดไม่ได้ วรรณคดีที่อ่านยาก เพราะต้องแบ่งวรรคคำด้วย จึงทำไม่ค่อยได้ แต่ชอบคลิปเสียงการเห่เรือ รู้สึกมีพลังและ ไพเราะมาก	สีสันสดใส ถึงไม่มีรูปภาพประกอบมาก เหมือนบทที่ 1 แต่สีของข้อความช่วยให้ เข้าใจมากขึ้น
4	เนื้อหาบทนี้ยากมากกว่าบทที่ 1 เพราะต้อง จำคำประพันธ์ทั้ง 2 แบบ ต้องอ่านเนื้อหา ซ้ำจึงจะจำได้ แต่ได้ความรู้เรื่อง คำประพันธ์ของไทย	การจัดวางเนื้อหาเหมาะสม ถึงเนื้อหา มากแต่ใช้สีเน้นข้อความทำให้เข้าใจ เนื้อหาง่ายขึ้น
5	เรื่องที่ยากที่สุดในการเรียนวรรณคดีคือ จำคำที่สัมผัส คำเอก คำโท และการเว้น วรรคคำอ่าน ต้องรู้จักคำศัพท์จึงจะอ่านได้ ถูกต้อง	เนื้อหาบางหน้าค่อนข้างมาก โดยเฉพาะ เรื่องฉันทลักษณ์ จึงต้องช้อนอ่าน แต่เรื่อง อื่นเนื้อหาพอดีกับหน้า การใช้สีในบทที่ 2 กำลังพอดี อ่านแล้วสบายตา

จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า เนื้อหาในบทอ่านมีจำนวนมาก เพราะลักษณะคำประพันธ์ของ **กาพย์เห่เรือ** ประกอบด้วย โคลงสี่สุภาพ และกาพย์ยานี 11 การอธิบายฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ 2 ประเภทนี้ มีรายละเอียดมาก ทั้งคณะ คำสัมผัส การแบ่งคำในวรรคเพื่ออ่านวรรณคดี เป็นต้น นอกจากนี้ภาษาที่ใช้ในวรรณคดีเข้าใจยากต้องอาศัยการตีความ ทำให้ค่าประสิทธิภาพในบทที่ 2 น้อยกว่าบทอื่น ๆ ด้านการออกแบบกลุ่มเป้าหมายชอบการใช้สีเพื่อเน้นข้อความหรือการอธิบายเพิ่มเติม เพราะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น ถึงแม้เนื้อหาในบทที่ 2 จะยากสำหรับชาวต่างชาติแต่เป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้ได้รู้จักฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ไทยมากยิ่งขึ้น ถึงแม้บทที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพน้อยที่สุด แต่อยู่ในระดับผลการเรียนรู้สามารถพัฒนาความรู้เรื่องคำประพันธ์ไทยให้แก่กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักศึกษาชาวต่างชาติได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ข้างต้น ผู้วิจัย กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของกระบวนการไว้ 75 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มเป้าหมายคือ 87.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทั้ง 8 บท มีประสิทธิภาพช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** และช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ปรากฏใน **กาพย์เห่เรือ** ให้ชาวต่างชาติในระดับคุณภาพดีมาก

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ กำหนดให้เป็น E_2 พิจารณาจากแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้สูตรคำนวณค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัยดังนี้

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 คือ ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน

$\sum F$ คือ คะแนนรวมผลลัพธ์แบบทดสอบหลังเรียน

B คือ คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N คือ จำนวนสมาชิกกลุ่มเป้าหมาย

แบบทดสอบหลังเรียนเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้หลังจากที่กลุ่มเป้าหมายศึกษาเครื่องมือวิจัย ผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบของกลุ่มเป้าหมายสรุปผลได้ดังนี้

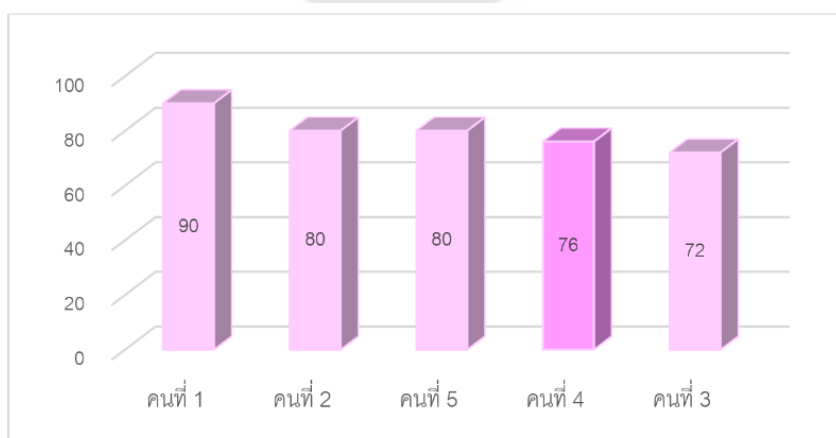
ตาราง 26 แสดงผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมาย

คนที่	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน	ระดับผลการเรียน
1	90	ดีมาก
2	80	ดีมาก
3	72	ดี

ตาราง 26 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน	ระดับผลการเรียน
4	76	ดี
5	80	ดีมาก
$\sum F$	398	
B	100	
N	5	
E_2	79.6	

จากตาราง 26 แสดงค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หรือ E_2 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.6 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $E_2 = 75$ แสดงให้เห็นว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้สามารถเสริมความรู้ให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้เรื่อง **กายภาพเหวี่ยง** ได้แก่ลักษณะคำประพันธ์ วรรณศิลป์ใน **กายภาพเหวี่ยง** รวมถึงความรู้เรื่องวัฒนธรรมที่แทรกอยู่ใน **กายภาพเหวี่ยง** ทั้งนี้เพราะแบบทดสอบหลังเรียนที่ผู้วิจัยออกแบบสามารถวัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ หลังจากการศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ของกลุ่มเป้าหมาย

ภาพประกอบ 31 แผนภูมิแสดงคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียน

จากภาพประกอบที่ 31 แสดงคะแนนของกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งระดับผลการเรียน เป็น 2 ระดับ ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่สอบได้คะแนนระดับผลการเรียนดีมากได้คะแนนตั้งแต่ 80-100 คะแนน มีจำนวน 3 คน ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 90 คะแนน กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 80 คะแนน และกลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 80 คะแนน ในขณะที่กลุ่มเป้าหมายที่สอบได้คะแนนระดับผลการเรียนดีสอบได้คะแนนตั้งแต่ 70-79 คะแนน มีจำนวน 2 คน ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 76 คะแนน และกลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 72 คะแนน ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหลังจากทำแบบทดสอบหลังเรียนเรียบร้อยแล้ว โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบหลังเรียน มีรายละเอียดดังนี้

ข้อสอบทั้ง 50 ข้อไม่ยากมาก มีทั้งข้อยากและข้อง่าย ข้อที่รู้สึกรู้สีกว่าง่าย เพราะจำเนื้อหาจากบทอ่านได้ แต่ข้อสอบที่เกี่ยวกับวรรณคดีค่อนข้างยาก โดยเฉพาะเรื่องการเว้นวรรคคำอ่านกลอน เพราะบางข้อไม่รู้จักคำศัพท์ จึงไม่แน่ใจว่าแบ่งวรรคคำอ่านถูกไหม ทำให้ทำข้อสอบที่ถามเกี่ยวกับวรรณคดีไม่ค่อยได้

คิดว่าทำถูกหลายข้อ เพราะจำเนื้อหาและรูปภาพในบทอ่านได้ แต่ข้อที่ถามเกี่ยวกับวรรณคดีนั้นไม่ค่อยแน่ใจ เนื้อหาอ่านนานแล้วก็เลยจำไม่ค่อยได้ ศัพท์ในวรรณคดียาก ศัพท์บางคำจำความหมายไม่ได้จึงทำไม่ค่อยได้ แต่เรื่องอื่น ๆ ทำได้

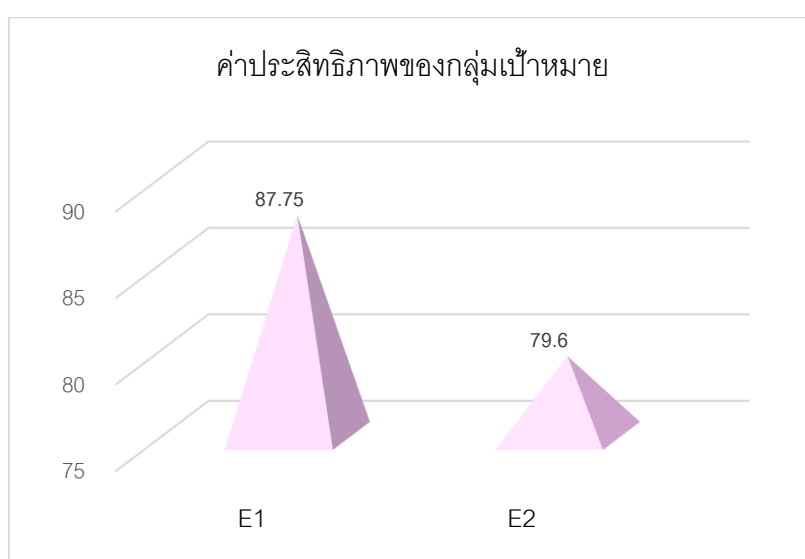
ข้อสอบที่ทำไม่ค่อยได้คือข้อสอบที่ถามเกี่ยวกับวรรณคดี ค่อนข้างยาก เพราะคำศัพท์ยาก แล้วเนื้อหาเรื่องคำประพันธ์ก็อยู่ในเนื้อหาบทต้นๆ ทำให้ลืมเนื้อหาบางเรื่อง แต่เนื้อหาบทท้าย ๆ ยังจำได้เพราะฟังอ่าน

ข้อสอบชุดนี้มีข้อยากหลายข้อ ยากกว่าข้อสอบที่ทำตอนหลังอ่าน แต่ละบท ข้อสอบท้ายบทหนูทำได้เพราะฟังอ่านเนื้อหาจบ แต่เนื้อหาในข้อสอบชุดนี้คือเนื้อหาทั้งหมด ทั้ง 8 บท ทำให้จำเนื้อหาบางส่วนไม่ได้ โดยเฉพาะเรื่องวรรณคดี แต่พยายามทำเต็มที่

ข้อสอบส่วนใหญ่ไม่ยากมาก ยังจำเนื้อหาในบทอ่านได้ แต่เนื้อหาที่ถามเกี่ยวกับวรรณคดีบางข้อทำไม่ได้เพราะคำศัพท์ยาก

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแบบทดสอบหลังเรียนสรุปได้ว่า แบบทดสอบมีทั้งข้อง่ายและข้อยาก ข้อสอบที่ทำได้เพราะยังจำเนื้อหาจากบทอ่านและจากรูปภาพได้ ส่วนข้อที่ยากคือเรื่องวรรณคดี ทั้งนี้เพราะเนื้อหาเรื่องลักษณะคำประพันธ์อยู่ในบทที่ 2 ทำให้ลืมเนื้อหาบางส่วน

อีกทั้งคำถามเกี่ยวกับวรรณคดีมีทั้งคำสัมผัส การแบ่งวรรคคำเพื่ออ่านวรรณคดี และคำศัพท์ยาก จึงทำให้แบบทดสอบหลังเรียนที่วัดความรู้เรื่องวรรณคดียากสำหรับกลุ่มเป้าหมาย จากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนและความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาเรื่องวรรณคดี โดยเฉพาะเรื่องคำประพันธ์ และคำศัพท์ เป็นเนื้อหาที่ยากสำหรับชาวต่างชาติ แต่ผู้เรียนชาวต่างชาติสามารถพัฒนาความรู้ โดยสะท้อนจากคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนที่มีผลการสอบอยู่ในระดับดีและดีมาก

ภาพประกอบ 32 แผนภูมิแสดงค่าประสิทธิภาพของกลุ่มเป้าหมาย

จากภาพประกอบ 32 สรุปค่าประสิทธิภาพคือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 87.75 และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 79.6 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $E_1/E_2 = 75/75$ แสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้สามารถเสริมความรู้กลุ่มเป้าหมายทั้งความรู้เรื่อง **กาพย์เห่เรือ** **ฉันทลักษณ์คำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่เรือ** **วรรณศิลป์ในกาพย์เห่เรือ** รวมถึงวัฒนธรรมไทย และสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดี คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งนี้เพราะกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบระหว่างเรียนที่ละบททันทีหลังจากศึกษาเนื้อหาในบทอ่านจบ จึงยังจำเนื้อหาและคำศัพท์ได้ ต่างจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนที่มีเนื้อหาครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 8 บท ทำให้กลุ่มเป้าหมายจำเนื้อหาไม่ได้ทั้งหมดโดยเฉพาะเนื้อหาในบทที่ 2 เรื่องฉันทลักษณ์มีเนื้อหาจำนวนมาก และอยู่ในบทต้น อีกทั้งเรื่องการแบ่งวรรคคำอ่านวรรณคดี

สำหรับชาวต่างชาติเป็นเรื่องยาก เพราะต้องต้องอ่านคำศัพท์ให้แง่แบ่งวรรคได้ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ กลุ่มเป้าหมายจึงทำให้แบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน

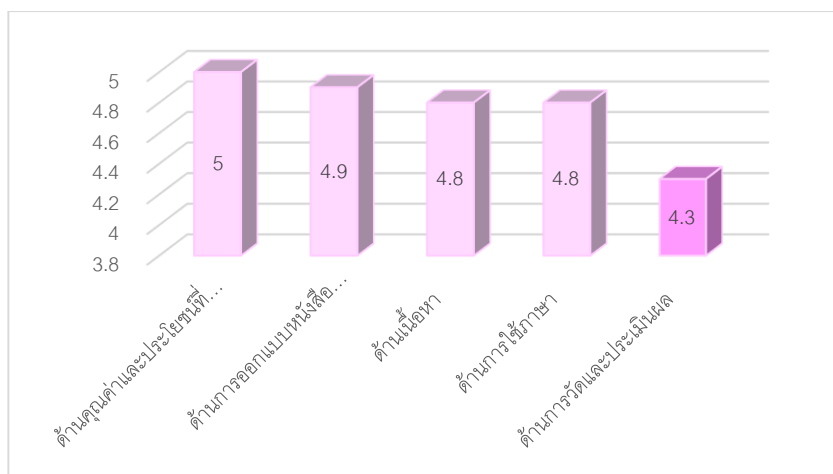
จากการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ และการหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของเครื่องมือ สรุปได้ว่า **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือสำหรับชาวต่างชาติ** มีค่าประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 87.75/79.6$ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $E_1/E_2 = 75/75$ แสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้สามารถช่วยเสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือให้นักศึกษาชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย

หลังจากที่กลุ่มเป้าหมายศึกษาเครื่องมือวิจัยครบทั้ง 8 บทและทำแบบทดสอบหลังเรียนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงให้กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจหลังใช้เครื่องมือวิจัย ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่ระบุว่า เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือสำหรับชาวต่างชาติ** ผู้วิจัยใช้มาตราแบบช่วง (Interval Scale) 5 ระดับและค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจเพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีสูตรการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และสรุปผลได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

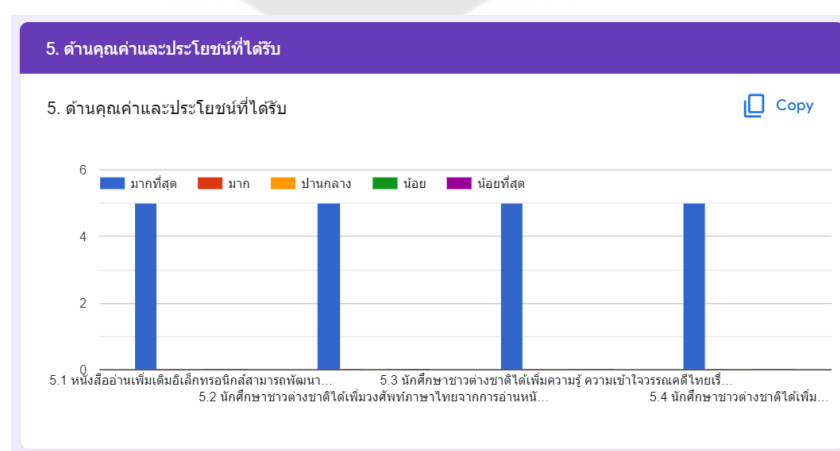
เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักศึกษา

ภาพประกอบ 33 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย

จากภาพประกอบที่ 33 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้เครื่องมือวิจัย พบว่า กลุ่มเป้าหมายพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.9 โดยแบ่งความพึงพอใจได้ 2 ระดับ ได้แก่ ความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.8 - 5.00 ประกอบด้วยด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านเนื้อหา และด้านการใช้ภาษา ส่วนความพึงพอใจที่ค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 4.3 คือความพึงพอใจด้านภาษา แต่จะรายการประเมินความพึงพอใจ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 รายการประเมินความพึงพอใจด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

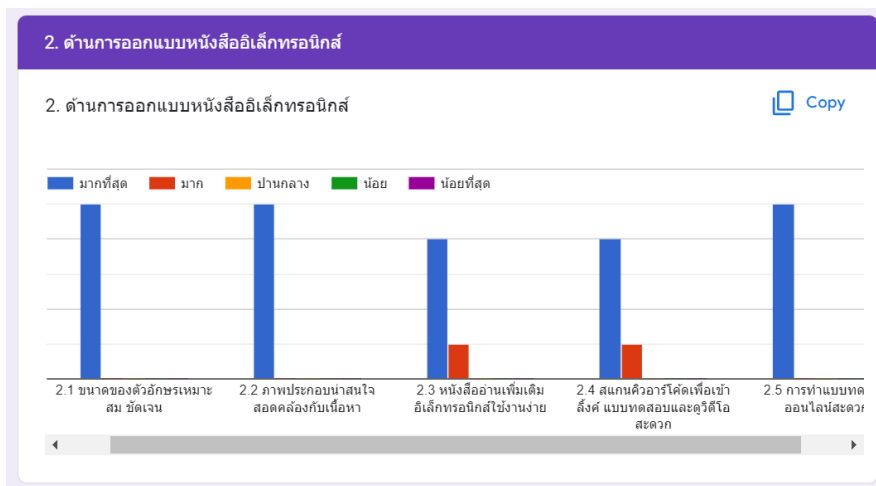
ภาพประกอบ 34 สรุปผลด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ จาก Google form

รายการประเมินความพึงพอใจด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับมีค่าเฉลี่ย 5 อยู่ใน ระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีหัวข้อย่อย 4 หัวข้อดังนี้ 1. หัวข้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เสริมความรู้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะ การอ่านวรรณคดี กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้เรื่องการแบ่งวรรคคำ และจังหวะการอ่าน **กาพย์เห่เรือ** ได้ถูกต้อง โดยผู้วิจัยแทรก QR Code เสียงอ่าน**กาพย์เห่เรือ** เพื่อให้ กลุ่มเป้าหมายฝึกอ่านออกเสียงด้วยตนเอง 2. หัวข้อนักศึกษาชาวต่างชาติได้เพิ่มวงศัพท์ ภาษาไทยจากการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คำศัพท์ส่วนใหญ่เป็นคำศัพท์ในวรรณคดี และมี คำราชาศัพท์ซึ่งไม่ใช่คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ ซึ่งเหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เรียนภาษาไทยในระดับสูง 3. หัวข้อนักศึกษาชาวต่างชาติได้ เพิ่มความรู้ ความเข้าใจวรรณคดีไทยเรื่อง**กาพย์เห่เรือ**มากขึ้น เพราะกลุ่มเป้าหมายได้พัฒนา ความรู้เกี่ยวกับ**กาพย์เห่เรือ**ทั้งเรื่องฉันทลักษณ์ ความงามทางภาษาที่ปรากฏในวรรณคดี และได้ เรียนรู้วิธีการอ่าน**กาพย์เห่เรือ**ที่ถูกต้อง และ 4. หัวข้อนักศึกษาชาวต่างชาติได้เพิ่มความรู้เรื่อง วัฒนธรรมไทยที่ปรากฏใน**กาพย์เห่เรือ**นั้น กลุ่มเป้าหมายได้เรียนเกี่ยวกับวรรณคดีและได้เรียนรู้ เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเชื่อที่ปรากฏในวรรณคดี ซึ่งช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจวรรณคดีมาก ยิ่งขึ้น และรู้จักแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ**กาพย์เห่เรือ** เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ไปศึกษาเรียนรู้ด้วย ตัวเองได้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากการศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ **เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ**ทั้งด้านการพัฒนาทักษะ การอ่านวรรณคดีไทย ได้เพิ่มวงศัพท์ใหม่ ๆ มีความรู้เรื่อง**กาพย์เห่เรือ** และความรู้เรื่องวัฒนธรรม ที่ปรากฏใน**กาพย์เห่เรือ** ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายอธิบายว่า

E-Book เล่มนี้ทำเป็นหนังสือเสริมความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยซึ่งตรงกับ วิชาวรรณกรรมไทยสำหรับชาวต่างชาติที่เรียน ทำให้ได้รู้จักฉันทลักษณ์วรรณคดีมากขึ้น และได้รู้จัก**กาพย์เห่เรือ** ได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยของสาวชาววังเพิ่มเติม

อ่านหนังสือเล่มนี้ได้ความรู้หลายอย่าง ได้รู้จักวรรณคดี ได้รู้จักลักษณะ วรรณคดีของไทย (ฉันทลักษณ์) มีรายละเอียดเยอะมาก ได้รู้จักวัฒนธรรมไทย ความเชื่อ ของคนไทย และได้รู้จักพระราชพิธีการเห่เรือของพระมหากษัตริย์ เมื่ออ่านจบแล้วทำให้ สนใจไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์เรือในบทที่ 8 เพราะต้องการไปเห็นเรือของจริง

2.2 รายการประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

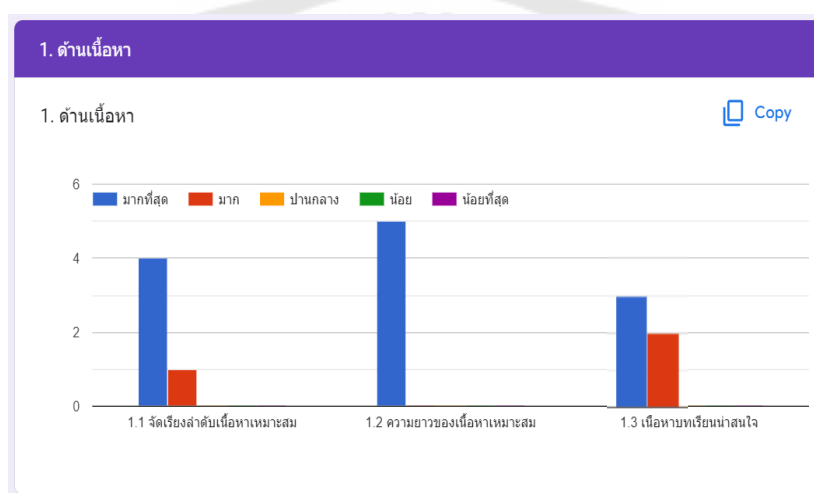
ภาพประกอบ 35 สรุปผลด้านการออกแบบ จาก Google form

รายการประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีค่าเฉลี่ย 4.9 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยหัวข้อที่ได้คะแนนมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 5 คือ หัวข้อขนาดของตัวอักษรเหมาะสม ชัดเจน หัวข้อภาพประกอบน่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหา และหัวข้อการทำแบบทดสอบออนไลน์สะดวก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา มีค่าเฉลี่ย 4.8 คือหัวข้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ใช้งานง่าย และหัวข้อสแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อเข้าถึงแบบทดสอบและดูวิดีโอสะดวก แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายพอใจการออกแบบ โดยพึงพอใจด้านขนาดตัวอักษรและภาพประกอบมากที่สุด เพราะขนาดตัวอักษรที่ผู้วิจัยออกแบบให้มีขนาดใหญ่ทำให้อ่านได้ชัดเจน ต่างจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทั่วไปที่ข้อความขนาดปกติเท่ากับการอ่านหนังสือที่เป็นรูปเล่ม นอกจากนี้รูปแบบตัวอักษรที่ผู้วิจัยเลือกใช้เป็นตัวอักษรหัวกลมซึ่งอ่านง่ายสำหรับชาวต่างชาติ รูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยเลือกใช้คือนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมัลติมีเดีย (multimedia e-book) เนื้อหาแต่ละบทจึงมีสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมความเข้าใจเนื้อหาในบทเรียน ประกอบด้วย รูปภาพกราฟิก อินโฟกราฟิกส์ และ QR Code รูปภาพกราฟิกส์ช่วยสร้างสีสันให้น่าอ่าน และช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจเนื้อหาที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ส่วนอินโฟกราฟิกส์ที่ใช้ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยสรุปเนื้อหาในบทอ่านให้เข้าใจง่ายมากขึ้นโดยการใช้อยู่ประกอบการอธิบายเนื้อหา และ QR Code ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ไม่ได้อยู่ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ แบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบท้ายบท แบบวัดความพึงพอใจ และวิดีโอสรุปเนื้อหาต่าง ๆ

ส่วนหัวข้อความสะดวกในการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และการสแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อเข้าถึงก็มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแนะนำเพิ่มเติมว่า

ถ้าเปลี่ยนจากการสแกน QR code เป็นลิงก์ที่สามารถกดเข้าได้เลยจะสะดวกกว่านี้ เพราะมีโทรศัพท์ของกลุ่มเป้าหมายบางคนไม่สามารถสแกน QR code ได้ แต่การทำแบบทดสอบออนไลน์สะดวก เพราะสามารถเห็นคะแนนการทำแบบทดสอบทันที และรู้ว่าตนเองทำผิดข้อใดบ้าง จะได้กลับไปอ่านบทวนเพิ่มเติม

2.3 รายการประเมินความพึงพอใจด้านเนื้อหา

ภาพประกอบ 36 สรุปผลด้านเนื้อหาจาก Google form

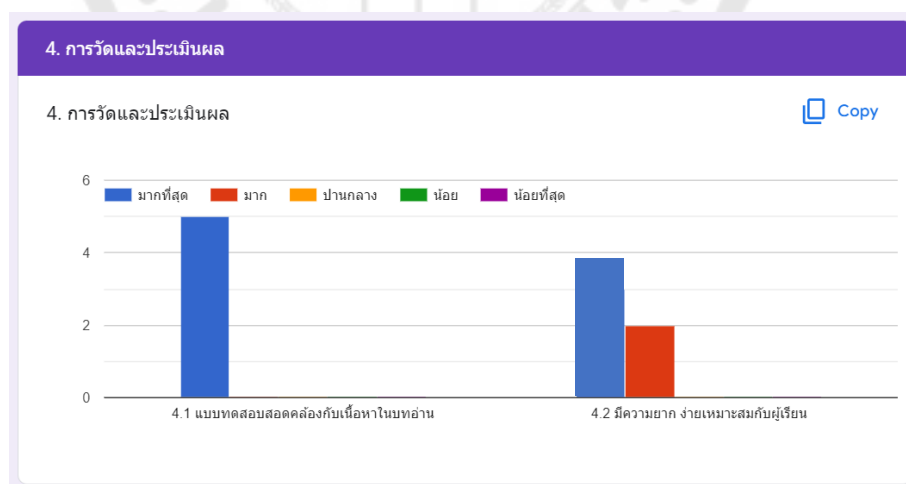
รายการประเมินความพึงพอใจด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.8 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด หัวข้อย่อยที่ได้คะแนนความพึงพอใจมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 5 คือ หัวข้อความยาวของเนื้อหาเหมาะสม หัวข้อรองลงมา มีค่าเฉลี่ย 4.8 คือ หัวข้อการจัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม และ หัวข้อความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ย 4.6 คือ หัวข้อเนื้อหาบทเรียนน่าสนใจ ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดทุกหัวข้อ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายพึงพอใจเนื้อหาในบทอ่านเพราะความยาวของเนื้อหาในแต่ละบทเหมาะสมกับการเป็นหนังสืออ่านเสริมความรู้เพราะเนื้อหาในบทอ่านไม่มากและไม่น้อยเกินไป เนื้อหาน่าสนใจเพราะได้เรียนรู้ทั้งภาษาในวรรณคดีและวัฒนธรรม มีการเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหา การจัดเรียงเนื้อหาเรียงตามลำดับความสำคัญ โดยเริ่มจากการอธิบายประวัติผู้แต่ง ที่มา ความสำคัญของวรรณคดี หลังจากนั้นจึงอธิบายชั้นตัวละครของกาพย์เห่เรือ วรรณศิลป์ในวรรณคดี เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักลักษณะคำประพันธ์เพื่ออ่าน

คำประพันธ์ได้อย่างถูกต้อง และรู้จักการเลือกใช้คำที่ไพเราะในวรรณคดีของกวี หลังจากนั้นจึงอธิบายวัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีและแหล่งเรียนรู้ โดยแต่ละบทมีองค์ประกอบของเนื้อหา ดังนี้ จุดประสงค์การเรียนรู้ บทอ่านภาษาและวัฒนธรรม คำศัพท์ บทอ่านเสริมความรู้ แบบทดสอบระหว่างเรียน และแหล่งอ้างอิง ผู้วิจัยจัดเรียงลำดับเนื้อหาเป็นระบบเดียวกันทุกบท เพื่อให้ต่อเนื่องกัน และเนื้อหาทุกหัวข้อเชื่อมโยงกัน จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับด้านเนื้อหา กลุ่มเป้าหมายอธิบายว่า

เนื้อหาในบทอ่านหลากหลาย ได้เรียนหลายเรื่องเกี่ยวกับวรรณคดี ทั้งอ่านวรรณคดี ชั้นบทกวี วัฒนธรรมต่าง ๆ และได้รู้จักพิพิธภัณฑสถานส่วนที่ยากของหนังสือเล่มนี้คือเรื่องชั้นบทกวี แต่ทำให้ได้รู้จักวรรณคดีของไทยมากยิ่งขึ้น ได้ฝึกอ่านวรรณคดี และรู้จักความไพเราะของวรรณคดี

เนื้อหาในหนังสือฯ ไม่มากเกินไป สามารถเนื้อหาภายในครึ่งชั่วโมง หากเนื้อหามากกว่านี้จะทำให้จำเนื้อหาทั้งหมดไม่ได้เพราะเนื้อหาบางเรื่องค่อนข้างยาก ต้องใช้การจำเยอะเช่นเรื่องชั้นบทกวี และเรื่องเรือพระราชพิธี เพราะต้องจำชั้นบทกวี และจำชื่อเรือ

2.4 รายการประเมินความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผล

ภาพประกอบ 37 สรุปผลด้านการวัดและประเมินผล จาก Google form

รายการประเมินความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ย 4.8 ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด มีหัวข้อย่อยดังนี้ หัวข้อแบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาในบทอ่าน มีค่าเฉลี่ย 5 และหัวข้อความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.6 ซึ่งทั้ง 2 หัวข้อมีค่าเฉลี่ย

ระดับพึงพอใจมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ ผู้วิจัยใช้การทำแบบทดสอบเพื่อวัดและประเมินผล ทั้งการวัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ตามแนวคิดของบลูม (Bloom's taxonomy) โดยกลุ่มเป้าหมายจะต้องทำแบบทดสอบผ่าน Google form ซึ่งสะดวกและสามารถรู้ผลการสอบได้ทันที เนื้อหาที่ใช้ถามคำถามมาจากบทอ่านจึงทำให้สามารถทำแบบทดสอบได้ ส่วนหัวข้อความพึงพอใจด้านความยากง่ายของการวัดประเมินผลได้คะแนนน้อยกว่าทั้งนี้เพราะกลุ่มเป้าหมายแสดงความคิดเห็นว่าแบบทดสอบที่ถามเกี่ยวกับวรรณคดีไทยยาก กลุ่มเป้าหมายอธิบายเกี่ยวกับการวัดประเมินผลว่า

เมื่อทำแบบทดสอบเรียบร้อยแล้วสามารถทราบคะแนนของตนเองได้ทันที หลังจากทำแบบทดสอบเสร็จ และสามารถดูได้ว่าคำตอบในข้อใดยังตอบไม่ถูกต้อง ทำให้สามารถกลับไปทบทวนเนื้อหาเรื่องนั้นได้

ข้อสอบเรื่องวัฒนธรรมสามารถทำได้ ตรงกับเนื้อหาที่อ่านในบทอ่าน แต่ข้อสอบเรื่องวรรณคดีค่อนข้างยาก การเข้าทำแบบทดสอบสะดวก แสกน QR Code ได้เลย ไม่ยุ่งยาก และรู้ผลคะแนนทันทีเมื่อทำเสร็จ

2.5 รายการประเมินความพึงพอใจด้านภาษา

ภาพประกอบ 38 สรุปผลด้านภาษา จาก Google form

รายการประเมินความพึงพอใจด้านภาษามีค่าเฉลี่ย 4.3 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจค่อนข้างมาก หัวข้อย่อยที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.2 คือ หัวข้อภาษาที่ใช้ชัดเจน

เข้าใจง่าย และหัวข้อรองลงมามีค่าเฉลี่ย 4.4 คือหัวข้อการใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายอธิบายว่า

เรื่องวรรณคดีภาษาค่อนข้างยาก ถ้ามีวรรณคดีในบทอ่านต้องอ่านคำแปล ด้านล่างควบคู่ไปด้วย ซึ่งช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องวรรณคดีมากขึ้น ความยากของการอ่านวรรณคดีคือต้องเรียบเรียงคำจากศัพท์ที่แปลด้วย จึงทำให้รู้สึกยากเพราะภาษาในวรรณคดีต่างจากภาษาที่ใช้พูดสื่อสาร

คำศัพท์ในวรรณคดีบางหน้าน้อยเกินไป มีคำศัพท์อีกหลายคำที่แปลไม่ได้ เพราะรู้จักคำศัพท์ในวรรณคดีน้อย ต้องอ่านการถอดคำประพันธ์ด้วยจึงจะเข้าใจ จึงรู้สึกว่าภาษาในบทอ่านที่เป็นวรรณคดียาก แต่ภาษาในบทอ่านเรื่องอื่นภาษาไม่ยาก อ่านเข้าใจง่าย

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่ากลุ่มเป้าหมายพึงพอใจด้านภาษาในระดับน้อยกว่าด้านอื่นเพราะเนื้อหาเรื่องวรรณคดีมีคำศัพท์ยาก การแปลความหมายวรรณคดีต้องใช้การตีความ กลุ่มเป้าหมายจึงรู้สึกว่ายากสำหรับชาวต่างชาติ แต่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยพัฒนาความรู้เรื่องวรรณคดีไทยซึ่งเหมาะสำหรับการเรียนภาษาไทยในระดับสูงของชาวต่างชาติ

เมื่อศึกษาเครื่องมือวิจัยเรียบร้อยแล้ว กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบระหว่างเรียน ทำแบบทดสอบหลังเรียน และทำแบบประเมินความพึงพอใจแล้ว ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อเครื่องมือวิจัย ทั้งภาพรวมเนื้อหา การออกแบบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ สรุปผลได้ดังนี้

ตาราง 27 แสดงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับเครื่องมือวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คนที่	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ
1	เนื้อหาในบทอ่านไม่มากเกินไป พอดีกับการอ่านเพื่อเสริมความรู้ ทำให้จำเนื้อหาแต่ละบทได้ ภาษาในบทอ่านเข้าใจง่าย ถึงจะมีเนื้อหาวรรณคดีที่มีศัพท์ยาก แต่ในเนื้อหาที่มีคำแปลอธิบายไว้ทำให้เข้าใจง่าย และได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ ส่วนการออกแบบเนื้อหาดีมากเพราะต้องออกแบบเนื้อหาเรื่องความยากง่ายในบทอ่านให้เหมาะสมกับนักศึกษาชาวต่างชาติทั้งชาวกัมพูชา และชาวจีนการออกแบบหนังสืออ่านสบายตา สีสวย ช่วยให้เนื้อหาในบทอ่านสนุกมากขึ้น

ตาราง 27 (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย คนที่	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ
2	เนื้อหาในหนังสือมีความหลากหลาย ได้ความรู้เรื่องวรรณคดี และวัฒนธรรม ทำให้ได้เรียนรู้วรรณคดีรอบด้าน ทำให้เนื้อหาในบทอ่านน่าสนใจ รูปภาพที่ใช้ประกอบเนื้อหาสวย ช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น
3	เนื้อหาในบทอ่านแต่ละบทกำลังพอดี เรื่องวัฒนธรรมอ่านสนุกที่สุด หนังสือมีรูปภาพเยอะทำให้หนังสือสวยงามน่าอ่าน ตอนแรกกังวลเรื่องการอ่านหนังสือแบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่พอได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้วอ่านง่าย เพราะตัวหนังสือใหญ่และมีสีสวย มี QR code สำหรับทำแบบทดสอบและฟังการเห่เรือ ทำให้หนังสือน่าสนใจ ต่างจากหนังสือทั่วไป
4	เนื้อหาในบทอ่านเหมาะกับผู้อ่าน เพราะมีทั้งเนื้อหายาก และเนื้อหาอ่านง่าย รูปภาพและอินโฟกราฟิกส์ช่วยให้จำเนื้อหาในบทได้ อิบุ๊กใช้งานสะดวก แต่การสแกน QR code เข้าทำแบบทดสอบ ไม่ค่อยสะดวก เพราะบางครั้งโทรศัพท์สแกนไม่ได้ จึงต้องส่งลิงก์ข้อสอบมาให้ ถ้าแบบทดสอบเป็นลิงก์ในหนังสือเลยน่าจะสะดวกมากกว่า
5	การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สวย น่าอ่าน เปิดอ่านง่าย เนื้อหาบทอ่านอ่านง่าย มีการอธิบายเนื้อหาวรรณคดี และวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ทำให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือหลาย ๆ เรื่อง และได้รู้จักพิพิธภัณฑสถานเรือพระราชพิธี ทำให้อยากไปดูเรือของจริง

ตาราง 28 แสดงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ

กลุ่ม เป้าหมายคนที่	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ
1	หนังสือเล่มนี้ทำให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับกาพย์เห่เรือที่เป็นวรรณคดีไทย ทำให้เห็นรูปแบบคำประพันธ์ไทย และได้รู้จักความสวยงามของภาษาไทย และวัฒนธรรมการเห่เรือของไทย

ตาราง 28 (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมายคนที่	ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ
2	ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ ถึงแม้เนื้อหาเรื่องคำประพันธ์จะยากกว่าบทอื่น แต่ก็ทำให้ได้รู้จักวรรณคดีไทยมากยิ่งขึ้น ได้เรียนรู้คำศัพท์เฉพาะใหม่มากขึ้น และได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของสาวชาววัง ความเชื่อเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ของไทย
3	รู้จักวรรณคดีไทย คำประพันธ์ไทยมากขึ้น และได้เรียนรู้เกี่ยวกับพิธีการเห่เรือ พิพิธภัณฑสถานเรือพระราชพิธี และได้รู้จักวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น ทำให้อยากไปดูความสวยของเรือพระราชพิธีที่พิพิธภัณฑสถานเรือพระราชพิธี
4	เรียนรู้เกี่ยวกับกาพย์เห่เรือ รูปแบบวรรณคดีไทย วัฒนธรรมของผู้หญิงในวัง และศิลปวัฒนธรรมไทยเกี่ยวกับเรือพระราชพิธีที่สวยงาม
5	ได้รู้จักลักษณะของกาพย์เห่เรือ และความสำคัญของกาพย์เห่เรือตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน และได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับกาพย์เห่เรือ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายอธิบายว่า กลุ่มเป้าหมายชอบเนื้อหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพราะได้เรียนรู้เกี่ยวกับกาพย์เห่เรือแบบรอบด้าน ทำให้ได้อ่านวรรณคดีโบราณของไทย ได้เรียนรู้ความไพเราะของภาษาในคำประพันธ์ไทย ได้เรียนรู้ฉันทลักษณ์ไทย วัฒนธรรมไทยและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับกาพย์เห่เรือ ทั้งการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค ความรู้เกี่ยวกับสาวชาววัง ความเชื่อเกี่ยวกับเรือพระราชพิธีและพระมหากษัตริย์ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในระดับสูง และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบเนื้อหาว่ามีรูปภาพประกอบ และมีการใช้อินโฟกราฟิกส์ช่วยให้เข้าใจเนื้อหา ทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์น่าอ่านมากยิ่งขึ้น เนื้อหามีการใช้ QR Code เพื่อฟังการเห่เรือ ช่วยให้เข้าใจจังหวะการเห่เรือและน้ำเสียงที่ใช้เห่เรือซึ่งไพเราะ ส่วนระดับความยากของเนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนในระดับปริญญาโท เพราะมีเนื้อหาและคำศัพท์เฉพาะสำหรับชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในระดับสูงต้องเรียนรู้

จากการหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย สรุปได้ว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติมีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2

คือ 87.75/79.6 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจการใช้เครื่องมืออยู่ในระดับความพึงพอใจมาก แสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์สำหรับชาวต่างชาติช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจวรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** วัฒนธรรม รวมถึงความเชื่อให้นักศึกษาชาวต่างชาติได้เรียนรู้

บทที่ 5

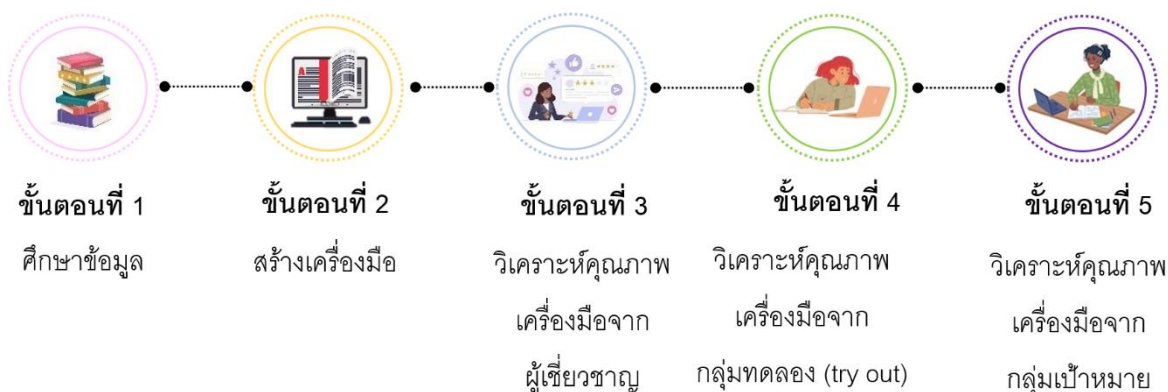
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปริญญานิพนธ์เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง กาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของ เครื่องมือวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ เมื่อได้ผลการวิเคราะห์เครื่องมือวิจัยแล้ว ผู้วิจัยสรุปหัวข้อต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ แบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบประเมิน ความพึงพอใจการใช้เครื่องมือวิจัย มีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ตามขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 39 ขั้นตอนการสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอนวรรณคดีสำหรับ ชาวต่างชาติเพื่อหาความสำคัญของการสอนภาษาไทยให้นักศึกษาชาวต่างชาติ รวมถึง คัดเลือกวรรณคดีที่สามารถสอนนักศึกษาชาวต่างชาติได้ โดยเก็บข้อมูลจาก

การสัมภาษณ์นักศึกษาชาวต่างชาติ การศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ และการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาชาวต่างชาติเรื่องการสอนวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ สรุปได้ว่าการเรียนวรรณคดีจำเป็นต้องใช้ทักษะทางภาษาระดับสูงโดยเฉพาะการอ่านร้อยกรอง การสอนวรรณคดีจึงเหมาะสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่เรียนในระดับปริญญาโท เพราะผู้เรียนมีวงศัพทักกว้างมากขึ้น และมีทักษะทางภาษามากกว่าการเรียนในระดับปริญญาตรี ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาที่ใช้ในวรรณคดีได้ดียิ่งขึ้น ส่วนเนื้อหาที่ผู้เรียนชาวต่างชาติชื่นชอบมากที่สุดเมื่อเรียนวรรณคดีคือการเรียนวัฒนธรรมไทยจากการเรียนวรรณคดีไทยทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีชีวิต ตลอดจนแนวคิดของคนไทย และทำให้การเรียนวรรณคดีสนุกมากยิ่งขึ้น

1.2 ศึกษาเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือ จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาวรรณคดีทั้งด้านวรรณศิลป์ในวรรณคดี วัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณคดี รวมถึงความรู้เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับกาพย์เห่เรือ เช่น พระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค โดยผู้วิจัยศึกษาจากหนังสือเรือพระราชพิธี (กระทรวงวัฒนธรรม 2558) เรือพระราชพิธี และเห่เรือมาจากไหน (สุจิตต์, 2554) และเรือพระราชพิธี กระบวนพยุหยาตราทางชลมารค (สมบัติ, 2550) นอกจากนี้กาพย์เห่เรือยังเชื่อมโยงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ซึ่งเป็นสถานที่ให้ความรู้และจัดแสดงเกี่ยวกับพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากหนังสือนำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี (กรมศิลปากร และ ราตรี, 2546) และเข้าชมพิพิธภัณฑ์ผ่านเว็บไซต์ virtualmuseum.finearts.go.th/royalbarge ซึ่งเป็นการเข้าชมแบบพิพิธภัณฑ์เสมือนจริง เป็นต้น

1.3 ผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี และหาความเชื่อมโยงระหว่างกาพย์เห่เรือ และพิพิธภัณฑ์ โดยพบว่าจุดเด่นของพิพิธภัณฑ์คือเรือพระราชพิธีทั้ง 8 ลำ โดยมีโซนเรือรูปสัตว์ที่คล้ายกับเรือพระราชพิธีที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ จำนวน 5 ลำ

1.4 เมื่อได้ขอบเขตเนื้อหาแล้วผู้วิจัยจึงศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากหนังสือ E-book หนังสือพูดได้ (ไพฑูรย์, 2551) และหนังสือ Desktop publishing สู่ e-book เพื่อส่งเสริมการใฝ่รู้ของผู้เรียนยุคดิจิทัล (จินตวิทย์, 2555) โดยศึกษา

ทั้งความสำคัญ ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งขั้นตอนการสร้างเพื่อเป็นแนวทางการสร้างและการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้เหมาะสมกับเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ** ประกอบด้วยบทอ่านจำนวน 8 บท ได้แก่ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกาพย์เห่เรือ บทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์ บทที่ 3 “การเลือกใช้คำ” เพื่อสร้างวรรณศิลป์ บทที่ 4 “อุปมา” ในวรรณคดี บทที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค บทที่ 6 ความงามของสาวชาววังในกาพย์เห่เรือ บทที่ 7 พระมหากษัตริย์กับความเชื่อที่เกี่ยวกับเรือพระราชพิธี และบทที่ 8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเรือพระราชพิธี แต่ละบทประกอบด้วยบทอ่าน คำศัพท์ บทอ่านเสริมความรู้ และแบบทดสอบระหว่างเรียน นอกจากนี้ยังมีแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 50 ข้อ โดยใช้หลักการออกข้อสอบเพื่อวัดความรู้ด้านพุทธิพิสัย แนวคิดการลำดับขั้นการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's taxonomy) และแบบประเมินความพึงพอใจการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ

ภาพประกอบ 40 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินที่ใช้ประกอบด้วยแบบประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติของผู้เชี่ยวชาญ ประเมิน 5 ด้าน ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ย 4.53 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยหัวข้อที่มีคุณภาพระดับดีมากมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านการวัดและประเมินผล และหัวข้อที่มีคุณภาพระดับดี มี 1 ด้าน คือด้านภาษา และแบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Congruence : IOC) มีค่าความตรงตามเนื้อหา หรือ IOC ทุกบทมีค่าเท่ากับ 1 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีประสิทธิภาพ ค่าถามที่ใช้ในแบบทดสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อประเมินคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เครื่องมือวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง จำนวน 3 คน โดยกลุ่มทดลองศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และทำแบบทดสอบระหว่างเรียนแต่ละบท หลังจากนั้นจึงทำแบบทดสอบหลังเรียน ผลการทดลองพบว่า คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 83.7 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.3 อยู่ในระดับคุณภาพดี แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวิจัยมีคุณภาพสามารถนำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายได้ ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยหลังนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน และกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย คือ $E_1 / E_2 = 75/75$ โดย ค่า E_1 คือค่าประสิทธิภาพของกระบวนการที่ได้จากคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทั้ง 8 บท ส่วนค่า E_2 คือค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน หลังจากนั้นจึงให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบประเมินความพึงพอใจ เมื่อเก็บข้อมูลครบแล้วผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้วิเคราะห์ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ หรือ $E_1 = 87.75$ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ค่าเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้ง 8 บทมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 78 – 96 ระดับคุณภาพดีและดีมาก ส่วนค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หรือ $E_2 = 79.6$ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมายรายบุคคลอยู่ระหว่างร้อยละ 72 - 90 อยู่ในระดับผลการเรียนดีและดีมาก แสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เล่มนี้มีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจวรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** ของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าแบบทดสอบหลังเรียน เพราะกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบทันทีหลังจากการอ่านบทอ่านแต่ละบทเรียบร้อยแล้ว

จึงยังจำเนื้อหาในบทเรียนได้ ในขณะที่การทำแบบทดสอบหลังเรียนกลุ่มเป้าหมายต้องประมวลความรู้ที่อ่านตั้งแต่บทที่ 1 – บทที่ 8 เพื่อทำแบบทดสอบ จึงทำให้ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียน แต่คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนอยู่ในระดับดีและดีมาก แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้เรื่อง **กาพย์เห่เรือ** รวมถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีหลังจากที่ศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เล่มนี้

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ย 4.9 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยการประเมินมีคะแนนระหว่าง 4.3 - 5 คะแนน รายการประเมินความพึงพอใจที่ได้รับคะแนนสูงสุดมีค่าเฉลี่ย 5.00 คือ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายได้ประโยชน์จากการศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เล่มนี้ และเครื่องมือวิจัยมีประสิทธิภาพช่วยเสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** สำหรับกลุ่มเป้าหมายได้ โดยสามารถสรุปความรู้ที่กลุ่มเป้าหมายได้จากการศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** สำหรับชาวต่างชาติได้ 5 ข้อ ดังนี้

ภาพประกอบ 41 ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1. ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือ

ความรู้ที่กลุ่มเป้าหมายได้จากการอ่านวรรณคดีเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** คือประวัติผู้แต่ง ที่มา ความสำคัญ คุณลักษณะของ **กาพย์เห่เรือ** โดยความรู้ต่าง ๆ อยู่ในเนื้อหาบทอ่านในบทที่ 1 และบทที่ 2 เนื้อหาบทที่ 1 อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ **กาพย์เห่เรือ** เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรู้ที่มา ความสำคัญ ประวัติผู้แต่ง เนื้อเรื่องย่อ รวมทั้งเหตุผลที่พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศต้องเสด็จพระราชดำเนินไปนมัสการรอยพระพุทธรูปบาท ส่วนเนื้อหาบทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์

เนื้อหาในบทอ่านประกอบด้วยคำอธิบายชั้นลักษณะของ **กาพย์เห่เรือ** ได้แก่ โคลงสี่สุภาพ และ กาพย์ยานี 11 รวมทั้งการแบ่งวรรคคำเพื่ออ่าน **กาพย์เห่เรือ** และทำนองการเห่เรือ เนื้อหาในบทดังกล่าวนอกจากเสริมความรู้วรรณคดีไทยแล้ว ยังพัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดี ซึ่งช่วยให้รู้จัก การเว้นวรรคคำอ่านวรรณคดีให้ถูกต้องด้วย เนื้อหาในบทอ่านจึงประกอบด้วยบทอ่าน วิธีทัศน การอ่านกาพย์เห่เรือและทำนองการเห่เรือ เพื่อให้ฝึกอ่านออกเสียงวรรณคดี และ เป็นการเสริมความรู้เรื่องการแปลความวรรณคดี โดยผู้วิจัยแทรกเนื้อหาของวรรณคดีเพื่อให้ กลุ่มเป้าหมายฝึกอ่านในทุก ๆ บท

2. วรรณศิลป์ในกาพย์เห่เรือ

ผู้วิจัยคัดเลือกวรรณศิลป์ที่ปรากฏซ้ำมากที่สุด ได้แก่ คำไวพจน์ คำพ้องรูป พ้องเสียง คำซ้ำ อุปมาโวหาร ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 บท เพื่อช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับการใช้ วรรณศิลป์รูปแบบต่าง ๆ ให้วรรณคดีไพเราะ โดยบทที่ 3 “การเลือกใช้คำ” เพื่อสร้างวรรณศิลป์ อธิบายการเล่นคำที่ปรากฏใน **กาพย์เห่เรือ** ได้แก่ คำไวพจน์ คำพ้องรูปพ้องเสียง และคำซ้ำ ส่วนเนื้อหาบทที่ 4 “อุปมา” ในวรรณคดี อธิบายลักษณะความเปรียบที่กวีใช้ใน **กาพย์เห่เรือ** ซึ่งอุปมาคือวรรณศิลป์ที่ปรากฏมากที่สุดใน **กาพย์เห่เรือ** สามารถแบ่งลักษณะความเปรียบได้ ดังนี้ การเปรียบลักษณะเรือพระราชพิธี การเปรียบธรรมชาติ และการเปรียบอารมณ์เศร้าของกวี เนื้อหาในบทดังกล่าวช่วยให้ได้เรียนรู้กลวิธีทางวรรณศิลป์ ที่กวีใช้เพื่อสื่อความถึงผู้อ่านได้ตรง ตามที่กวีต้องการสื่อสารมากที่สุด

3. วัฒนธรรมและความเชื่อที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ

การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและความเชื่อที่ปรากฏใน **กาพย์เห่เรือ** ได้แก่ พระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค วัฒนธรรมเกี่ยวกับสาวชาววัง และความเชื่อ เกี่ยวกับเรือพระราชพิธีและพระมหากษัตริย์ไทย โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 บท ได้แก่ เนื้อหาในบทที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค ในวรรณคดีมีการกล่าวถึงการเสด็จพระราชดำเนินด้วย กระบวนพยุหยาตราทางชลมารคในบทเริ่มต้น คือ “พระเสด็จโดยแดนชล ทรงเรือต้นงามเฉิดฉาย” เนื้อหาในบทอธิบายความสำคัญของพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตรา ทางชลมารคในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงองค์ประกอบของการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค ได้แก่ การเห่เรือ การประโคมดนตรี ประเภทเรือพระราชพิธี และการจัดกระบวนเรือแบบดาวล้อม เดือน ซึ่งทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจความสำคัญของการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคมากยิ่งขึ้น เนื้อหาในบทที่ 6 อธิบายลักษณะของสาวชาววัง เพราะกวีนำลักษณะของนางผู้เป็นที่รัก

เปรียบกับธรรมชาติที่พบระหว่างการเดินทาง จึงสรุปลักษณะของนางผู้เป็นที่รักซึ่งเป็นสาวชาววัง นอกจากนี้ยังปรากฏวัฒนธรรมของสาวชาววังอื่น ๆ ได้แก่ การทำเครื่องหอม เครื่องแต่งกาย การกรอมมาลัย ส่วนเนื้อหาบทที่ 7 อธิบายความเชื่อของคนไทยเรื่องการอวตารลงมาเกิดของเทพเจ้า ซึ่งเชื่อมโยงกับความเชื่อเรื่องเรือพระราชพิธีและสัตว์พาหนะของเทพเจ้าที่นำมาสร้างเป็นเรือพระราชพิธี ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจที่มาของโขนเรือรูปต่าง ๆ ซึ่งมีที่มาจากความเชื่อเรื่องการอวตารลงมาเกิดของพระมหากษัตริย์ และเข้าใจคติความเชื่อที่แทรกอยู่ในวัฒนธรรมไทยในอดีตและปัจจุบันมากยิ่งขึ้น เนื้อหาความรู้เรื่องวัฒนธรรมและความเชื่อเบื้องต้นช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจเนื้อหาในวรรณคดีมากยิ่งขึ้น

4. แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภาพยนต์เรือ

แหล่งการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวรรณคดีเรื่องภาพยนต์เรือ คือพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีเป็นสถานที่จัดแสดงเรือพระราชพิธีที่ใช้ในพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค และจัดแสดงวรรณคดีไทยเรื่องภาพยนต์เรือแปลเป็นภาษาอังกฤษไว้ให้นักท่องเที่ยวศึกษา เนื้อหาบทที่ 8 อธิบายการจัดแสดงและนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ และโขนเรือพระราชพิธีที่มีคล้ายเรือพระราชพิธีที่ปรากฏชื่อในภาพยนต์เรือได้แก่ เรือสุวรรณหงส์ เรือครุฑยุคนาค และเรือนาค เนื้อหาในบทอ่านอธิบายให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีกับวรรณคดีเรื่องภาพยนต์เรือ

5. คำศัพท์

ชุดคำศัพท์ที่ปรากฏในบทอ่านมี 3 ชุด ได้แก่ คำศัพท์ที่ปรากฏในวรรณคดี คำราชาศัพท์ และคำไวพจน์ที่ปรากฏในวรรณคดี โดยคำศัพท์ที่ปรากฏในวรรณคดีบางคำเป็นนามธรรม เช่น คำว่า ราพิง เป็นต้น ส่วนคำราชาศัพท์ปรากฏส่วนมากอธิบายเกี่ยวกับกวีเพราะกวีเป็นโอรสของพระมหากษัตริย์ ดังนั้นจึงใช้คำราชาศัพท์ในประวัติของกวี และคำราชาศัพท์ในวรรณคดี คำศัพท์ดังกล่าวเป็นคำศัพท์เฉพาะ ดังนั้นการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ๙ เล่มนี้จึงช่วยเพิ่มวงศัพท์เกี่ยวกับวรรณคดีและคำราชาศัพท์ ซึ่งเหมาะกับผู้เรียนในระดับสูง โดยคำศัพท์ในบทอ่านอธิบายความหมายไว้ด้านล่างในหน้าเดียวกัน ทั้งนี้เพราะเนื้อหาในบทอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเนื้อหาค่อนข้างยาก การอธิบายคำศัพท์ในหน้าย่อมนำไปสู่สะดวกต่อการอ่าน การอธิบายคำศัพท์ที่ปรากฏในบทอ่านมีทั้งคำอ่านภาษาไทย ความหมายคำศัพท์ และหากเป็นคำราชาศัพท์จะระบุไว้ในวงเล็บท้ายคำศัพท์นั้น

การพัฒนาหนังสือเล่มนี้ให้เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นการปรับให้สอดคล้องกับการเรียนในศตวรรษที่ 21 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะคล้ายหนังสือที่เป็นรูปเล่มทั่วไป แต่แสดงผลในลักษณะมัลติมีเดีย จึงสามารถเข้าถึงสะดวกรวดเร็ว สามารถอ่านเอกสารผ่านทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ตลอดเวลา และมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจสามารถแสดงผลด้วยรูปภาพที่มีสีสวย ข้อความในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถขยายตัวอักษรหรือลดขนาดตัวอักษรได้ตามต้องการ มีเสียง หรือมัลติมีเดียต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาบทอ่านบทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์ จุดประสงค์การเรียนรู้ในบทที่ 2 ว่าต้องการให้ผู้เรียนอ่านกาพย์เห่เรือให้ถูกต้อง ดังนั้นจึงต้องมีการเพิ่มเสียงการอ่านกาพย์เห่เรือ เพื่อฝึกการอ่านออกเสียง นอกจากนี้ยังมีเสียงการเห่เรือเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รู้จักลักษณะการเห่เรือทำนองต่าง ๆ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และรูปแบบการสอนในปัจจุบัน ปัจจุบันจึงมีการประยุกต์ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษามากขึ้น เพื่อใช้แทนหนังสือหรือใช้เป็นสื่อเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยตนเองที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ โดยเริ่มด้วยการอธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกาพย์เห่เรือ ทั้งที่มา ความสำคัญ ประวัติผู้แต่ง เนื้อเรื่องย่อ ลักษณะคำประพันธ์ วิธีการอ่านกาพย์เห่เรือ วรรณศิลป์ที่โดดเด่น ความเปรียบในกาพย์เห่เรือ พระราชนิพนธ์เสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค วัฒนธรรมเกี่ยวกับสาวชาววัง ความเชื่อเกี่ยวกับเรือพระราชนิพนธ์และพระมหากษัตริย์ไทย ช่วยให้นักกลุ่มเป้าหมายเข้าใจวรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือมากยิ่งขึ้น และเชื่อมโยงสู่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชนิพนธ์ และใช้วิธีเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งการอ่านออกเสียง การเรียนรู้เกี่ยวกับการแปลวรรณคดี การเรียนรู้วัฒนธรรมควบคู่กับการเรียนวรรณคดี และการทัศนศึกษา

2. อภิปรายผลการวิจัย

วรรณคดีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทยมีคุณค่าด้านการบอกเล่าประวัติศาสตร์ สะท้อนวิถีชีวิต ประเพณี ความเชื่อ และวัฒนธรรมของคนในสมัยนั้น วรรณคดีจึงเป็นแหล่งความรู้ที่บันทึกวัฒนธรรมทางสังคมที่สืบทอดต่อกันมา การเรียนวรรณคดีทำให้ชาวต่างชาติเห็นวัฒนธรรมที่หลากหลายแง่มุม ทั้งเข้าใจวิถีชีวิต วัฒนธรรมไทย ประเพณี หรือความเชื่อของคนไทยจากการอ่านวรรณคดีไทย ดังที่ สิทธา พิณภูวดล (2515, น. 11) กล่าวถึงการศึกษาวรรณคดีว่า “วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ดังนั้นการศึกษาวรรณคดีจึงเป็นพาหนะนำไปสู่ความจริงที่หลากหลาย

ของวัฒนธรรม เช่น การใช้ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความนิยม รสนิยม อุดมคติ การแต่งกาย การครองชีพ”

ภาพยนต์เหวี่ยงเป็นวรรณคดีเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญของไทย ได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างการแต่งคำประพันธ์ประเภทภาพยนต์เหวี่ยงเพื่อใช้ในพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคของพระมหากษัตริย์ในยุคต่อมา โดยครั้งล่าสุดจัดขึ้นในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (กรมศิลปากร, 2553, น. 6) ปัจจุบันเรือพระราชพิธีที่ใช้ในการเสด็จพระราชดำเนินด้วยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคจัดแสดงไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี นอกจากนี้**ภาพยนต์เหวี่ยง**ยังมีความสำคัญกับการศึกษาไทยเพราะ**ภาพยนต์เหวี่ยง**เป็นวรรณคดีที่มีความโดดเด่นด้านวรรณศิลป์ โดยกระทรวงศึกษาธิการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, น. 111) อธิบายคุณค่าของ**ภาพยนต์เหวี่ยง**ว่า “เป็นวรรณคดีเอกประเภทภาพยนต์เหวี่ยง ดีเด่นในด้านวรรณศิลป์ไพเราะด้วยเสียงสัมผัส ทั้งสัมผัสในและสัมผัสพยัญชนะ มีการใช้คำอย่างประณีตในทุกวรรค” นอกจากความไพเราะด้านภาษาในวรรณคดี เนื้อหาของ**ภาพยนต์เหวี่ยง**ยังแทรกความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและความเชื่อของคนไทย กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้เป็นวรรณคดีเลือกเรียนในช่วงชั้นที่ 4 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกำหนดให้เป็นบทอาขยานหลักของช่วงชั้นที่ 4 (กรมวิชาการ, 2542, น. 110) **ภาพยนต์เหวี่ยง**จึงเป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าสามารถใช้เป็นสื่อการสอนเพื่อให้ชาวต่างชาติได้รู้จักวรรณคดีไทยที่มีความไพเราะ อีกทั้งยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อของคนไทยอีกด้วย

ปัจจุบันการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติจะได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก แต่สื่อการสอนวรรณคดีไทยและวัฒนธรรมที่แทรกการแนะนำแหล่งเรียนรู้หรือสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยยังมีจำนวนน้อย ดังนั้นหากมีหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยและวัฒนธรรมควบคู่กับการท่องเที่ยว ย่อมทำให้การเรียนภาษาไทยและวรรณคดีไทยมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 ที่เกิดขึ้นทุกประเทศทั่วโลกในปัจจุบัน ส่งผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป หรือแม้กระทั่งการศึกษาก็ต้องปรับตัวตามสถานการณ์ สถาบันการศึกษาหลายแห่งต้องจัดการสอนรูปแบบการเรียนออนไลน์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และเข้าถึงสะดวก

ถึงแม้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้ให้ความรู้เรื่องพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี แต่ผู้วิจัยต้องการให้กลุ่มเป้าหมายไปทัศนศึกษาที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี แต่ผู้วิจัยต้องการให้กลุ่มเป้าหมายไปทัศนศึกษาที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

อิเล็กทรอนิกส์ฯ เรียบร้อย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีประสบการณ์ตรง และเข้าใจถึงความยิ่งใหญ่ ความประณีต ความสวยงามของเรือพระราชพิธีที่กวีต้องการสื่อสารผ่าน **ภาพยนต์เหวี่ยง** และได้เกิดความรู้เรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับเรือพระราชพิธี เช่น ความเชื่อเรื่องแม่ย่านางเรือ หรือภูมิปัญญาของคนไทยในการนำเรือพระราชพิธีออกจากคูเรือ การเรียนรู้ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ เล่มนี้จึงสอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ตรง (Direct learning experience) ตามทฤษฎีกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ของเอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale) และเป็นการเพิ่มทัศนคติที่ดีที่มีต่อการเรียนวรรณคดีไทย แต่เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 จึงทำให้กลุ่มเป้าหมายไม่สะดวกที่จะเดินทางไปพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเรือพระราชพิธีได้ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของ **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องภาพยนต์เหวี่ยง สำหรับชาวต่างชาติ** บทที่ 8 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีที่ได้คะแนนไม่สูงมากนัก เพราะกลุ่มเป้าหมายยังไม่มีโอกาสได้ไปทัศนศึกษาในสถานที่จริง

จากการสร้างเครื่องมือวิจัยทั้ง 8 บท บทที่ผู้วิจัยพบปัญหาการสร้างมากที่สุดคือบทที่ 2 เรื่องลักษณะคำประพันธ์ เพราะเนื้อหาในบทมีจำนวนมาก และมีรายละเอียดที่ต้องอธิบายจำนวนมากเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายบรรลุจุดประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ 2 ข้อ คือ สามารถอธิบายชั้นทลักษณ์ของ **ภาพยนต์เหวี่ยง** และอ่าน **ภาพยนต์เหวี่ยง** ถูกต้อง ปัญหาที่พบในการออกแบบเนื้อหาในบทที่ 2 คือ การเรียงลำดับเนื้อหาเพื่ออธิบายชั้นทลักษณ์ของ **ภาพยนต์เหวี่ยง** ให้อ่านเข้าใจง่าย และการจัดวางเนื้อหาในแต่ละหน้าเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายมากที่สุด เพราะเป็นหนังสือที่กลุ่มเป้าหมายศึกษาด้วยตนเอง ดังนั้นเนื้อหาในบทจะต้องเขียนอธิบายให้ชัดเจนโดยใช้สีเน้นข้อความเพื่อช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจเนื้อหาตรงตามที่คุณวิจัยต้องการสื่อสาร ถึงแม้กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างจะแสดงความคิดเห็นตรงกันว่าเนื้อหาบทที่ 2 ยากที่สุด แต่คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียนอยู่ในระดับดี หมายความว่ากลุ่มเป้าหมายได้พัฒนาความรู้เรื่องลักษณะคำประพันธ์ และเนื้อหาในบทอ่านเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวต่างชาติที่ลงเรียนนิสิตชาววรรณกรรมไทยเพื่อชาวต่างชาติ และเรียนภาษาไทยในระดับสูงจึงต้องมีความรู้เรื่องวรรณคดีไทยและชั้นทลักษณ์ไทย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทดลอง 2 รูปแบบ ได้แก่ การทดลองที่ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และการทดลองออนไลน์โดยผู้วิจัยสื่อสารกับกลุ่มทดลองและกลุ่มเป้าหมายผ่านโปรแกรม Zoom จากการสังเกตความแตกต่างพฤติกรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มเป้าหมายระหว่างการทดลองค้นพบว่า การทดลองออนไลน์บางครั้งกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มทดลอง

บางคนจะอ่านออกเสียง จากการสัมภาษณ์กลุ่มดังกล่าวแสดงความคิดเห็นว่า “การอ่านออกเสียง บางครั้งเป็นการฝึกการออกเสียงคำศัพท์ นอกจากนี้การอ่านออกเสียงจะทำให้จำเนื้อหาได้มากขึ้น และทำให้มีสมาธิระหว่างอ่าน แต่เมื่อต้องมาอ่านหนังสือที่ห้องสมุดจึงไม่สามารถอ่านออกเสียงได้” ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตพฤติกรรมการทดสอบแบบออนไลน์กลุ่มทดลองและกลุ่มเป้าหมาย จะรู้สึกผ่อนคลายกว่าเพราะสามารถปรับอิริยาบถที่สะดวกต่อการอ่านหนังสือ ในขณะที่เมื่อมาทดลองที่ห้องสมุดจะต้องนั่งที่โต๊ะ และอ่านด้วยความเงิบ ดังนั้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงสามารถใช้เป็นหนังสือเสริมความรู้นอกห้องเรียนได้

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการแทรกรูปภาพกราฟิกส์ และอินโฟกราฟิกส์ประกอบเนื้อหา สามารถช่วยอธิบายเนื้อหาบทอ่าน ทำให้บทอ่านน่าสนใจ และช่วยให้กลุ่มเป้าหมายจดจำเนื้อหาในบทอ่านได้ง่ายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ QIAN QIAN GUO (2564) ที่ศึกษา การใช้ อินโฟกราฟิกส์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง โรคติดต่อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 สำหรับผู้เรียนชาวจีน ผลการศึกษาแสดงประสิทธิภาพของหนังสือที่นำเสนอด้วย อินโฟกราฟิกส์รูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถกระตุ้นความสนใจในการอ่านภาษาไทย และช่วยให้ผู้เรียนชาวจีนมีความรู้ เรื่องเกี่ยวกับโควิด – 19 ในบริบทสังคมไทย รวมทั้งวัฒนธรรมและสังคมไทยยิ่งขึ้น และวงศกร ศรีระแก้ว (2563) ที่ศึกษา การใช้อินโฟกราฟิกส์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง วัฒนธรรมข้าวไทยสำหรับชาวเวียดนาม ซึ่งผลการศึกษาพบว่าเครื่องมือวิจัยช่วยสรุปความรู้จากการศึกษาบทอ่าน ซึ่งช่วยทำให้ผู้เรียนชาวเวียดนามมีความรู้เรื่องวัฒนธรรมข้าวไทย และเข้าใจวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบข้อจำกัดการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติคือการสแกน QR Code เพื่อเข้าสู่ลิงก์ วิดีทัศน์ หรือแบบทดสอบ ทั้งนี้เพราะกลุ่มเป้าหมายบางคนศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่าน โทรศัพท์ ดังนั้นเมื่อต้องสแกน QR Code เพื่อเข้าสู่ลิงก์ต่าง ๆ จึงไม่ค่อยสะดวกมากนัก กลุ่มเป้าหมายจึงให้ข้อเสนอแนะว่าหากสร้างเป็นลิงก์ที่สามารถคลิกเข้าไปได้เลยจะสะดวกมากกว่านี้ ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการสแกน QR Code อีกปัญหาหนึ่งคือโทรศัพท์ของกลุ่มเป้าหมาย บางคนไม่สามารถสแกน QR Code ได้ ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาด้วยการส่งลิงก์แบบทดสอบให้ กลุ่มเป้าหมายที่ไม่สามารถสแกน QR Code ได้ เทคโนโลยีมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ดังนั้นการผลิต สื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องศึกษาให้รอบด้านเพื่อให้เกิดข้อจำกัดน้อยที่สุด

แม้จะพบข้อจำกัดของการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แต่จากค่าประสิทธิภาพเครื่องมือวิจัย ที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด แสดงให้เห็น

ว่าเครื่องมือวิจัยเป็นสื่อการสอนที่สามารถช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับวรรณคดี ให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่อง **กาพย์เห่เรือ** ลักษณะคำประพันธ์ วรรณศิลป์ในกาพย์เห่เรือ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อเกี่ยวกับ **กาพย์เห่เรือ** รวมถึงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สอดคล้องกับ NGUYEN THI PHUONG (2565) ที่ศึกษา **การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง “วัฒนธรรมไทยในสำนวนที่เกี่ยวกับดอกไม้ สำหรับนักศึกษาเวียดนาม** โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยเสริมสร้างทักษะภาษาไทย และพัฒนาความรู้เรื่องวัฒนธรรมกับดอกไม้ในบริบทสังคมไทยสำหรับชาวเวียดนามได้ งานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาของชาวต่างชาติได้

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนรู้และการวิจัยในครั้งต่อไป มีดังนี้

1. การสอนเรื่องวัฒนธรรมแก่ชาวต่างชาติ หากมีการนำวัฒนธรรมของผู้เรียนมาเปรียบเทียบให้เห็นวัฒนธรรมร่วม หรือการเปรียบเทียบทางวัฒนธรรมจะทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจมากยิ่งขึ้น
2. ควรสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสอนวรรณคดีไทยเรื่องอื่น ๆ สำหรับการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับสูง

บรรณานุกรม

- Aung, O. (2561, ตุลาคม-ธันวาคม). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องพญานาคและสระภาษาไทยสำหรับนักศึกษาเมียนมา ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศอย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 20(4). สืบค้นจาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/147546/109250
- Dale, E. (1969). *Audiovisual methods in teaching* (3rd .). New York: Dryden Press.
- Guo, Q. Q. (2564). การใช้อินโฟกราฟิกส์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง โรคติดต่อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 สำหรับผู้เรียนชาวจีน. ปริญญานิพนธ์ (ศศ.ม. (ภาษาไทย)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก [http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Tha\(M.A.\)/Qian_Q.pdf](http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Tha(M.A.)/Qian_Q.pdf)
- ICOM. (2007). Museum Definition. สืบค้นจาก <https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/museum-definition/>.
- Nguyen Thi Thu, P. (2565). การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง "วัฒนธรรมไทยในสำนวนที่เกี่ยวกับดอกไม้" สำหรับนักศึกษาเวียดนาม. ปริญญานิพนธ์ (ศศ.ม. (ภาษาไทย))--มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ <http://ir-thesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/2036>
- Oxford ESL distionary. (2004). New York: Oxford.
- Reid, C. (2016). *E-books versus Print Books: E-books and Print Books Can Have Different Affects on Literacy Comprehension* (M.S. Literacy Education). St. John Fisher College. (School of Arts and Sciences).
- Soe, K. T. (2561, กรกฎาคม-สิงหาคม). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกดไทยสำหรับนักศึกษาเมียนมาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศอย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 20(3). สืบค้นเมื่อ https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/140614/104235
- กรมวิชาการ. (2542). หนังสืออ่านเพิ่มเติมบทอาขยานภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมศิลปากร. (2539). เรือพระราชพิธี = *Royal barges* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

กรมศิลปากร. (2547). คู่มือพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร.

กรมศิลปากร. (2553). ประชุมภาพแห่งเรือ (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.

กรมศิลปากร, และ กระทรวงวัฒนธรรม. (2558). เรือพระราชพิธี. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

กรมศิลปากร, และ วาตรี, บ. (2546). นำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเรือพระราชพิธี. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

กระทรวงวัฒนธรรม. (2562). ประมวลองค์ความรู้ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก. กรุงเทพฯ: กระทรวง.

กระทรวงวัฒนธรรม, ก. (2558). เรือพระราชพิธี. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

กิ่งกุล, บ. (2554). การสร้างแบบฝึกอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการออกเสียงภาษาไทยของชาวต่างชาติในหลักสูตรภาษาไทยสำหรับนายทหารเวียดนาม ศูนย์ภาษา กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ. สารนิพนธ์ (ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก http://ils.swu.ac.th:8991/exlibris/aleph/a22_1/apache_media/9EVMUXT24R8LDL6UV89SCA4BN4717Y.pdf

เคลาส์ เวก์, บ. (2520). เยอรมันมองไทย. พระนคร: เคล็ดไทย.

จิตรลดา, ค. (2556). การพัฒนารูปแบบหนังสือวรรณคดีไทยอิเล็กทรอนิกส์แบบเชื่อมโยงร่วมกับโซเชียลมีเดีย ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

จินตวิทย์, ค. (2555). *Desktop publishing* สู่ e-book เพื่อส่งเสริมการใฝ่รู้ของผู้เรียนยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรา, จ. (2528). พิพิธภัณฑ์สถานวิทยา. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ.

ชี, ไ. (2559). หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง "สังข์ทอง" สำหรับนักศึกษาชาวจีน. ปริญญาานิพนธ์ (ศศ.ม. (ภาษาไทย)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก http://ils.swu.ac.th:8991/exlibris/aleph/a22_1/apache_media/GYSLT24KBL14C4KKMIYXELJHL7PMSQ.pdf

แซรวาส, น. (2550). ประวัติศาสตร์ธรรมชาติและเมืองแห่งราชอาณาจักรสยาม (ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช) (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : ศรีปัญญา.

นิตยา, ต. (2520). ลักษณะเด่นของภาพห่อโคลงและภาพให้เรือ พระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร. (อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- บริหารบุรีภัณฑ์. (2531). เรื่องโบราณคดี. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- เปลื้อง ณ, น. (2541). ประวัติวรรณคดีไทย (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เปี่ยมสุข, ต. (2543). การศึกษาชื่อเรือพระราชพิธี. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ไพฑูรย์, ศ. (2551). E-book หนังสือพูดได้. กรุงเทพฯ : สุานบุ๊คส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2470). อธิบายว่าด้วยหอสมุดวชิรญาณแลพิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนคร. กรุงเทพฯ: โสภณพิพรรฒธนากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). กวีวิจารณ์วรรณนา : วรรณทองในวรรณคดีไทย พร้อมประวัติและคำอธิบาย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราตรี, บ. (2546). นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเรือพระราชพิธี. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- รื่นฤทัย, ส. (2556). ภาพยนตร์เรือ จากสมัยอยุธยา ถึงรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- ลา ลูแบร์, เ. (2510). ราชอาณาจักรสยาม จดหมายเหตุลาลูแบร์ ฉบับสมบูรณ์. พระนคร : ก้าวหน้า.
- วงศกร, ศ. (2563). การใช้อินโฟกราฟิกส์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง วัฒนธรรมข้าวไทยสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม. วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม. (ภาษาไทย)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/1219>
- ศูนย์มานุษยวิทยา. (มปป.). พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. สืบค้นจาก <https://db.sac.or.th/museum/>.
- สมบัติ, พ. (2550). เรือพระราชพิธี กระบวนพยุหยาตราทางชลมารค. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า 2545.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). อีบุ๊ก. สืบค้นจาก <http://legacy.orst.go.th/?knowledge=อีบุ๊ก-๒๖-กรกฎาคม-๒๕๕๗>
- สิทธิ, พ. (2515). ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิริภัทร, ช. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามมิติร่วมกับการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการ

เขียนเชิงบรรยาย สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ครูศาสตร์มหาบัณฑิต).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สุจิตต์, ว. (2554). เรือพระราชพิธีและเห่เรือมาจากไหน? กรุงเทพฯ : โพสต์พับลิชชิง.

เหียงน เกียว, เ. (2562). หนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน
สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม. ปริญญานิพนธ์ (ศศ.ม. (ภาษาไทย)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ, กรุงเทพฯ.

อัจนรียา, ว. (2560). หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาว
ต่างประเทศ. ปริญญานิพนธ์ (ศศ.ม. (ภาษาไทย)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย
เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ มี 3 ท่าน ดังนี้

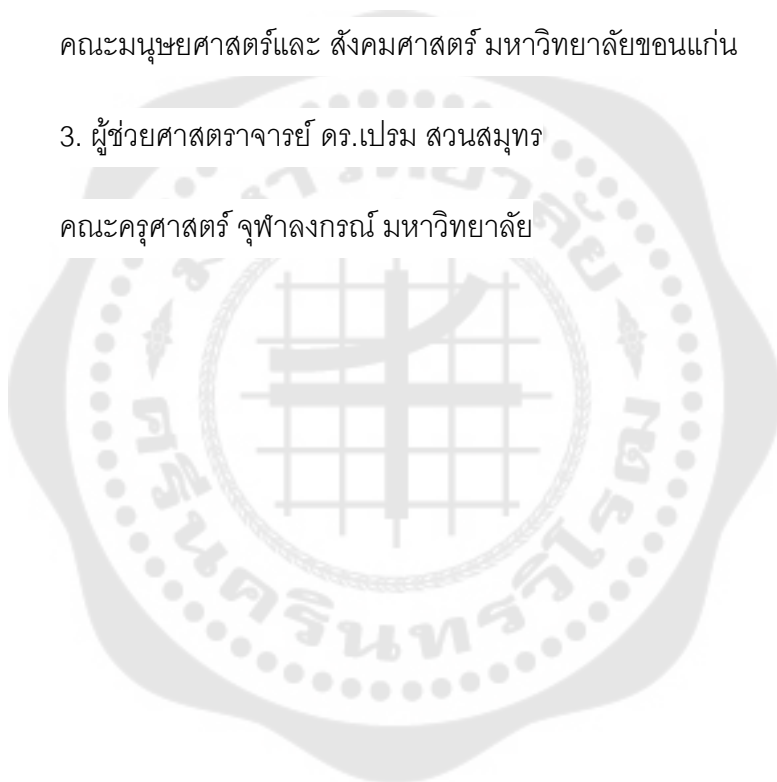
1. รองศาสตราจารย์ณภาศรี เ็นบุตร

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา

คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรม สอนสมุทร

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ที่ อว 8718/1970

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

1 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขออนุมัติเคราะห้เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ผกาศรี เอ็นบุตร

เนื่องด้วย นางสาวชลวส์ เสริมศิลป์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรรค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในหัวข้อ เรื่อง “การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติเคราะห้เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชลวส์ เสริมศิลป์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 087 908 8586

ที่ อว 8718/1970

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

1 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขออนุมัติโครงการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เนื่องด้วย นางสาวชลวิสส์ เสริมศิลป์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัก มหาวรรกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา เป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อ เรื่อง “การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติโครงการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชลวิสส์ เสริมศิลป์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 908 8586

ที่ อว 8718/1970

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

1 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ
เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางสาวชลวิสส์ เสริมศิลป์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรรกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.เปรม สอนสมุทร เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในหัวข้อ เรื่อง “การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชลวิสส์ เสริมศิลป์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 908 8586

ภาคผนวก ข

แบบประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย
เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ
“หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย
เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ”

คำชี้แจง โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยกรุณาเขียน

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ระดับการประเมิน กำหนดรายการประเมินคุณภาพ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	คุณภาพดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	คุณภาพดี
ระดับ 3	หมายถึง	คุณภาพพอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	คุณภาพน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ต้องปรับปรุง

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านเนื้อหา						
1.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	✓					
1.2 จัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม	✓					
1.3 อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน	✓					
1.4 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสม	✓					
1.5 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง	✓					
2. ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
2.1 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมและชัดเจน	✓					
2.2 ภาพประกอบเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหา	✓					
2.3 การจัดวางองค์ประกอบรูปภาพและข้อความเหมาะสม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	✓					
2.4 การเข้าศึกษาเนื้อหาในบทเรียนสะดวก	✓					

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
2.5 มีแถบเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเลือกหน้าที่ต้องการ	✓					
2.6 การเข้าถึงแบบทดสอบสะดวก	✓					
2.7 รูปแบบการทำแบบทดสอบออนไลน์สะดวกและประเมินผลได้ทันที	✓					
3. ด้านภาษา						
3.1 ภาษาที่ใช้ชัดเจนและเข้าใจง่าย		/				
3.2 ใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน		/				
4. การวัดและประเมินผล						
4.1 แบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาในบทอ่าน	✓					
4.2 มีความยาก ง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	✓					
4.3 ข้อสอบชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา	/					
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ						
5.1 สร้างความรู้และความเข้าใจวรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือ	✓					
5.2 สร้างความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ	✓					
5.3 ผู้เรียนชาวต่างชาติได้เพิ่มวงศัพท์ภาษาไทย	✓					
5.4 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สร้างแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทย	✓					
5.5 ใช้สื่อเป็นการเรียนรู้วรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ	✓					

ข้อเสนอแนะ

- หนังสือที่น่าสนใจ เหมาะสำหรับสอนชาวต่างชาติ
- ควรเพิ่มการอธิบายวรรณคดี หรือเพิ่มคำศัพท์ให้มากขึ้น
- ตัวเลือกของแบบทดสอบบางข้อยังไม่ค่อยชัดเจน ควรปรับแก้เพื่อให้คำถามและเฉลยชัดเจนยิ่งขึ้น

ลงชื่อผู้ประเมิน สมพงษ์ ใจบุญ

(รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร)

วันที่ 5 สิงหาคม 2565

แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ
“หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย
เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ”

คำชี้แจง โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยกรุณาเขียน
 เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ระดับการประเมิน กำหนดรายการประเมินคุณภาพ ดังนี้

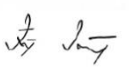
ระดับ 5	หมายถึง	คุณภาพดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	คุณภาพดี
ระดับ 3	หมายถึง	คุณภาพพอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	คุณภาพน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ต้องปรับปรุง

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านเนื้อหา						
1.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้		✓				
1.2 จัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม		✓				
1.3 อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน		✓				
1.4 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสม	✓					
1.5 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง		✓				
2. ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
2.1 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมและชัดเจน	✓					
2.2 ภาพประกอบเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหา		✓				
2.3 การจัดวางองค์ประกอบรูปภาพและข้อความเหมาะสม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น		✓				
2.4 การเข้าศึกษาเนื้อหาในบทเรียนสะดวก		✓				

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
2.5 มีแถบเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเลือกหน้าที่ต้องการ		✓				
2.6 การเข้าถึงแบบทดสอบสะดวก		✓				
2.7 รูปแบบการทำแบบทดสอบออนไลน์สะดวกและประเมินผลได้ทันที		✓				
3. ด้านภาษา						
3.1 ภาษาที่ใช้ชัดเจนและเข้าใจง่าย		✓				
3.2 ใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน		✓				
4. การวัดและประเมินผล						
4.1 แบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาในบทอ่าน		✓				
4.2 มีความยาก ง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน		✓				
4.3 ข้อสอบชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา		✓				
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ						
5.1 สร้างความรู้และความเข้าใจวรรณคดีเรื่อง กาพย์เห่เรือ		✓				
5.2 สร้างความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ		✓				
5.3 ผู้เรียนชาวต่างชาติได้เพิ่มงศัพทภาษาไทย		✓				
5.4 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สร้างแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทย		✓				
5.5 ใช้สื่อเป็นการเรียนรู้วรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ		✓				

ข้อเสนอแนะ

- ปรับการอธิบายเนื้อหาในบทอ่านให้อ่านง่ายมากขึ้นสำหรับชาวต่างชาติ
- ควรเพิ่มคำศัพท์ในวรรณคดีมากขึ้น
- ชื่อบท “ภาพย์เห่เรือ” กว้างเกินไป ควรปรับชื่อบทที่ 1 ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
- คำถามไม่ควรถามถึงข้อที่ผิด หรือใช้คำว่า “ไม่” เพราะจะทำให้ชาวต่างชาติสับสน หรือจำคำตอบที่ผิด

 ลงชื่อผู้ประเมิน

(ผศ. ดร.วิรัช วงศ์กิตติวัฒนา)

วันที่ 13 สิงหาคม 2565

แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ
“หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย
เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ”

คำชี้แจง โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยกรุณาเขียน
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ระดับการประเมิน กำหนดรายการประเมินคุณภาพ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	คุณภาพดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	คุณภาพดี
ระดับ 3	หมายถึง	คุณภาพพอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	คุณภาพน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ต้องปรับปรุง

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านเนื้อหา						
1.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	✓					
1.2 จัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม	✓					
1.3 อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน	✓					
1.4 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสม		✓				
1.5 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง	✓					
2. ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
2.1 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมและชัดเจน	✓					
2.2 ภาพประกอบเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหา	✓					
2.3 การจัดวางองค์ประกอบรูปภาพและข้อความเหมาะสม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	✓					
2.4 การเข้าศึกษาเนื้อหาในบทเรียนสะดวก	✓					

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
2.5 มีแถบเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเลือกหน้าที่ต้องการ		/				
2.6 การเข้าถึงแบบทดสอบสะดวก		/				
2.7 รูปแบบการทำแบบทดสอบออนไลน์สะดวกและประเมินผลได้ทันที	/					
3. ด้านภาษา						
3.1 ภาษาที่ใช้ชัดเจนและเข้าใจง่าย	/					
3.2 ใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน		/				
4. การวัดและประเมินผล						
4.1 แบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาในบทอ่าน	/					
4.2 มีความยาก ง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	/					
4.3 ข้อสอบชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา	/					
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ						
5.1 สร้างความรู้และความเข้าใจวรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือ	/					
5.2 สร้างความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ	/					
5.3 ผู้เรียนชาวต่างชาติได้เพิ่มวงศัพท์ภาษาไทย	/					
5.4 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สร้างแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทย	/					
5.5 ใช้สื่อเป็นการเรียนรู้วรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ	/					

ข้อเสนอแนะ

- หนังสือเรียนน่าสนใจดี

ลงชื่อผู้ประเมิน

(ผศ.ดร. เปรม สวนสมุทร)

วันที่ 12 กันยายน 2565

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่อง

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ

สำหรับชาวต่างชาติ (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
“หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย
เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ”

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยพิจารณาแบบทดสอบกับ
จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

- + 1 หมายถึง เห็นใจข้อความนั้นเหมาะสม
 0 หมายถึง ไม่เห็นใจข้อความนั้นเหมาะสม
 - 1 หมายถึง ไม่เห็นใจข้อความนั้นเหมาะสม

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 1 กาพย์เห่เรือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 1	✓			
2.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 2	✓			
3.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 3 การเลือกใช้คำเพื่อสร้างวรรณศิลป์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 3	✓			
4.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 4 อุปมาในวรรณคดี สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 4	✓			
5.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 5	✓			
6.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 6 ความงามของสาวชาววังในกาพย์เห่เรือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 6	✓			
7.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 7 เรือพระราชพิธีกับความสัมพันธ์ของพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 7	✓			

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
8.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 8	✓			
9.	แบบทดสอบหลังเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของ ทุกบท	✓			

สมพงษ์ ใจบุญ

ลงชื่อผู้ประเมิน

(รองศาสตราจารย์ผกาศรี เ็นนุตร)

วันที่ 5 สิงหาคม 2565

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

“หนังสือเล็กรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย

เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ”

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยพิจารณาแบบทดสอบกับ
จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

- + 1 หมายถึง เห็นใจข้อความนั้นเหมาะสม
- 0 หมายถึง ไม่เห็นใจข้อความนั้นเหมาะสม
- 1 หมายถึง ไม่เห็นใจข้อความนั้นเหมาะสม

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 1 กาพย์เห่เรือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 1	✓			
2.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 2	✓			
3.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 3 การเลือกใช้คำเพื่อสร้างวรรณศิลป์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 3	✓			
4.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 4 อุปมาในวรรณคดี สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 4	✓			
5.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 5	✓			
6.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 6 ความงามของสาวชาววังในกาพย์เห่เรือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 6	✓			
7.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 7 เรือพระราชพิธีกับความสัมพันธ์ของพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 7	✓			

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
8.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 8	✓			
9.	แบบทดสอบหลังเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของ ทุกบท	✓			

ลงชื่อผู้ประเมิน

(ผศ. ดร.วิรัช วงศ์กัณท์วัฒนา)

วันที่ 13 สิงหาคม 2565

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

“หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทย

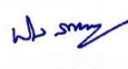
เรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ”

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยพิจารณาแบบทดสอบกับ
จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

- + 1 หมายถึง เห็นใจข้อความนั้นเหมาะสม
- 0 หมายถึง ไม่เห็นใจข้อความนั้นเหมาะสม
- 1 หมายถึง ไม่เห็นใจข้อความนั้นเหมาะสม

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 1 กาพย์เห่เรือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 1	✓			
2.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 2	✓			
3.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 3 การเลือกใช้คำเพื่อสร้างวรรณศิลป์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 3	✓			
4.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 4 อุปมาในวรรณคดี สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 4	✓			
5.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 5 การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 5	✓			
6.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 6 ความงามของสาวชาววังในกาพย์เห่เรือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 6	✓			
7.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 7 เรือพระราชพิธีกับความสัมพันธ์ของพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 7	✓			

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
8.	แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 8 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 8				
9.	แบบทดสอบหลังเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของ ทุกบท				

ลงชื่อผู้ประเมิน

(ผศ. ดร. เปรม สวนสมุทร)

วันที่ 12 กันยายน 2565

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/2344

วันที่ 19 กันยายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวชลวิสส์ เสริมศิลป์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรรการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดยใช้โปรแกรม zoom ระหว่างเดือนกันยายน 2565 ถึงเดือนตุลาคม 2565 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 087 908 8586

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามความพึงพอใจการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้

วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ

สำหรับกลุ่มทดลองและกลุ่มเป้าหมาย

**แบบสอบถามความพึงพอใจการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้
วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ สำหรับชาวต่างชาติ**

คำชี้แจง โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยกรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ระดับการประเมิน
กำหนดรายการประเมินคุณภาพ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	พอใจมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	พอใจมาก
ระดับ 3	หมายถึง	พอใจปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	พอใจน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	พอใจน้อยที่สุด

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านเนื้อหา						
1.1 จัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม						
1.2 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสม						
1.3 เนื้อหาบทเรียนน่าสนใจ						
2. ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
2.1 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสม ชัดเจน						
2.2 ภาพประกอบน่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อหา						
2.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมความรู้ใช้งานง่าย						
2.4 สแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อเข้าถึง แบบทดสอบ และดูวิดีโอสะดวก						
2.5 การทำแบบทดสอบออนไลน์สะดวก						
3. ด้านภาษา						
3.1 ภาษาที่ใช้ชัดเจน เข้าใจง่าย						
3.2 ใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน						

ประเด็น/ด้าน	ระดับการประเมิน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
4. การวัดและประเมินผล						
4.1 แบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาในบทอ่าน						
4.2 มีความยาก ง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน						
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ						
5.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติมอิเล็กทรอนิกส์สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนได้						
5.2 นักศึกษาชาวต่างชาติได้เพิ่มวงศัพท์ภาษาไทยจากการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
5.3 นักศึกษาชาวต่างชาติได้เพิ่มความรู้ ความเข้าใจวรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือมากขึ้น						
5.4 นักศึกษาชาวต่างชาติได้เพิ่มความรู้เรื่องวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ						
5.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติมอิเล็กทรอนิกส์สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนได้						

ประวัติผู้เขียน

